nedeljski
Primorski dnevnik

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 40 lir

TRST, nedelja 12. maja 1963

Leto XIX. - Št. 112 (5487)

Pred volitvami v Jugoslaviji

Dne 24. in 26. maja ter 16. junija letos bodo na podlagi nove ustave Socialistične federativne republike Jugoslavije volitve, in sicer postopoma v vse oblastvene organe od občin preko okrajev pa do republik in zvezne skupščine. O načinu volitev, ki je različen od vseh načinov tako na Zahodu kakor na Vzhodu, je bil v mesečniku «Naša žena» objavljen poljudno napisan članek, ki ga ponatiskujemo za naše čitatelje.

«Od nedelje 7. aprila ima naša domovina novo ime: Socialistična federativna republika Jugoslavija. 7. april 1963 bo zapisan v zgodovini z velikimi črkami. Po več kot dveletnih pripravah, potem, ko je o osnutku razpravljalo več milijonov državljanov, je zvezna ljudska skupščina sprejela novo ustavo. To je ustavo, ki je živela v praksi milijonov naših upravljavcev že prej. Ta ustava se je kot zametek rodila pravzaprav s tistim dnem, ko so začeli prevzemati upravljanje podjetij neposredni proizvajalci.

Naše nove ustave niso sprejeli samo naši najvišji predstavniški organi, temveč večina Jugoslovanov, ki so v praktičnem življenju poslednjih let oblikovali osnove za njena določila. Zato ta ustava ni predvsem ustava države, temveč je ustava človeka. Zato tudi ne bo težko njena določila v bodoče še uspešneje in širje prenašati v življenje.

Nove ustave so sprejele že vse republike. Zdaj so na vrsti še statuti občin ter statuti delovnih in krajevnih skupnosti. S tem bo zaključen krog našega ustavnega sistema.

Načela nove ustave bomo seveda začeli takoj uveljavljati. Prva naloga je, da bomo izbrali nove predstavniške organe. Zato bodo prihodnje mesece volitve. Izvolili bomo nove občinske, okrajne in republiške skupščine ter zvezno skupščino.

Volitve so v vsaki deželi pomemben politični dogodek. Pri nas tokrat še prav posebno; na eni strani zaradi tega, ker je to posebna oblika izvajanja ustavnih načel, na drugi strani pa zato, ker se doslej pri nas še nikoli ni zgodilo, da bi vse predstavniške organe — od lokalnih do zveznih — volili v tako kratkem razdobju. Volitve bodo namreč maja in junija. Potem bodo vse skupščine že lahko v celoti začele izpolnjevati svoje naloge.

Volitve pa seveda niso samo formalen politični dogodek, ko opravljamo svojo državljansko dolžnost. Na njih bomo izvolili svoje zastopnike, ki bodo v našem imenu opravljali tiste predstavniške dolžnosti, ki jih ne moremo opravljati sami v oblikah neposrednega samoupravljanja. Poseben pomen pa imajo volitve zato, ker z njimi vsi občani, ki imajo volilno pravico, odločajo, kakšni bodo ti predstavniški organi.

Najprej bomo volili odbornike v občinske skupščine. Delovni kolektivi bodo najprej stopili na volišča. Dne 24. maja bodo izvolili svoje predstavnike v zbore delovnih skupnosti občinskih skupščin. Tega dne bodo volili samo v podjetjih in zavodih, v zdravstvenih in prosvetnih ustanovah zaposleni občani. Volilno pravico imajo po novi ustavi vsi zaposleni, ne glede na starost.

Dne 26. maja pa bodo splošne neposredne volitve v občinske zbore občinskih skupščin. Tega dne bodo volili vsi, ki imajo volilno pravico in ki so seveda vpisani v volilne imenike.

Izvoljeni predstavniki delovnih skupnosti, t.j. občinskega zbora delovnih skupnosti in splošnega občinskega zbora, bodo tvorili občinsko skupščino, predstavniški organ, ki smo ga doslej imenovali občinski ljudski odbor.

Državljani z volilno pravico pa bodo razen tega še dvakrat neposredno volili različne zastopnike v predstavniške organe. Vsi državljani, ne glede na to, kje so zaposleni, in ki seveda imajo splošno volilno pravico, bodo 16. junija volili poslance splošnega oziroma republiškega zbora republiške skupščine.

Končno bodo neposredne volitve tudi še za poslance zveznega zbora. Tudi te bodo volili vsi državljani, ki imajo splošno volilno pravico, in sicer 16. junija.

Že pri zadnjih volitvah okrajnih odbornikov niso volili vsi državljani. Tudi po novem sistemu bodo odbornike okrajnih skupščin volile občinske skupščine. Zato je razumljivo, da morajo biti najprej te izvoljene, da se bodo na prvih sejah konstituirale in izbrale svoje predstavnike za okrajne skupščine. Te volitve v okrajne skupščine naj bi vse občinske skupščine v Socialistični republiki Sloveniji izvedle 3. junija.

Medtem ko bodo imele okrajnih odbornikov niso volili pa bodo imele republiške skupščine pet zborov, in sicer repu-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Tako je!

«Marsikaj bo drugače, če se bo Krščanska demokracija v bodoče iskreno ravnala po načelih okrožnice «Pacem in terris», ki naravnost mojstrsko uči, kako naj večinski narod ravna z manjšinami ter prav tako mojstrsko postavlja pravice in dolžnosti narodnih manjšin.

Poudarjamo gornjo ugotovitev političnega tajnika Slovenske katoliške skupnosti v Trstu objavljeno v zadnji številki katoliškega mesečnika «Mladika», katere odgovorni urednik je hkrati edini kanonik slovenske narodnosti v kapitlju tržaške škofije. Poudarjamo pa gornji stavek zato, ker smo ob objavi papeževe enciklike tudi v našem dnevniku zapisali nekaj podobnega in ker se torej z gornjo trditvijo strinjamo. Pa tudi zato, ker nočemo odgovarjati na polemiko omenjenega političnega tajnika SKS, saj je v njej toliko trditev, ki so z gornjo ugotovitvijo v grobem protislovju. Rajši namreč — kot vedno iščemo pri vseh političnih skupinah, v katerih so organizirani tukajšnji Slovenci, tisto, kar nam je vsem skupno, pri čemer moramo iskati skupno govorico in postavljati skupne zahteve spričo našega ogroženega narodnostnega obstoja in razvoja.

Končno pa smo poudarili gornjo izjavo prvaka Slovenske katoliške politične organizacije v Trstu še zato, ker iz nje sledi, da se Krščanska demokracija — po mnenju tega prvaka in očitno tudi po mnenju tistega, ki je to mnenje objavil — doslej ni ravnala in se še vedno ne ravna po načelih papeževe enciklike glede manjšin. In prav iz tega nepobitnega dejstva je sledilo — po neizprosni logiki — vse zadržanje in pisanje našega dnevnika med zadnjo volilno kampanjo, pisanje, ki ga omenjeni politični tajnik tako zelo napada, namesto da bi delovanje svoje stranke usmeril v logični razvoj dogodkov in s tem v korist večjega in bolj učinkovitega poudarjanja naših skupnih zahtev in našega narodnoobrambnega boja. Tako pa se je zgodilo, da se je boril skupaj z ostalimi skupinami iz Skupne slovenske liste prav proti slovenskim kandidatom tistih strank, katerih parlamentarci so lani in predlanskim edini v republiškem parlamentu že mnogo pred objavo papeževe enciklike dokazali, da se po njenih načelih ravnajo ter s tem dokazujejo, da se bodo tako ravnali tudi v prihodnosti.

Pa še v nečem se s tem v zvezi strinjamo s političnim tajnikom SKS, in sicer z njegovimi besedami v istem mesečniku, da namreč «krščanstvo šele išče primerno govorico, ki bi odgovarjala sodobnemu tehnično nastrojenemu človeku» ter da so «preproste množice glasovale za komuniste iz protesta zaradi premalo uravnovešene porazdelitve tvarnih dobrin, ki jih je prinesel gospodarski napredek».

Dodajamo: očitno tudi glede narodnih manjšin še ni take primerne govorice! Mar naj Slovenci v Italiji, ki v ogromni večini spadamo med preproste množice te države, še nekaj stoletij čakamo na to primerno govorico, ko pa je jasno, da bi bilo takrat naravnost tragično prepozno? Zato s svoje strani predlagamo: Zahtevajmo vedno in povsod skupno, naj Krščanska demokracija iskreno ravna z nami po načelih papeževe enciklike, in bodimo prijatelji tistih, ki se po teh načelih že ravnajo!

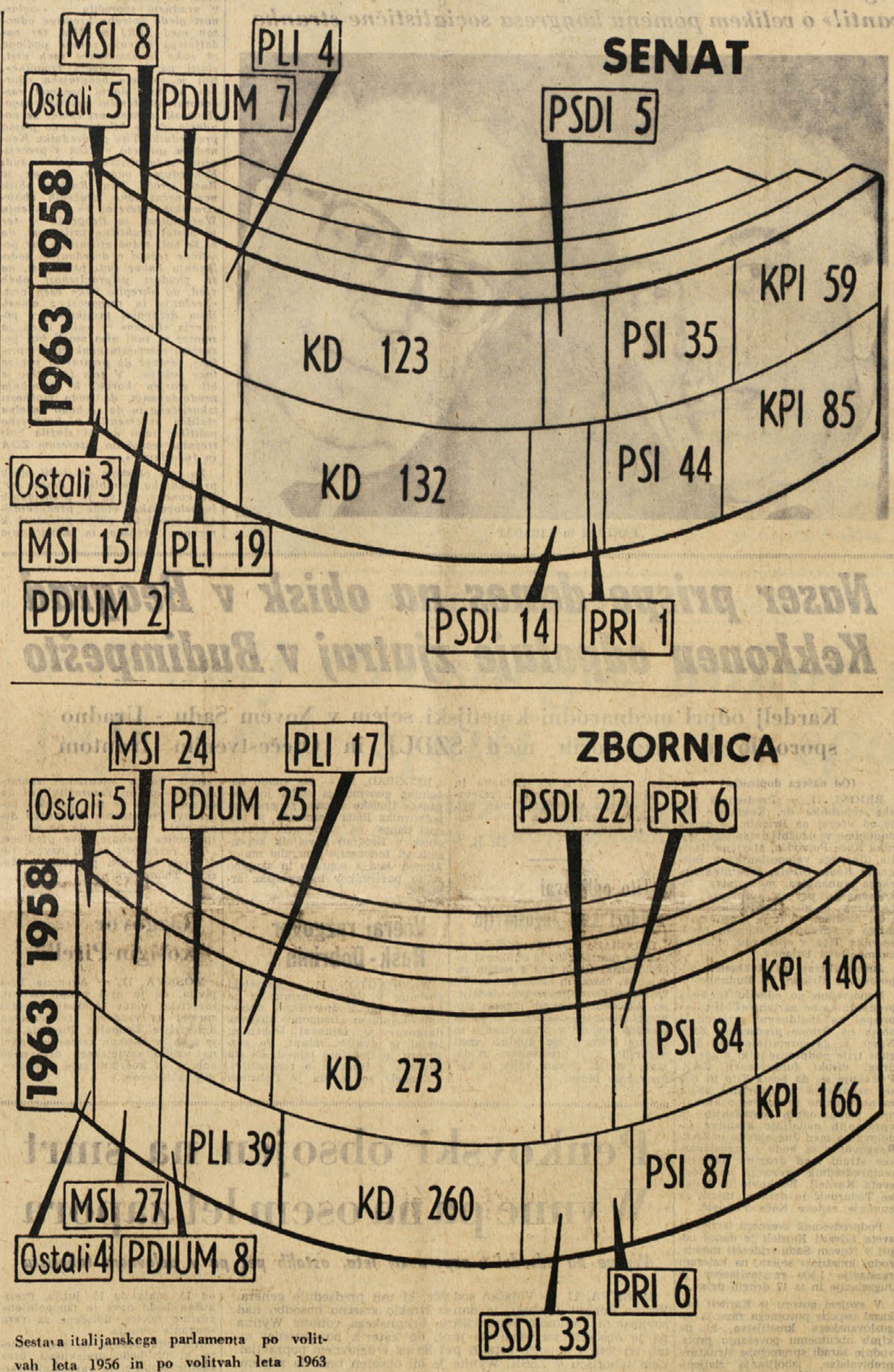

Sestava italijanskega parlamenta po volitvah leta 1956 in po volitvah leta 1963

Po volitvah v Italiji

Tudi ta teden so se nadaljevali stiki in razgovori med vodilnimi političnimi osebnostmi strank levega centra v zvezi s sestavo nove vlade, ko se bo 16. maja prvič sestal novi parlament, in ko bo predsednik vlade Fanfani podal ostavko, kakor je to običaj po izvolitvi novega parlamenta. Politični tajnik Moro je imel razgovore z vsemi vidnejšimi osebnostmi svoje stranke in voditelji raznih struj KD, da bi si ustvaril sliko o razpoloženju znotraj KD. Znano je namreč, da so v tej stranki močna nasprotja in protislovja glede glavnega vprašanja: kakšna naj bo nova vlada? Zelo odločno stališče glede tega imajo le obe levi struji (sindakalisti in «baza»), Fanfanijeva skupina in «ljudski centrizem» Scelbe; medtem ko prvi zagovarjajo nadaljevanje dosedanje vlade s Fanfanijem do kongresa socialistične stranke, je Scelba odločno proti politiki levega centra, Pristaši Mora in «dorotejci» so sicer načelno za nadaljevanje te politike, vendar na so «dorotejci» odločno proti temu, da bi novi vladi predsedoval Fanfani, ker ga dolžijo, da je kriv za neuspeh KD na volitvah. Vse te vozle bo moral razvozlati ali presekati glavni odbor stranke, ki bo zasedal v prvih dneh tega tedna.

Socialdemokrati so na seji svojega vodstva zavzeli stališče, da se mora sestaviti tristrankarska vlada med KD, PSDI in PRI, ki naj jo podpirajo od zunaj socialisti: v bistvu torej enaka vlada, kot je bila dosedanja; kar zadeva «politično vodstvo» te vlade (to je njenega predsednika), pa prepuščajo to vprašanje KD, čeprav je znano, da je Saragat proti temu, da bi novi vladi predsedoval Fanfani, ker ga tudi on dolži (bržkone ne le njega) za napake v političnem vodstvu dosedanje vlade levega centra. O programu te vlade se sploh ne govori, vsaj javnost ne ve nič o tem.

V bistvu enako stališče kot levica KD imajo tudi republikanci, ki zahtevajo nadaljevanje sedanje vlade do kongresa socialistov, ko bo treba sestaviti novo vlado z neposrednim sodelovanjem socialistov. Reale je hkrati izjavil brez ovinkov, da republikanci ne bodo sodelovali v novi vladi, če ta vlada ne bi sprejela v svoj program uveljavljenja deželne ureditve, kakor so se socialdemokrati in republikanci obvezali 8. januarja, ko se je dejansko razbila koalicija levega centra zaradi tega, ker KD ni hotela privoliti v odobritev deželnih zakonov, ki jih je vlada že bila predložila parlamentu.

Socialisti so imeli sejo svojega vodstva, na kateri je Nenni poročal o volitvah in o političnem položaju. Razprava o tem poročilu je pokazala, da se avtonomistična večina strinja s tem, da se nadaljuje politika levega centra, toda na naprednejših programskih pozicijah. Socialisti so mnenja, da bi bilo najbolje, če bi tudi novi vladi predsedoval Fanfani, vendar pa zanje to ni bistveno vprašanje, če so drugi mnenja, da bi predsedstvo nove vlade zaupali neki drugi osebnosti: bistvene važnosti je program, vsebina programa. Levica PSI pa meni, da so izidi volitev obsodili politiko levega centra in da je zato potrebno spremeniti dosedanjo politično linijo stranke. To mora storiti kongres stranke, ki ga je treba sklicati čimprej. Razpravo o poročilu Nennija bodo nadaljevali na zasedanju centralnega odbora stranke, ki bo 18. in 19. t.m. Na kongresu stranke, ki bo od 18. do 21. julija v Rimu, pa bodo temeljito razčistili stališče in vlogo socialistov v delavskem gibanju v Italiji in stališče PSI glede mednarodnih vprašanj, hkrati pa bodo revidirali sklep prejšnjega kongresa stranke v Milanu, ki je dopuščal le zunanjo podporo socialistov vladam z naprednim programom.

V tem tednu je zasedalo tudi vodstvo KPI, na katerem je Togliatti poročal o volitvah in o političnem položaju po uspehu KPI na teh volitvah. Po razpravi o tem poročilu so sprejeli resolucijo, ki bo objavljena v današnji številki «l'Unità».

V intervjuju z dopisnikom «l'Unità» je Togliatti komentiral volilni uspeh KPI in zatrjeval, da se s tem odpira novo razdobje v italijanskem političnem življenju, ker se sedaj «postavlja vprašanje sodelovanja komunistov v vladi».

DANES

Najvažnejša dogodka v notranji politiki Italije sta bila včeraj vsekakor: uradni obisk papeža Janeza XXIII. na Kvirinalu ter resolucija vodstva KPI po proučitvi volilnih izidov. O obeh poročamo obširno na prvi in drugi strani.

Od mednarodnih dogodkov pa je na prvem mestu včerajšnji odstop vlade v Siriji in v Iraku. V Siriji sestavlja novo vlado dr. Sami El Joundi, bivši glavni ravnatelj za informacije, ko je bila Sirija združena z Egiptom. Prevladuje mnenje, da bo skušal sestaviti vlado sprave, v kateri bi bile nevtralne osebnosti ali pa predstavniki raznih unionističnih tendenc. Na splošno pa se je položaj v Siriji umiril. — V Iraku pa sestavlja novo vlado dosedanji predsednik Hasan El Bakr, ki je dejal, da mora imeti Irak tako vlado, ki bo položila temelje svobodne, enotne in socialistične družbe, medtem ko je bila stara sestavljena v izrednih revolucionarnih pogojih ter je v prvi fazi revolucije storila vse, kar je mogla, da uresniči njene smotre.

Od ostalih dogodkov je vsekakor spodbuden včerajšnji sestanek sovjetskega poslanika v ZDA Dobrinina z ameriškim državnim tajnikom Deanom Ruskom, kateremu je Dobrinin izročil «neuradno spomenico» o splošni razorožitvi, ki pa se ne tiče jedrskih poskusov.

Segni je izročil Balzanove nagrade za 1962
Uraden obisk papeža na Kvirinalu

Predsednik republike je poudaril važnost dogodka, papež pa je ponovil potrebo akcije za mir v skladu z njegovo encikliko «Pacem in terris»

RIM, 11. — Danes je na Kvirinalu v tako imenovanem «Salonu praznikov» predsednik republike Segni izročil štiri Balzanove nagrade za leto 1962.

1. Za glasbo je Balzanovo nagrado prejel prof. Paul Hindemith, ki je bil rojen v Nemčiji, toda je moral zbežati v ZDA, kjer je postal tudi ameriški državljan. V obrazložitvi je rečeno, da je prejel nagrado «zaradi bogastva, velikega odmeva in različnosti svojega dela, ki spada med najplodnejše v sodobni glasbi najrazličnejše vrste: komorna glasba, simfonična, lirična in glasba za film.

2. Za matematiko je prejel Balzanovo nagrado Rus Andrej Kolmogorov; v obrazložitvi se poudarja, da je nagrajenec zelo mnogo prispeval k razvoju matematike in da je prejel nagrado tudi za svoje delo na funkcionalni analizi, predvsem pa verjetnostnega računa.

3. Prof. Samuel Eliot Morison iz ZDA je prejel nagrado za zgodovino: za svoje «vzorno delo, ki zajema skoraj pol stoletja in zaradi tehničnih zaslug, številnih del, ki so posvečena pomorski zgodovini ZDA.

4. Nagrado za biologijo je prejel prof. Karl von Frisch iz Avstrije: za svoje študije življenja čebel, pri katerih je odkril nove čutne organe. Obrazložitev pravi, da je prof. Frisch posvetil vse svoje življenje, da bi poglobil s poskusi na tem sektorju človeško znanje in s tem prišel do zelo važnih zaključkov za biologijo, kar mu danes vsi učenjaki priznavajo.

Nagrade so bile izročene na zelo svečan način ob navzočnosti Gronchija, bivšega predsednika republike, Etterja, bivšega predsednika republike Svice, ki je hkrati tajnik Balzanovega sklada, številnih članov italijanske vlade in 27 kardinalov. Prvi je govoril Gronchi, ki se je zahvalil predsedniku Segniju za gostoljubnost. Za njim pa je govoril predsednik švicarskega senata Fouques, ki je v imenu poglavarja svoje države izrazil zadovoljstvo spričo svečanosti. Svečanost se je zaključila okrog 17.30.

Kmalu po končani slovesnosti izročitve nagrad je prispel na Kvirinal na uraden obisk papež Janez XXIII., kamor se je pripeljal v črnem Mercedesu v spremstvu štirih drugih avtomobilov, v katerih so bili odlični funkcionarji Vatikana, ter ob vojaških časteh vatikanske straže. Na robu Trga sv. Petra, ki je hkrati meja vatikanske države, ga je pozdravil v imenu predsednika Segnija prefekt Paolo Strano, generalni tajnik predsednika republike, polk italijanske vojske pa je papežu izkazal vojaške časti; hkrati pa so izstrelili 21 topovskih strelov, v trenutku, ko je papež prišel na ozemlje italijanske republike. Po rimskih ulicah na poti do Kvirinala so prebivalci Rima v ogromnem številu pozdravljali uradnega gosta predsednika republike. V Ulici della Conciliazione sta papeža pozdravila podpredsednik vlade in zunanji minister Piccioni ter rimski župan prof. Della Porta s krajšim govorom, nakar je povorka nadaljevala pot in prispela na Kvirinal ob 17.42, kjer so gardisti izkazali papežu vojaške časti in kjer ga je sprejel predsednik republike Segni ob sviranju himen obeh držav. Segni je povabil svojega uglednega gosta na dvajsetminutni razgovor, nato pa mu je izročil veliko zlato kolajno v spomin na obisk. Nato so vsi odšli v prvo nadstropje Kvirinala, kjer je gosta in njegovo spremstvo sprejel načelnik protokola dr. Masarich. Odšli so zatem v «Salon praznikov».

Segni je imel krajši govor, v katerem je izrazil zadovoljstvo nad tem zgodovinskim obiskom, pri čemer je poudaril predvsem papežev prispevek «k miru ter napredku svobode». «To je prav tako svečan dan tudi izven Italije za vse tiste, ki gojijo upanje v delo, ki ga katoliška cer-

(Nadaljevanje na 2. strani)

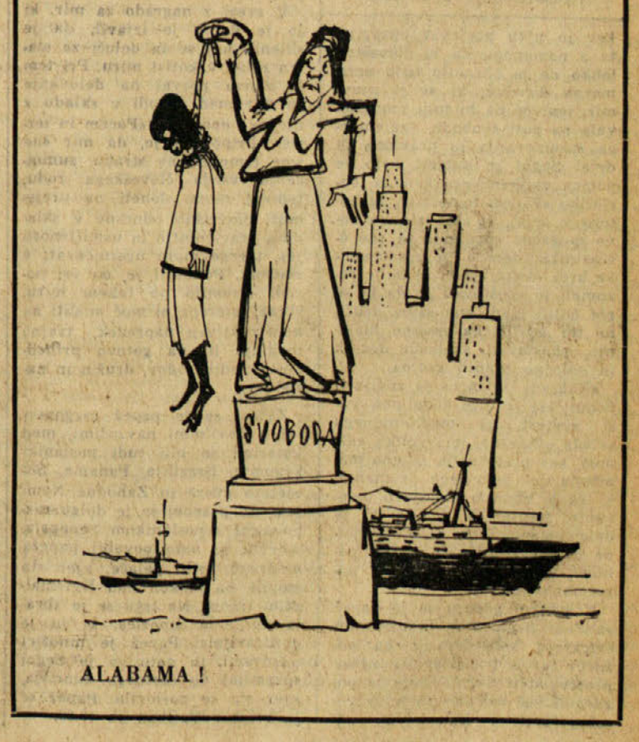

JUTRI BO SEJA MINISTRSKEGA SVETA

Deset točk v resoluciji vodstva KPI za temeljito usmeritev politike v levo

Resolucija poudarja, da je «moč onemogočiti manevre KD» in da je treba «vsiliti preobrat v levo z akcijo in borbo ljudskih sil» - «Avanti!» o velikem pomenu kongresa socialistične stranke

RIM, 11. — V ponedeljek bo seja ministrskega sveta; na dnevnem redu je tudi odobritev enotnega besedila o službi izterjevanja neposrednih davkov (ker v kratkem zapade ustrezno pooblastilo parlamenta vladi) in odobritev novih zakonskih odlokov za postavitev nadaljnjih električnih družb pod upravo ENEL.

Danes so sporočili javnosti resolucijo, ki jo je vodstvo KPI odobrilo pred dnevi. Potem ko poudarja, da pomeni volilni uspeh KPI potrditev veljavnosti politične linije X. kongresa stranke in da splošni premik v levo potrjuje potrebo po delavski in ljudski enotnosti, resolucija dodaja, da uspeh KPI pomeni hkrati tudi politični poraz protikomunizma in da uresničenje «miroljubnega programa, programa gospodarskega in socialnega napredka ne gre brez pozitivne udeležbe danes tako velike sile, ki sledi KPI, na levičarskem in demokratičnem vladnem področju». Resolucija nato poudarja, da je «moč izjaloviti zverižene manevre KD», če se naslonimo na «demokratično in enotno voljo dežele», in da je treba «vsiliti preobrat v levo z akcijo in borbo ljudskih sil».

Resolucija navaja v desetih točkah «vsebino in obseg nove politične usmeritve in sicer: v zunanji politiki, odklonitev vsakršne udeležbe naše države pri atomski oborožitvi, hkrati pa mora Italija prevzeti pozitivno in avtonomno pobudo na področju razorožitvene politike in pomirjenja v mednarodnih odnosih»; v notranji politiki: «takojšnja odobritev potrebnih zakonov za uveljavljenje deželne ureditve; izvesti agrarno reformo, ki mora predvsem odpraviti spolovinarstvo in druge agrarne pogodbe; ukiniti monopol Federconsorzi; pripraviti in uresničiti načrt demokratičnega razvoja italijanskega gospodarstva. Sklicati je treba vsedržavno konferenco o vprašanjih izseljevanja; izvesti splošno reformo na področju zdravstva in socialnega skrbstva; pripraviti in izvesti urbanistični zakon; uveljaviti avtonomijo in svobodo sindikalnega življenja; parlamentu je treba priznati funkcijo pobude in kontrole.

Potem ko je podčrtala, da «vodstvo KPI predlaga čimširšo in čimbolj odprto diskusijo o teh vprašanjih» in pozvala k «soglasju in sodelovanju vse zainteresirane politične in socialne sile», resolucija dodaja, da «demokratično napredovanje, premik v levo, ki se je ostvaril na volitvah, se more in mora izraziti v vedno bolj živem poletu v političnih in sindikalnih borbah, v okrepitvi solidarnosti in razredne in ljudske enotnosti, v obnovitvi in razvoju odnosov sodelovanja med komunisti in socialisti, med delavskim gibanjem in drugimi laičnimi in katoliškimi demokratičnimi silami v vsej deželi». Resolucija pripominja, da je to «bistveno, da bi spoštovali izraz ljudske volje in da bi se ta volja spremenila v preobrat v levo italijanske politike».

Jutrišnja številka socialističnega glasila «Avanti!» objavlja članek, posvečen bližnjemu kongresu stranke in pravi med drugim, da sklicanja kongresa ne narekujejo le določbe statuta, ampak tudi potreba po poglobitvi notranjega in mednarodnega položaja, ki se je znatno spremenil. Člankar zanika, da bi bil kongres PSI povezan le z usodo vlade, ker je glede tega, «kaj malo dodati»: stališče socialistov je znano in vlada more računati z njihovo podporo le, če bo njen program tak, da ga morejo podpreti. V nadaljevanju pa člankar pripomnja, da je pričakovanje glede tega kongresa vendarle upravičeno zaradi «ogromnih vprašanj, ki so danes pred socializmom; zatrdno niso to vprašanja parlamentarne taktike ali političnih potez, ki jih je treba napraviti v bližnjih mesecih; gre za vprašanja, ki se porajajo iz italijanskega in evropskega položaja delavskega gibanja; gre za to, kako povesti k zmagi sile socializma v Zahodni Evropi, v miru in svobodi».

Uvodničar poudarja, da so volitve potrdile «pritisk v levo», tudi z napredovanjem komunistov, čeprav se more to napredovanje «spremeniti le v silo pritiska, ne pa v vodstveno silo italijanske družbe». Tudi demokristjanski volivci so glasovali za program, ki je puščal odprt dialog s socialisti, proti centristični politiki. Kar zadeva inozemstvo, člankar poudarja uspehe laburistov v Angliji in socialdemokratov v Zahodni Nemčiji ter zaključuje iz tega, da gre za «vrnitev na levičarske pozicije». Spričo takega položaja se socialisti zavedajo, da «predstavljajo važno pozicijo v evropskem delavskem gibanju» za rešitev vprašanj izgraditve socializma. Kongres PSI bo moral povedati svojo besedo glede rešitve teh vprašanj, da bi poiskali poti za koordinirano akcijo na mednarodnem področju, da bi «Evropa narodov zmagala nad Evropo konservativne desnice». Člankar zaključuje: «Notranja vprašanja naše dežele, vprašanja vlade, odnosov med socialisti in katoličani, vprašanja italijanskega delavskega gibanja in vprašanja enotnosti vseh socialistov v tem velikem okviru, so zatrdno elementi diskusije in važni elementi. Treba pa jih je gledati v splošnih perspektivah in razumeti, da je važnost našega kongresa v teh perspektivah.

FANFANI in SARAGAT

Pred volitvami v Jugoslaviji

(Nadaljevanje s 1. strani)

bliški zbor, za katerega bodo volili poslance neposredno vsi volilci, ter štiri samoupravne zbore, katere bodo volili posredno po občinskih skupščinah. Ti štirje samoupravni zbori so: gospodarski zbor, prosvetno-kulturni zbor, socialno-zdravstveni zbor in organizacijsko-politični zbor. Tako oblikovo dela določa nova ustava zaradi tega, da bi beseda tistih, ki delajo v posameznih panogah in na posameznih področjih, prišla še bolj do izraza tudi v predstavniških telesih, ki sprejemajo zakonske predpise za posamezne panoge in posamezna področja.

Tudi poslance štirih samoupravnih zborov zvezne skupščine bodo na predlog zborov proizvajalcev volile delovne skupščine.

Ni treba posebej poudarjati, da bodo ves ta čas do volitev občani na zborih volivcev in na sestankih Socialistične zveze dostikrat razpravljali ne le o kandidatih, pač pa tudi o nalogah in problemih svojega področja. Če bi to nekako časovno razvrstili, bi lahko dejali, da bodo nekako do 5. maja zbori volivcev in politični sestanki, na katerih bodo razpravljali o nalogah in govorili o kandidatih. Naslednje obdobje, ki bo trajalo do volitev v občinske skupščine, bo zajemalo predvsem obravnavanje različnih družbeno - političnih nalog. V tem obdobju bomo s tem tudi nakazovali naloge prihodnjih izvoljenih organov. 24. in 26. maja bodo volitve v občinske skupščine, 3. junija bodo volitve v občinskih skupščinah za zastopnike v okrajno skupščino ter za vse samoupravne zbore v republiški in zvezni skupščini, 16. junija pa bodo neposredne volitve za zvezni in republiški zbor.»

Balzanove nagrade

(Nadaljevanje s 1. strani)

kev in njen poglavar opravljata z namenom, da bi človeštvo lahko ne le ohranilo tisto neizmerno dobrino, ki se ji pravi mir, temveč da bi tudi napredovalo na poti svobode, vzajemnega razumevanja in pravice,» je dejal Segni in omenil nato še pomen vatikanskega koncila, encikliko «Pacem in terris», za katero je dejal, da «predstavlja novo mogočno spodbudo za vse oblastnike ,narode in posameznike brez razlik, da bi se bolje razumeli in spoštovali in da bi se res čutili člani ene same družine ter mislili na skupno blaginjo, spoštovali svobodo drugih in odločno branili svojo».

«Nagrada za mir,» je zaključil Segni, «ki je bila dodeljena Vaši svetosti iz mednarodnega sklada «Balzan», ima veliko važnost, ker predstavlja še eno manifestacijo splošnega priznanja, ki ga je zbudilo papeževo delovanje Italijanska država, ki je dala ustanovitelja te dobrodelne ustanove, se veseli Vaše pobude, ki je tako bogata na pomembnosti.»

V svojem govoru se je papež zahvalil Segniju in predsedniku švicarske konfederacije za pozdrav ter je poslal svoj pozdrav prebivalstvu Svice. Dalje je pozdravil vse navzoče in je še posebej čestital Balzanovim nagrajencem.

V zvezi z nagrado za mir, ki jo je dobil, je izjavil, da je sklenil, naj se ta določi za stalen sklad v korist miru. Pri tem je znova pozval na delovanje za mir med narodi v skladu z njegovo encikliko «Pacem in terris». Pripomnil je, da mir «ne sme temeljiti na strahu, sumničenju vsega človeškega rodu, temveč mora sloneti na urejenosti človeških odnosov v skladu s pravičnostjo in usmiljenostjo», ter se mora uresničevati v svobodi. Poudaril je, da vsi narodi stremijo po takem miru, «brez katerega ni moč misliti na konstruktiven napredek, trajno blaginjo in na gotovo prihodnost mladih rodov, družin in narodov».

Zatem se je papež razgovarjal s številnimi navzočimi, med katerimi so bili tudi poslaniki Francije, Brazilije, Paname, Sovjetske zveze in Zahodne Nemčije. Se posebej se je dolgo razgovarjal s poslanikom Senegala.

Segni je nato povabil papeža v drugo krilo palače, kjer sta stopila na balkon nad Kvirinalskim trgom. Na trgu se je zbrala ogromna množica, ki ju je pozdravljala. Papež je množici odzdravil, in nato ga je Segni spremljal do častnega dvorišča, kjer sta se poslovila. Papež se je vrnil v Vatikan ob 19.30.

Naser prispe danes na obisk v Beograd
Kekkonen odpotuje zjutraj v Budimpešto

Kardelj odprl mednarodni kmetijski sejem v Novem Sadu - Uradno sporočilo o razgovorih med SZDLJ in Otečestvenim frontom

(Od našega dopisnika)

BRIONI, 11. — Predsednik finske republike dr. Kekkonen, ki je od včeraj na Brionih, je danes dopoldne v družbi državnega tajnika Koče Popovića, Marjana Brecelja, finskega veleposlanika v Beogradu Raula Steela, načelnika finskega zunanjega ministrstva Jakobsena in prvega adjutanta generalnega majorja Lainonena, lovil ribe, medtem ko si je njegova soproga v spremstvu soproge predsednika Tita v sprehodu ogledala znamenitosti Brionov.

Jutri zjutraj bo Kekkonen odpotoval z Brionov v Budimpešto.

Neposredno po odhodu finskega predsednika bo na jahti «El Hurija» prispel na štiridnevni prijateljski obisk na Brione predsednik ZAR Naser, ki ga spremljajo med drugimi trije podpredsedniki vlade in drugi visoki funkcionarji ZAR. Pričakuje se, da bosta Tito in Naser izkoristila ta neuradni obisk za neformalne razgovore o aktualnih mednarodnih vprašanjih in vprašanjih nadaljnje krepitve sodelovanja med Jugoslavijo in ZAR. Razgovorov se bodo z jugoslovanske strani med drugimi udeležili podpredsednik zveznega izvršnega sveta Kardelj, Rankovič in Mijalko Todorović in državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović.

Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj je danes odprl v Novem Sadu trideseti mednarodni kmetijski sejem, na katerem razstavlja 1.500 razstavljavcev iz Jugoslavije in iz 17 drugih držav.

V svojem govoru je Kardelj prikazal uspehe povojnega razvoja jugoslovanskega kmetijstva, ki pa kljub občutnemu povečanju proizvodnje zaradi spremembe strukture prebivalstva, izboljšanja življenjskih pogojev in v zvezi s tem povečanja potrošnje prehrambenih izdelkov, ne more kriti vseh domačih potreb. Zato je potrebno boriti se za čim intenzivnejšo kmetijsko proizvodnjo in za visoko produktivnost. V zvezi s temi nalogami je po mnenju Kardelja potrebno boriti se za hitrejšo združitev zemlje in ustanavljanje velikih kmetijskih posestev, ki bodo razpolagala z moderno tehniko in organizacijo dela, in nadalje razvijati sodelovanje med kmetijskimi zadrugami in individualnimi kmeti.

V Beogradu so se danes končali razgovori med zastopniki Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije in delegacijo Otečestvenega fronta Bolgarije, ki je po enajstdnevnem bivanju v Jugoslaviji odpotovala v domovino.

V skupnem poročilu, ki je bilo objavljeno nocoj, obe delegaciji poudarjata pripravljenost, da se nadalje zavzemata za razvoj, za razširitev gospodarskih in kulturnih stikov med Jugoslavijo in Bolgarijo, ki so se posebno ugodno začeli razvijati po sestanku med predsednikom Titom in predsednikom bolgarske vlade Todorom Živkovim.

Obe delegaciji sta poudarili potrebo podpiranja borbe socialističnih držav in naprednih sil na svetu za ohranitev mednarodnega miru, za zmago načel miroljubne koeksistence v mednarodnih odnosih, za nujno sklenitev sporazuma o prenehanju jedrskih poskusov, za splošno in popolno razorožitev, za določitev brezatomskih področij v Srednji Evropi, na Balkanu in na drugih področjih sveta, za miroljubno rešitev nemškega vprašanja in vprašanja zahodnega Berlina, za ustavitev vseh napadov imperializma, revanšizma in kolonializma, napore za likvidacijo kolonializma in za svoboden razvoj vseh narodov, za konstruktivno in miroljubno rešitev vseh aktualnih mednarodnih vprašanj.

Obe delegaciji sta ugotovili, da je prijateljsko sodelovanje med Jugoslavijo in Bolgarijo važen in pozitiven činitelj na Balkanu in konstruktivni prispevek k reševanju spornih problemov med balkanskimi državami z miroljubnimi sredstvi.

B. B.

Tito odlikoval Rdeči križ Jugoslavije

BEOGRAD, 11. — Predsednik republike maršal Tito je odlikoval jugoslovanski Rdeči križ z redom zasluge za narod in zlato zvezdo. To visoko odlikovanje je bilo dodeljeno Rdečemu križu ob njegovi stoletnici plodnega delovanja in pa za posebne zasluge v organiziranju in širjenju zdravstvene kulture med najširšimi sloji prebivalstva in dajanje pomoči žrtvam vojne in elementarnih nesreč.

BEOGRAD, 11. — Na vabilo načelnika generalnega štaba jugoslovanske ljudske armade generalnega polkovnika Rada Hamovića, je prispel danes na štiridnevni uraden obisk v Beograd poveljnik kopenskih sil Indonezije generalni major Ahmed Jani s soprogo in skupino višjih poveljnikov indonezijske armade.

Včeraj razgovor Rusk - Dobrinin

WASHINGTON, 11. — Sovjetski poslanik v ZDA Dobrinin se je danes sestal z ameriškim državnim tajnikom Deanom Ruskom. Razgovor je zahteval Dobrinin; trajal je dvajset minut. Po razgovoru je Dobrinin izjavil, da sta govorila z Ruskom o razorožitvi.

Zvedelo se je, da je Dobrinin izročil Rusku «neuradno spomenico» o splošni razorožitvi, in da se spomenica ne tiče jedrskih poskusov. Predstavnik državnega departmaja je izjavil, da ne ve, ali spomenica vsebuje nove predloge.

Pri razgovoru je bil navzoč tudi bivši ameriški poslanik v Moskvi Thompson.

Razgovor Kosigin-Pirelli

MOSKVA, 11. — Agencija Tass javlja, da je prvi podpredsednik sovjetske vlade Aleksej Kosigin sprejel na razgovor italijanskega industrijca Leopolda Pirellija, ki je sedaj v Moskvi, kamor je prišel na vabilo sovjetskega državnega odbora za koordiniranje znanstvenih raziskovanj.

Penkovski obsojen na smrt Wynne pa na osem let zapora

Wynne bo odsedel v zaporu tri leta, ostalih pet pa v delovnem taborišču

MOSKVA, 11. — Vojaško sodišče, ki mu predseduje general Viktor Borisov Glebski, je danes izreklo smrtno obsodbo nad sovjetskim vohunom Penkovskim, britanskega vohuna Wynna pa je obsodilo na osem let ječe, od katerih bo presedel samo tri leta v zaporu, ostalih pet let pa v delovnem popravljalnem taborišču v ZSSR. Wynne je bil obsojen tudi na zaplembo vsega imetja, Penkovskemu pa so odvzeli vsa njegova odlikovanja.

Množica, ki je poslušala razsodbo, je po čitanju 30 sekund ploskala sodišču. Ko je predsednik prebral razsodbo za obtoženega Wynna, se je slišalo mrmranje: «Premalo, premalo!». V sodno palačo je prišla tudi Wynnova žena, ki pa zaradi velike množice ni mogla stopiti v dvorano.

Proti razsodbi vojaškega sodišča ni priziva, toda državni tožilec lahko zahteva njeno revizijo, če se mu zdi preblaga. Pač pa obsojenci lahko zaprosijo za pomilostitev predsednika prezidija vrhovnega sovjeta. V Sovjetski zvezi izvršijo smrtno obsodbo navadno sedem dni po njenem izreku.

Na današnji razpravi je Wynne prosil za milostno sodbo in se skliceval na otroke, ženo in starega očeta. Njegov odvetnik Borovik je med drugim povedal novinarjem, da Wynne ni bil nikdar vohun ter da ni hotel postati vohunski agent, ker se ni nikdar zavedal, da je pravzaprav zašel v vohunsko delovanje. Borovik je še dodal, da je bil Wynne samo kurir, ter ni vedel, kaj prenaša. Nato je novinarjem povedal, da ima Wynne pravico priziva na najvišje prizivno sovjetsko sodišče, na prezidij vrhovnega sovjeta, od katerega lahko zaprosi oprostitev, in to Wynne namerava tudi storiti z Borovikovo pomočjo. Končno je izjavil, da bo zaprosil sodišče, da bi se Wynnova žena lahko srečala s svojim možem takoj po izreku sodbe.

Zadnje priprave Cooperja

CAPE CANAVERAL, 11. — Kozmonavt Gordon Cooper je začel danes zadnjo 72-urno pripravljalno fazo pred svojim poletom v vesolje, ki se bo začel v torek. Cooper je vstopil v tako imenovano «kabino zadnjih priprav», kjer je že pet kozmonavtov preživelo več dni, preden so odleteli v vesolje. Cooper se je podvrgel tudi posebni dieti, ki je bogata s proteini in vsebuje meso, riž, jajca, sladkor, sadne sokove, čaj in kavo.

Danes se je Cooper sestal s številnimi tehniki, s katerimi se je razgovarjal o posameznih fazah med poletom, na katerem bo 22-krat obkrožil Zemljo in bo okoli nje letel skupno 34 ur.

V sedanji pripravljalni fazi bodo zdravniki večkrat pregledali Cooperja. Danes se je Cooper vežbal v teku na obali v Cape Canaveralu. Zatem je poldrugo uro letel z reakcijskim letalom «F-102», ki spada v vrsto štirih letal, s katerimi se kozmonavti vežbajo, da se privadijo veliki brzini. Cooperjev vesoljski polet bo štirikrat daljši od poleta Walterja Schirre, ki je lanskega oktobra šestkrat obkrožil Zemljo. Vendar pa bo krajši od poleta, ki sta ga lanskega avgusta izvršila sovjetska kozmonavta (64 in 48 krogov okoli Zemlje).

SZ napoveduje preizkušanje novih raket na Tihem oceanu

MOSKVA, 11. — Agencija Tass javlja, da bo Sovjetska zveza začela novo vrsto poskusov z izstrelijevanjem kozmičnih raket v smeri Tihega oceana. Poskusi bodo od 15. maja do 15. julija. Preizkušali bodo nove in izpopolnjene nosilne rakete, določene za raziskovanje vesolja.

Agencija dodaja, da bodo rakete, ki jih bodo preizkušali, brez zadnje stopnje. Iz varnostnih razlogov poziva zato sovjetska vlada vlade drugih držav, naj dajo navodila svojim letalom in ladjam, naj se v omenjenem razdobju izogibajo dveh področij na Pacifiku, ki ju nato točno določa. Padanje raket v morje bodo opazovale posebne ladje, opremljene z vsemi potrebnimi aparati.

sedem dni v svetu

Važni obiski v Jugoslaviji

V preteklem tednu je bila v Jugoslaviji vrsta nad vse važnih obiskov. Najprej je prišel državni tajnik ZDA Dean Rusk. Njegov obisk je bil sicer časovno omejen, toda nudil je predstavnikom obeh vlad, da izrazijo — kot je rečeno v uradnem sporočilu — «soglasnost glede potrebe krepitve odnosov med SFRJ in ZDA ter nadaljnjega razvoja zdrave podlage za stike in izmenjave vseh vrst, zlasti pa na območju trgovine». Kot je zapisala beograjska «Borba», so bili glavni predmet razgovorov bilateralni ameriško-jugoslovanski odnosi, pri čemer se poudarja, da je bilo nedavno pismo predsednika Tita predsedniku Kennedyju sprejeto v ZDA s precejšnjim zadovoljstvom, kakor tudi Kennedyjev odgovor, ki ga je Rusk izročil Titu. Ruskov obisk nosi pečat tako izraženih obojestranskih interesov — po mnenju Washingtona in Beograda — ter je postal praktična priložnost, da se še bolj trdno afirmirajo vse pozitivne težnje v dosedanjem sodelovanju kakor tudi priložnost, da se poudari pripravljenost obeh vlad, da okrepita stike vseh vrst. «Srečanja in razgovori z ameriškim državnim tajnikom» — poudarja «Borba» — «niso imeli za smoter in tudi niso mogli biti posvečeni reševanju konkretnih vprašanj, temveč da pripravijo pot za take rešitve... V tem trenutku je bil storjen korak, ki spodbuja predvidevanja, da bodo možnosti izkoriščene in da se bodo načelna stališča spremenila v konkretno politiko, tako da bi služila bolj trajnim resničnim interesom ZDA in Jugoslavije».

Za tem obiskom je sledil obisk predsednika republike Finske dr. Kekkonena, ki ga je predstavnik jugoslovanske vlade predvčerajšnjim ocenil kot važen prispevek k razvoju odnosov in sodelovanja med Jugoslavijo in Finsko. V svojih razgovorih sta Tito in Kekkonen posvetila največ časa mednarodnemu položaju in predvsem, ugotovila, da sta obe državi življenjsko zainteresirani za napredek človeštva v miru, da spoštujeta načela neodvisnosti, enakopravnosti, samoodločbe in nevmešavanja v zadeve drugih držav. Z razgovori obeh predsednikov so se jugoslovansko-finski odnosi, ki doslej niso imeli daljše tradicije, obogatili z novimi pogoji za vsestranski razvoj: od trgovinske izmenjave, industrijske kooperacije, znanstveno-tehničnega in kulturno-prosvetnega sodelovanja pa do pospeševanja turizma.

Izredno važen je bil obisk U Tanta, generalnega tajnika OZN. Njegovo dvodnevno bivanje v Jugoslaviji in njegovi pogovori s podpredsednikom Kardeljem in državnim tajnikom Popovićem kakor tudi srečanje s predsednikom Titom dokazujejo, kako Jugoslavija vsestransko podpira OZN zlasti pa, da zelo ceni vlogo in delovanje njenega generalnega tajnika. Jugoslovanski tisk poudarja s tem v zvezi v prvi vrsti njegove odločne in konstruktivne ukrepe med karibsko krizo, dinamičnost, s katero si prizadeva, da se neposredno vključi v najrazličnejše oblike dela Združenih narodov, njegove izjave in ocene velikih mednarodnih političnih vprašanj, njegove zasluge za sklicanje svetovne konference v trgovini in razvoju itd.. «Jugoslavija je vedno imela razumevanje za pobude in napore U Tanta», piše v zvezi z njegovim obiskom glasilo ZKJ, «in je pogostokrat uživala njegovo podporo za lastno vlogo in delovanje v OZN.» Sam U Tant pa je ob odhodu iz Jugoslavije dejal, da je bila izmenjava mnenj z jugoslovanskimi državniki zelo plodna. «Proučevali smo različna vprašanja, začenši s finančnim položajem OZN, pa vse do predlagane konference o trgovini in razvoju. Jugoslavija je bila vedno ena izmed najaktivnejših članic OZN. Mnenja, ki jih izražajo njeni voditelji o nekaterih glavnih vprašanjih OZN, pa so zame največjega pomena.»

Danes pa je prišel na svoj že trinajsti obisk v Jugoslavijo predsednik Združene arabske republike Gamal Abdel Naser, ki se bo s Titom razgovarjal o aktualnih vprašanjih, za kar pa ni bil vnaprej določen nikakršen dnevni red.

Zaostritev v Laosu

V Laosu še vedno ni pomirjenja. Razen tega je prišlo do precejšnjih nesoglasij tudi med predsednikoma laoške konference, SZ in Veliko Britanijo. Sovjetsko zunanje ministrstvo je sporočilo, da je britanska vlada odklonila podpis skupnega pisma, ki bi ga predsednika poslala Suvani Fumi. V pismu bi predsednika izrazila zaskrbljenost nad informacijami laoškega notranjega ministra, da sovražni elementi pripravljajo atentate na številne laoške ministre, in zaradi dejavnosti policije v Vientianu, ki je pod poveljstvom desničarskega generala Nosavana. Pismo bi tudi predlagalo, naj koalicijska vlada sprejme učinkovite ukrepe, da se zajamči redna dejavnost vlade in da se okrepi zaupanje med tremi političnimi strujami v vladi. Ustanovili naj bi mešano policijo namesto dosedanje, ki je sestavljena izključno iz desničarskih elementov.

Britansko zunanje ministrstvo pa je objavilo svojo izjavo, v kateri pravi, da bi morali predvsem poskrbeti, da nadzorstvena komisija lahko nemoteno deluje v Dolini vrčev, češ da so za napetost krive čete Patet Laosa.

Suvana Fuma je poudaril, da stanje v Laosu ni izključno notranje vprašanje, temveč pravo mednarodno vprašanje. Dodal je, da so mnogi ustvarjali težave pri njegovih prizadevanjih, da bi prišlo do pomirjenja, kar je pripeljalo do sedanjega stanja. Poudaril je, da bi utegnila izbruhniti državljanska vojna, če ne pride do sporazuma. Ta vojna bi se utegnila raztegniti na vso Azijo in postati tudi svetovna vojna. Zato je naloga držav podpisnic sporazuma o Laosu, da se potrudijo in poskrbijo za spoštovanje tega sporazuma.

Prva zmaga črncev v Alabami

V ameriški državi Alabami, in sicer v glavnem mestu Birminghamu, so se ves prejšnji teden nadaljevale demonstracije črncev proti rasni segregaciji. Oblasti so kakor običajno naganjale na demonstrante posebno izvežbane pse. Aretirali so nad 2.400 ljudi, med katerimi več kakor tisoč otrok.

Na posredovanje državnega tajnika za pravosodje Roberta Kennedyja je predstavnik tega departmaja odšel v Birmingham, kjer je začel neuradna pogajanja z zmernejšimi krogi, predvsem pa s trgovci in poslovnimi ljudmi. Po dolgih pogajanjih je prišlo do prvega sporazuma, ki pa ga birminghamski župan in policijski šef, zagrizena rasista nočeta uradno priznati, čeprav pravita, da se ne bosta upirala pri izvajanju integracije, kar se tiče privatnikov.

Sporazum določa v glavnem naslednje: 1. V treh mesecih bo konec rasne diskriminacije v barih, restavracijah, čakalnicah in drugih javnih lokalih mesta. 2. Črnci bodo imeli možnost zaposlitve, kjer je doslej niso imeli. V 60 dneh bodo črnci sprejeti kot nameščenci in pomočniki v trgovinah. 3. Ukrepi za izpuslitev vseh črncev, ki so bili aretirani med demonstracijami v Birminghamu. 4. V dveh tednih se bo ustanovila komisija belcev in črncev, da javno vzpostavi stike med črnsko in belo skupnostjo. V zameno bodo črnci prekinili množične demonstracije. Voditelj črncev pastor King je izrazil upanje, da bodo tudi predstavniki oblasti sporazum spoštovali. Dodal je: «Prišli smo do kritične točke dolge borbe za pravičnost, svobodo in človeško dostojanstvo v tem mestu. Toda nismo še končali naše borbe in čaka nas še dolga in težavna pot.»

S tem je izvojevana prva, čeprav delna zmaga, črncev, ki so uživali podporo številnih poštenih belcev ter solidarnost vsega kulturnega sveta. Zopet se je pokazala velika pomanjkljivost ameriških zveznih organov, ki dajejo zagrizenim rasistom možnost, da po mili volji vedrijo in oblačijo v svojih rasističnih fevdih in da se norčujejo iz vsega kulturnega sveta ter s tem škodujejo tudi ugledu svoje države. Res je, da je za uvedbo enakopravnosti predvsem treba razorožiti duhove, ki so obremenjeni s konservativizmom prejšnjega stoletja vendar pa bi tako razorožitev nedvomno pospešili primernejši zvezni zakoni, ki bi omogočili učinkovitejše poseganje zvezne vlade v zadeve posameznih zveznih držav. Kako more namreč biti mogoče, da so zakoni neke zvezne države v nasprotju z zvezno ustavo, ki izrecno prepoveduje rasno diskriminacijo. Neizpolnjevanje ustave pač, ki ni samo ameriška posebnost!

ZADNJE ŠPORTNE VESTI

Pilić in Emerson že v polfinalu turnirja v Rimu

RIM, 11. — Šesti dan mednarodnega teniškega prvenstva ni prinesel nobenega presenečenja z izjemo izločitve nosilcev druge skupine v mešanih dvojicah. Kljub temu so danes vse igre dosegle vrhunec in so navdušile številno občinstvo. Na današnjem sporedu sta bili dve četrtfinalni tekmi posameznikov: Jugoslovan Pilić je odpravil Maiolija, ki je včeraj presenetljivo premagal Avstralca Hewitta. Italijan je bil za razred slabši od izkušenega Jugoslovana, kateremu so zadostovali trije seti (6:4, 6:2, 6:3), da ga je izločil.

V drugi četrtfinalni tekmi dneva pa je Avstralec Emerson premagal po navdušujoči igri upornega Angleža Sangsterja 4:6, 4:6, 6:4, 6:4, 6:0. Ostali dve tekmi za vstop v polfinale med Jugoslovanom Jovanovićem in Italijanom Pietrangelijem na eni in Avstralcem Mulliganom ter Brazilcem Barnesom na drugi strani bo jutri. V četrtfinalu moških parov sta Italijana Pietrangeli-Sirola izločila angleški par Wilson-Pickard, medtem ko sta v mešanih dvojicah Čehinja Sukova in Jugoslovan Pilić premagala v osmini finala italijanski par S. Lazzarino-A. Lazzarino.

KOLESARSTVO

BRATISLAVA, 11. — Tretja etapa «Dirke miru» od Brna do Bratislave, ki so jo tekli za ekipni plasma, je zmagala ekipa Vzhodne Nemčije, ki je prevozila 109 km dolgo progo v 2 urah 23'21". Na drugo mesto se je uvrstila Poljska, na tretje pa Sovjetska zveza.

NOGOMET

Včeraj so odigrali dve tekmi za prvenstvo B lige. Pro Patria in Como sta zaigrala neodločeno 0:0; medtem ko je Lecco premagal z 1:0 (1:0) goste iz Cosenze.

JUDO

ŽENEVA, 11 — Na kongresu evropske zveze za judo so sklenili poveriti Jugoslaviji organizacijo prihodnjega evropskega prvenstva.

SALAH BITAR SPOROČIL OSTAVKO VLADE

Vnet unionist El Joundi sestavlja novo sirsko vlado

Skušal bo sestaviti vlado sprave, ki naj pripelje do enotne ljudske fronte - Tudi v Iraku spremembe v vladi

DAMASK, 11. — Vlada, ki ji je predsedoval Salah Bitar, je sinoči odstopila, nalogo za sestavo nove vlade je dobil dr. Sami El Joundi, ki je bil med združitvijo Sirije in Egipta glavni ravnatelj za informacije, zatem pa član skupščine ZAR. Najprej je bil član stranke Baas, a je pozneje sodeloval pri ustanovitvi enotne socialistične stranke, iz katere je izstopil aprila letos. Sami El Joundi je bil član sirske delegacije, ki je 6. aprila odšla v Kairo na razgovore o ustanovitvi federacije med Egiptom, Sirijo in Irakom, in je tudi med podpisniki sporazuma. Rodil se je leta 1927.

Sami El Joundi je bil med najbolj vnetimi pristaši združitve Sirije in Egipta. Pred nekaj tedni je sporočil, da se je odpovedal stari formuli gibanja unionističnih socialistov in se je odločil za reorganizacijo. Pripravljen je bil posredovati med voditelji stranke Baas in unionisti izven te stranke za enotno ljudsko fronto. Že sinoči pozno je Joundi skušal rešiti nesoglasja med sirskimi strankami, ki so naklonjene federaciji, vendar pa jim ni še uspelo sporazumeti o ministrskih mestih, ki naj jih prevzame posamezna stranka v enotni ljudski fronti, ki jo predvideva sporazum o federaciji. Danes je Joundi nadaljeval posvetovanja. Po razgovoru s predsednikom sveta revolucije dr. Atašijem je sprejel številne osebnosti. Prevladuje mnenje, da bo skušal Joundi sestaviti vlado sprave, v kateri bi bile nevtralne osebnosti ali pa predstavniki raznih unionističnih tendenc.

Iz Bejruta so danes sporočili, da so bile v Damasku nove demonstracije v korist arabski enotnosti. Na splošno pa se je položaj v Siriji umiril. Prva poročila o nemirih v Siriji pa so bila vsekakor pretirana.

BAGDAD, 11. — Bagdadski radio javlja, da je iraška vlada, ki ji je predsedoval Ahmed Hasan El Bakr, odstopila, in predsednik republike je poveril Bakru nalogo, da sestavi novo vlado. Bakr je takoj začel posvetovanja, ki jih bo morda zaključil jutri. V pismu predsedniku republike Arefu, s katerim je javil odstop vlade, poudarja Bakr, da je bila vlada sestavljena v izrednih revolucionarnih pogojih in da je storila vse mogoče, da uresniči smotre revolucije. V pismu poudarja, da je največja čast, da je bila razglašena federacija med Egiptom, Sirijo in Irakom pod to vlado, in dodaja: «Toda Irak mora začeti novo fazo svojega revolucionarnega življenja, ki mora položiti temelje svobodne, enotne in socialistične družbe. Zato je potrebno sestaviti novo vlado, ki naj bo primerna za nove okoliščine, in prav zaradi tega sporočam odstop vlade.»

MAHMUD TAJMUR

Vaški grobar

V vasi an-Naamina v provinci Daqualhyja živi šejk Ghunaim. Njegov posel je ta, da prebira naglas odlomke iz korana in da se ukvarja z mrliči. To vam je suh, mršav človek; oči se mu svetijo, dolgi in izmozgani obraz je ves razoran od gub.

Že štirideset let ne pozna drugega posla, kot da se ukvarja s smrtjo in z mrtveci. Umirajočim prebira koran in jim s tem lajša pot do zveličanja. Ali pa sedi ob mrliču in moli, da bi se Alah usmilil njegove duše. Drugič si spet daje opravka s tem, da mrliče umiva in jih pokopava. To delo ga je toliko prevzelo, da je postal že sam podoben mrtvaku; oči so mu suhe in nepremične, v njih ni življenja; giblje se samogibno kot avtomat, skratka: sam je postal nekakšen mrlič v svetu živih.

Bolniški postelji se bliža počasi, opiraje se na dolgo palico. Ko prispe k zglavju, mirno sede in prekriža noge. Nato izvleče iz žepa rožni venec in pričenja molitve. Bolnik kmalu začuti, da ga zapuščajo moči in da smrt ni več daleč. Ne mine dolgo in res je samo še negibno otrplo truplo, ki ga šejk Ghunaim obrača v rokah, kakor suče mesar zaklano žival. Če pa se šejk znajde med zdravimi ljudmi, zasele med nje bojazen in strah. Toti se jih tesnoba, obrazi se jim zmrače; molče razmišljajo o bližnji smrti.

V isti vasi pa prebiva tudi mlad kmet, Ammar po imenu. Visok je, zdrav in krepak ko mlad bik. Vrat ima širok ko staro drevesno deblo; silni tilnik se mu sveti v soncu kakor lepo zglajen les.

Ammar pozna samo sončno stran življenja. Na obrazu mu človek bere naivno radost, in to celo tedaj, kadar najbolj naporno dela. Svoj prosti čas pa prebije ob bregu prekopa, se pomenkuje z ljudmi in jih zabava s svojim otroškim govorjenjem, vmes pa se smeje na vse grlo. Je rad in obilno, čeljusti mu venomer meljejo. Zdaj žveči trdo meso, drugič si baše usta z zelenim fižolom, pobira po polju saris... Videti je kot žival, ki se pase in žveči vse, kar ji pride pod zob.

Ammar je bil morda edini človek, ki se šejka Ghunaima ni bal; prav dobro sta se razumela in sta si bila globoko vdana. Ljudje so ju često videli skupaj: suhega, izmozganega in turobno tihega grobarja pa rejenega, od zdravja žarečega brbljavega Ammara. Kadar ju ljudje vidijo skupaj, začudeno šepetajo: Zahvaljen bodi tisti, ki združuje nasprotja, angela smrti in angela življenja.

Prijateljstvo med šejkom in mladeničem je postajalo očasoma čedalje močnejše, tako da sta njuna domačnost in prijateljstvo prešla že kar v pregovor. Ammar v vsem svojem življenju ni bil nikoli bolan. Tudi se od otroških let ni spominjal, da bi se bil kdaj slabo počutil. Iz bolnikov je celo bril norca, češ kako so mehkužni. Na smrt in na to, kar je z njo v zvezi, ni nikoli niti pomislil. Mrtvaki so se mu gabili in vse mrtve stvari prav tako, pokopališča ni niti obiskoval. Tudi v razgovorih s šejkom Ghunaimom se ni nikoli dotaknil bolezni ali smrti. A šejk sam ni skoraj nikoli nič zinil, Ammarjeve norčije je samo molče poslušal, a njegov neugnani smeh ga je spravljal v dobro voljo. Saj je pa tudi potreboval te šale in ta smeh, ko je sam živel sredi solz in drugače ni slišal nič razen jadikovanja in joka!

Nekega dne pa se je Amar vrnil domov in začutil prvič v življenju, da ga boli glava. Komaj je zlezel na svoje ležišče, se slekel in spravil spat, že ga je začela tresti huda mrzlica, ki mu vso noč ni dala počitka. Ko je videl, da slabosti ni kos, je bil ves iz sebe. V mrzlični dremavici je zagledal mršavo prikazen, same kosti so je bile, nič mesa in tudi obleke ni imela nič na sebi. Prikazen je stopila počasi čez prag v hišo, od tam pa naravnost k njegovemu vzglavju. Začela mu je turobno prepevati psalme, ko da bi brala mrtvaške molitve. Iz oči ji je žarel ogenj in žgal bolnika v glavo. Ammar je prebil kaj klavrno noč, tresla ga je mrzlica, bil je ves preplašen in razburjen.

Zjutraj je šel docela izčrpan delat na polje, glava se mu je povešala in tuhtal je, kaj neki je z njim. Ves dan se je gnal na njivi in garal kot živina. Domov je prišel ves zbegan. Trdno je zapahnil vrata, se zleknil na ležišče in se kmalu pogreznil v globok spanec. Ko se je prebudil, je stalo sonce že visoko. Čutil se je spet čilega in zdravega, spet ga je obšla nekdanja dobra volja. Imel je spet tek do jedi, šalil se je kakor po navadi se smejal in prepeval, pripovedoval šegave zgodbe.

Zvečer, ko se je vračal domov, je srečal šejka Ghunaima, ki jo je počasi mahal čez most, opiraje se na svojo dolgo zakrivljeno palico, zavit v črn plašč iz katerega so gledale samo njegove žareče, zlohotne oči. Ammar je začutil, kako ga je spreletel srd, pa ni vedel, zakaj. Vendar je stopil k prijatelju, ga pozdravil z prisiljenim nasmeškom in se trudil, da bi ga kot po navadi razvedril s svojimi šalami. A ko je hodil, mu je bila sapa nekam težka, ko da bi nosil na plečih veliko breme. Nič mu ni dišalo, da bi se še dalje sprehajal s šejkom, pa si je izmislil, češ, opraviti imam še to in ono in se je poslovil.

Ko se je vrnil v vas, je legel že mrak. Hitel je, da bi prišel čimprej domov, skušal se je pomiriti, obuditi spet v sebi prejšnjo čilost in veselje. Zdajci je začul za seboj težke stopnje, kakor da bi bila živalska kopita, spremljal pa jih je odmev, ki je spominjal na oddaljen grom. Ammar si je začel domišljati, da ga zasleduje šejk Ghunaim. Obdajala ga je čedalje gostejša tema, tišina vsenaokoli mu je vzbujala grozo. Pognal se je proti domu, naglo vstopil in zapahnil za sabo vrata. A oči šejka Ghunaima, ti dve špranji, ki sta se mračno bleščali, so se mu prikazale za oknom njegove čumnate. Pograbil je plašč, ga zvil in zabasal okno. Dihal je čedalje teže, na prsih je čutil nekakšno moro. Lovil je sapo in zakričal ves iz sebe: «Kap mi hoče ta človek? Kaj mi hoče?»

* * *

Tako je potekal dan za dnem. Ammar se je na videz potolažil, spet je občutil zaupanje vase, zdravje in živahnost. Vendar se je pri tem le nekoliko zmračil in nagrbančil, nekakšna skrb in bojazen sta se naselila v njem. S šejkom Ghunaimom sta se sestajala le še poredkoma in še takrat je Ammar občutil hudo vznemirjenje. To vznemirjenje se je končno razraslo v pravo sovraštvo, dasi mu ni vedel vzroka. Čuden odpor do tega človeka mu je naravnost zastrupljal kri, mu legel na dušo. Že sama šejkova zunanjost mu je postala zoprna, tako da ga niti pogledati ni več maral.

Tako so se prijateljske vezi med Ammarom in šejkom razrahljale in sta se srečavala čedalje bolj poredkoma, dokler se nista dokončno razšla.

Nekega dne je Ammarja spet tresla mrzlica. Vrnil se je domov ves potlačen in potrt, hudo ga je bolela glava. Spet je začel misliti na svojo bližnjo smrt. V mrzlični omami se mu je zazdelo, da se mu bliža šejk Ghunaim, da ga bo umil in zvil v mrtvaški prt ter tako pripravil za pogreb. Iz dna duše se je Ammarju pri tem iztrgal krik groze, na glas je začel preklinjati šejka in ga izganjati iz hiše...

Drugič spet, ko je brskal po svojem kovčku in iskal star plašč, da bi ovil vanj svoje otrplo telo, mu je prišel v roke volnen turban, ki mu ga je bil dal šejk, ko sta bila še prijatelja. Takoj ga je pograbil in ga potegnil ven ter ga živčno obračal v rokah. Mahoma se mu je utrnila misel, da mu je obraz kar zažarel: turban je zažgal in z velikim veseljem gledal, kako ga požira ogenj.

Kadarkoli je odtlej začutil, da se ga loteva mrzlica, je vzel v roke več listov papirja in risal nanje človeške podobe, vse enake, nato pa je liste raztrgal in zažgal. Zadovoljen je gledal, kako izginjajo v ognju, iz oči pa sta mu žarela sovraštvo in želja po maščevanju. Potihem je pri tem mrmral: «V ogenj s tabo, šejk Ghunaim! V ogenj, v pogubo!» dokler se niso listi pred njegovimi očmi izpremenili v pepel, ki ga je raznesel veter. Nato je zlezel na svoje ležišče in je pomirjen trdno in blaženo zaspal.

Nekega dne se je Ammar napotil iz hiše v kavarno, da bi tam v miru pokadil zavitek tobaka. Že od daleč je videl, kako prihaja po cesti šejk Ghunaim z mirnimi in tihimi koraki. Ammarja je pograbila jeza; nekaj časa je šejka pazljivo motril, nato pa pograbil kamen in mu ga z vso silo zalučal v glavo. Zadel ga je v tilnik. Nato se je hitro skril med njive, šejk pa se je prestrašen oziral okoli, češ, odkod je neki priletelo. A videl je samo otroke, ki so se igrali v bližini in mislil si je, da ga je eden izmed otročajev nehote zadel.

Ammar se je vrnil domov srečen in zadovoljen. Drugi dan je spet prežal na šejka in zalučal vanj kar dva kamna, ki sta ga zadela v rame in hrbet. Od tistih dob je začel šejka na vse mogoče načine zasledovati in mučiti in je bil v tem začuda spreten in iznajdljiv. Ponoči je bedel in tuhtal, kaj bi mu še vse prizadel in kako bi izvedel svoje naklepe. Pripetilo se je — in ne samo enkrat — da je šejk Ghunaim nenadoma zdrknil v jamo, pokrito s suho travo, ki je zazijala kar na lepem na izhojeni poti; ali pa je začutil, ko se je zvečer umival ob bregu kanala, neznano roko, ki ga je potegnila v vodo, da bi v njej utonil. Drugič se je spet primerilo, da mu je padla na glavo debela grčasta veja — tolikó, pa bi bilo po njem.

Ammar pa ni nadlegoval samo šejka samega, temveč se je lotil tudi njegove hiše. Nekega dne je šejk opazil, da mu je nekdo zadavil vse kokoši in race; drugič spet je videl, da mu je neznanec preluknjal zid in da zija v stropu špranja. Začuden je bil, a ni vedel druge razlage, kakor je bila ta, da ga zalezujejo hudobni duhovi. Zatekel se je k bogu in ga poprosil pomoči in varstva.

Nekoč, že blizu polnoči je bilo, pa je prebivalce vasi an-Naamina prebudil presunljiv krik na pomoč. Kar vrglo jih je iz postelje in planili so ven, da bi videli, kaj je. Ognjeni zublji so švigali, objeli streho šejka Ghunaima in so segali že tudi po sosednih hišah. Vaščani so začeli ogenj gasiti in to se jim je po hudem naporu posrečilo. Ko so preiskovali požgano hišo, so odkrili v kokošnjaku črno truplo, povsem izmakaženo od ognja. Ko so ga sku-

(Nadaljevanje na 8. strani)

Pred dnevi je prišla v Trst nemška filmska igralka Maria Schell, ki bo nastopila v nekaj filmih, ki jih bodo snemali na tržaškem področju. Na sliki je igralka s svojim sinčkom

DETELOVO ZBRANO DELO

(Druga knjiga)

Zapostavljenega in skoraj, docela pozabljenega slovenskega pisatelja preteklega stoletja Franca Detela bo izdaja zbranega dela, ki jo je zasnovala Mohorjeva družba v Celju, prav gotovo rešila pozabe. Kot mu že v življenju, tudi v literarnem, sreča ni bila nikoli posebno naklonjena, tako tudi v letih po smrti njegova pripovedna umetnost ni še doživela tistega priznanja, ki ga zasluži. Izdaja zbranega dela, ki jo urejuje Jakob Šolar in ki je predvidena na šest knjig, bo pripomogla k boljšemu spoznavanju in drugačnemu vrednotenju tega pripovednika. Mohorjeva družba, ki je nedavno tega zasnovala izdajo Pregljevega in Detelovega dela, potem ko je uspešno zaključila izdajo Finžgarjevih izbranih spisov, si bo s temi izdajami pridobila zaslug za domačo klasično književnost. Kot je bilo napovedano, je zdaj izšla druga knjiga Detelovega zbranega dela, ki je prinesla spise, ki jih kot drugih del istega avtorja že zdavnaj ni več dobiti na knjižnem trgu.

Prva knjiga, ki je prinesla povesti, zajete iz domačega pisateljevega kraja, je pomenila odkritje tega pisatelja, saj so dela, objavljena v tej knjigi, res odlične domače povesti. Druga knjiga po kvaliteti in pomembnosti nedvomno zaostaja za prvo. Vzrok je v tem, ker prinaša druga knjiga zbranega dela zgodovinske povesti. Medtem ko je v moravških povestih, vsebovanih v prvi knjigi, Detela orisal mali svet naše vasi, pa je v zgodovinskih povestih razkazal družbo od kraljev, grofov in škofov do potepuhov, vojakov in kmetov v minulih stoletjih. Skozi okno v preteklost nam je odprl pogled na pisano življenje teh ljudi, ki je pestrejše pa tudi mogočnejše kot malih slovenskih kmečkih ljudi. Vendar je pisatelj ohranil tudi v teh zgodovinskih povestih isto moralno jedro. Pisatelj pokaže kako usodno je, če se človek izneveri poštenju in pravici, kajti take izneverbe so uničevale cele rodove, stoletne ustanove in domačije. Zato veje iz teh del isto etično jedro kot iz drugih Detelovih spisov, ista resnoba in ogoden humor, predvsem pa velika ljubezen do malih slovenskih ljudi.

Druga knjiga Detelovega Zbranega dela prinaša zgodovinski roman «Veliki grof», zajet iz dobe celjskih grofov, zgodovinsko povest «Pegam in Lambergar», povest «Takšni so», nadalje povest «Hudi časi», zajeto iz časa francoske okupacije na naših tleh ter na koncu še veseloigro «Dobrodušni ljudje». Čeprav je že ob izidu teh del kritika imela zoper posamezne zgodovinske povesti utemeljene in številne kritične pripombe, ki seveda veljajo danes v še večji meri, čeprav tudi značaji junakov in njihovi konflikti niso vedno najbolj utemeljeni, pa vendar velja, da imajo ta dela še danes svojo vrednost. Ne samo literarno zgodovinsko, temveč tudi vrednost, ki jo ima knjiga s tem, da nudi bralcem primerno branje in jih notranje oplemeniti, zato moramo izdajo teh zgodovinskih povesti, pa čeprav bo to bilo za manj zahtevne bralce, pozdraviti na knjižnem trgu.

Knjigi je urednik dodal poleg uvoda obširne pripombe, ki tolmačijo nastanek in značaj dela ter besedilo samo. Oprema in tisk pa sta vzorna kot pri vseh tovrstnih izdajah te založbe.

NI MU BILO DANO, DA BI SE RAZVIL

«Ni bolj strašnega, kakor v mrtvi tuji prsti spati večno spanje...»

Pesniku, pisatelju in slikarju Jožetu Cvelbarju bodo odkrili spomenik
Padel je v prvi svetovni vojni v tirolskih hribih, star komaj 21 let

V Kostanjevici na Dolenjskem, ki slovi zaradi svojevrstnega položaja ob reki Krki in prijazne vinorodne okolice, prav tako pa tudi zaradi Gorjupove umetniške galerije in slikarskih in kiparskih simpozijev, se pripravljajo na pomemben kulturni praznik. Odkrili bodo spomenik rojaku iz bližnje vasi Dolenja Prekopa: pesniku, pisatelju in slikarju Jožetu Cvelbarju.

S svojimi pesmimi, prozo in slikami je Cvelbar zaslovel že kot dijak. Oglašati se je pričel najprej v mladinskih listih. Prve pesmi mu je objavil belokrajinski pesnik, učitelj in urednik mladinskega lista «Zvončka» Engelbert Gangl. Potem je pošiljal mladi dolenjski poet svoje pesmi in krajše tekste še drugim tedanjim slovenskim mladinskim listom. V tistih časih, pred prvo svetovno vojno, je bila naša mladina in tudi literarno revialna publicistika zelo skromna. Jože Cvelbar je postal sotrudnik Angelčka, Vrtca, pa tudi Domačega prijatelja, ki ga je urejala slovenska književnica Zofka Kvedrova, izdajalo pa ga je in pošiljalo svojim odjemalcem žitne kave češko podjetje Vidrova tovarna hranil.

Prav zato so vzdeli temu listu ime «Kofecajtung», ki je bila v mnogih slovenskih krajih na podeželju zelo razširjena. S pošiljko Vidrove žitne kave si prejel tudi literarno revijo, ki je privabila k sodelovanju precej takratnih slovenskih pisateljev. Tudi Prežihov Voranc je bil sotrudnik «Domačega prijatelja» in še mnogi drugi, ki so se pozneje razvili v plodne literate.

Jožetu Cvelbarju, nadarjenemu literatu iz dolenjske vasi ob Krki, pa to ni bilo dano. Ko mu je bilo 16 let (rodil se je 8. februarja 1895 v kmečki hiši v Dolenji Prekopi, kjer gospodari danes njegov nečak France Drmaž, pri njem pa živi še njegova mati, pesnikova sestra), je dobil poziv na vojno. Odšel je k 17. regimentu «kranjskih Janezov».

Od takrat je bila zgodovina bojev na Soči in pozneje v Tirolah tudi njegova osebna kronika. Krogla je presekala pesnikovo življenjsko nit že sredi vojne, v juliju leta 1916.

Prav te dneve, ko se pripravljajo Dolenjci na postavitev Cvelbarjevega spomenika, mi je obujal spomine na vojevanje na tirolski fronti njegov takratni vojni tovariš Anton Anžiček, upokojeni železniški uradnik iz Novega mesta.

«Iz tiste naše 7. kampanije II. bataljona 17. pehotnega regimenta «kranjskih Janezov» nas je le še nekaj živih. Med drugim tudi dolenjski zdravnik dr. Fedran iz vasi Hudo pri Ivančni gorici v bližini Stične. V pomladi leta 1916 so nas premestili od Soče v Tirole. Dospeli smo v sklade visokih tirolskih gora, v višino 2000 metrov in še čez. Tam smo se ukopali med kamenite pečine, ki so nam varovale življenja.

Naša četa se je utaborila med previse visokih skal, poveljeval nam je četni komandir Lir, ki je gospodaril nad 180 «kranjskimi Janezi». Razpeli smo preprosta platna v votlini, kjer smo se zadrževali in smo ji vzdeli ime Lirova jama: Lir Höhle. Naš položaj je bil v skalinah vršačev Monte Cucco in okrog nas so se vzpenjali sosednji vrhovi gora Monte Chiesa, Monte Nero in tudi gore, ki se je imenovala Monte Dodici. Menda zato, ker je padala senca te strme gore na mesto ob vznožju prav ob dvanajsti uri in ga zastrla sredi belega dne.

Včasih smo planili nad italijanske rove mi, drugič so spet udarili iz svojih zakopov Italijani. Borbe pa so bile kratkotrajne.

Nekega dne, bilo je v juliju leta 1916, so planili v avstrijske rove Italijani. Švigali so projektili in eden izmed strelov je zadel mladega dolenjskega pesnika v trebuh. Strel je bil smrtonosen. Mladega Cvelbarja so odnesli iz prvih rovov na preprostih nosilih. Rafali so mu pretrgali creva in ranjenec je trpel hudo žejo. Zaprosil me je, naj mu podam svojo čutarico. Vedel sem, da bi to pomenilo smrt, se spominja še danes njegov vojni kamerad Anžiček. «Prosil sem ga, naj potrpi, dokler ga ne preneso iz prve linije k zdravniku v bolnišnico v zaledju. Cvelbarjev Jože pa je stokal zaradi bolečin in neznosne žeje. Pozneje se je dal nekdo premotiti in mu je podal svojo čutaro. Nekaj usodnih požirkov in pesnika Cvelbarja ni bilo več. Umrl je v strašnih bolečinah! Zdaj počiva na preprostem tirolskem vojnem pokopališču pod goro Monte Cucco. Le datum njegove smrti 11. julij 1916 in njegovo ime sta zapisana na preprostem križu.

Ime mladega pesnika pa v naši književnosti ni pozabljeno! Ohranil nam ga je urednik prof. France Koblar, ki je izdal leta 1938. Izbrano delo Jožeta Cvelbarja. Knjiga je danes seveda redkost in bi bilo prav, da bi dobili v roke zdaj, ko postavljajo Dolenjci svojemu mlademu talentu spomenik priznanja in hvaležnosti, tudi njegova dela v knjigi, ki bi ga vsestransko prikazala in bi ga s tem najbolj približali današnjemu bralcu. Spomin na rojaka s Krškega polja, ki je preminil v zori svojih 21 let — skoraj pred pol stoletja — je zaradi oddaljenosti že malce obledel. Ponovna izdaja njegovih del pa bi opravila pomembno nalogo in dolžnost, ko bi nas seznanila z njegovim ustvarjanjem.

Mladi dolenjski pesnik je posvetil precej svojih pesmi Dolenjski. Eni teh pesmi je dal tudi tak naslov:

DOLENJSKA

Oj ti trta, ti vitkostasa,
oj ti vinograd zeleni,
nisi zrasel v črni prsti,
zrasel si v SRCU meni.

* * *

V zlati jeseni beli lasje
kakor mladcu spet potemne,
moje motno oko zažari,
kakor jasne nekdanje dni,
moje srce zapoje ti
pesmi zahvalne.

* * *

Beli, žgoči mraz —
o tedaj bo posivel mi las,
o tedaj bo zvenel mi obraz,
o tedaj bom umrl jaz!

Ali ni ta, tenko občutena pesem, privid prerane smrti fanta sredi najlepših mladostnih let?

Spomenik, ki ga bodo letošnjo pomlad odkrili v Dolenji Prekopi, pri Kostanjevici ob Krki pesniku Jožetu Cvelbarju, je izdelal kipar Stane Jarm, profesor na osemletki v Kočevju. Kip je izdelal na pobudo ravnatelja Gorjupove galerije v Kostanjevici tov. Lada Smrekarja. En odlitek Jarmovega kipa bo v kostanjeviški galeriji, drugega pa bodo postavili v rojstni vasi pesnika Jožeta Cvelbarja. Tako bo dobila pesnikova rojstna vas bronasti spomenik, ki bo domačinom v ponos za izletnike, ki jih privabljajo lepote in zanimivosti, zlasti zdaj, ko prečka Dolenjsko nova asfaltirana cesta Ljubljana - Novo mesto - Zagreb - Beograd, pa bo novi spomenik krajevna privlačnost.

Vas Dolenja Prekopa je oddaljena 20 km od Novega mesta, prav toliko pa tudi od Krškega ob Savi. Do te vasice zaviješ z avto ceste pri odcepu pred Skocjanom, od tam imaš do Dolenje Prekope še 8 km, dočim je vas oddaljena od znamenite Kostanjevice le 3 kilometre. Vas leži na robu plodne Krške doline, v pokrajini dolenjskih vinogradov, z lepim pogledom na privlačne Gorjance.

Poleg omenjenega pesnikovega nečaka Franceta Drmaža in njegove matere — pesnikove sestre živita v Dolenji Prekopi še tudi pesnikov brat France in njegova sestra Micka.

Pesnikovo literarno zapuščino hrani novomeška studijska knjižnica Mirana Jarca. (Ravnatelj te biblioteke je primorski rojak prof. Bogo Komel).

Mladi dolenjski pesnik Cvelbar je bil z vsako mišico svojega srca navezan na rodno dolenjsko grudo. Malo pred smrtjo — še ves mlad in poln nad — je zapisal v svojo vojaško knjižico tele besede:

«Nobena želja se mi na svetu ni spolnila, ne najljubša ne najsvetejša. Ta je moja poslednja: Slovenec sem; nič ni zame bolj strašnega, kakor v mrtvi tuji prsti spati večno spanje. V sveti domači zemlji, tam je sladko sanjati večni sen, tam, kjer zemlja tudi za mrtve živi in rože tudi zanje cveto, v moji dragi, preljubi dolenjski deželici, v Kostanjevici. O, ko bi danes vedel, da ni tudi ta želja tako nespametna, kakor so bile druge.»

Mlademu umetniku, dolenjskemu patriotu, pesniku, pisatelju in slikarju Jožetu Cvelbarju se tudi ta njegova skromna a prisrčna želja ni uresničila.

Njegovo mlado truplo sniva večni sen pod kamnito gomilo na Monte Cucco, kjer je padlo toliko naših fantov in mož. V času, ko mu bomo odkrivali spomenik, se bomo spomnili njegovih literarnih stvaritev, a tudi njegove velike ljubezni do Dolenjske.

JOŽE ŽUPANČIČ

Pripombe ob popravilu hotela «Pri pošti»

Pred kratkim so se začela dela za popravo stavbe hotela «Pri pošti», ki je bila poškodovana pri bombardiranju že v daljnem letu 1944. Stavba je precejšnje arhitektonske vrednosti, zato je hvalevredna odločitev merodajnih forumov, da se obdržijo prejšnje oblike. Glavna fasada te stavbe gleda na Trg Oberdan, ki je urbanistično eden najbolj dovršenih trgov našega mesta. Stavbe, ki se dvigajo okoli njega so sicer zrastle v različnih dobah, vendar ustvarjajo popoln videz dovršenosti zaradi svojih identičnih mas in zaradi enake višine gabaritov. Na vseh straneh, razen v smeri palače hotela «Pri pošti», ki jo tlači ogromna masa stanovanjske hiše ob Ul. Filzi, ki so jo zgradili pred kratkim in katere višina presega mere dopustnosti v tem okolju.

Pred začetkom obnovitve hotela se je razvila majhna polemika: nekateri so bili za to, da se stavba poruši, na njeno mesto pa zgradi moderna visoka palača, nekateri pa (ki so zmagali), da se vse ohrani.

Zdi se mi pa, da v tem primeru ni bilo predpostavk za utemeljitev sicer nadvse pravilne teorije ohranjevanja vsega tistega, kar je pač vredno, da se ohrani.

Ali bo prišla ta stavba spet do veljave tako, kot si jo je predstavljal arhitekt, s silhuetami kipov na balaustrah nad strešno kapjo, ki se odražajo v modrino neba?

Sivina ogromnega in pustega zidu, ki se dviga v ozadju, bo pokrivala vse, zadušila klasično fasado te stavbe in uničila pogled na jug celotnega Trga Oberdan.

Zavod za spomeniško varstvo bi bil moral urediti vse že davno prej. Po navadi ohranjujemo kako palačo samo tedaj, če lahko ohranimo njen ambient, vsaj najbližji. Tu bi bilo pa vseeno, če bi porušili vse in zgradili novo, moderno stavbo, do višine novega zidu v ozadju, torej v višino palače Arrigoni.

Skladnost Trga Oberdan bi s tem veliko pridobila.

Dr. arch. Dario Jagodic

LOJZE ZUPANC

Lajnar svete družine

Lojze Zupanc, ki smo ga doslej poznali predvsem kot mladinskega pisatelja, je izdal pri založbi Obzorja zbirko preprostih, a človeško toplo napisanih zgodb iz ljubljanskega predmestja Selo, kjer je preživel svojo mladost. Ta knjiga z naslovom «Lajnar svete družine», ki ji je pisatelj sam dal podnaslov «Slike iz predmestja», prinaša deset črtic, zajetih iz življenja v delavskem predmestju v času neposredno po prvi svetovni vojni in okrog trisetih let, deloma pa tudi iz dobe okupacije. Gre za avtobiografske črtice, ki so stilno in vsebinsko različne, ki pa jih drži sorodna motivika socialne problematike v predmestju Selo in avtorjeva avtobiografska prizadetost ter osebna doživetost. V teh črticah prikazuje avtor trdo in skromno življenje, bolje rečeno životarjenje malih ljudi v nekdanjem predmestju, prepleteno z redkimi veselimi trenutki in preprostimi zabavami. Pri tem se posebno rad ustavlja ob posameznih originalih, posebnežih in izgubljencih, moralno dvomljivih ženskah in ljudeh brez trdnih tal, pa tudi pri skromnih delavcih, ki se ob trdem delu pehajo za kosček sreče. Sem pa tja je rahlo satiričen, tudi šaljiv, sicer pa naravno in preprosto pripoveduje predvsem o bedi in socialni problematki delavskega predmestja.

Čeprav vse Zupančevo pisanje kaže topel odnos avtorja do malih ljudi, ki so predmet njegovih zgodb, čeprav s temi ljudmi sodoživlja njihove težave in z njimi sočustvuje, pa je vendar njegovo pisanje o socialni problematiki bolj deklaratornega značaja. Pisatelj ne išče vzrokov bede in socialne stiske in ne analizira problemov temveč ostaja vse bolj na površju in pri opisu zunanjih dogodkov. Zgodbe, ki jih pripoveduje, in usode njegovih junakov ne izvirajo toliko iz pogojev okolja in njihovih notranjih, psihičnih vzrokov, temveč so bolj rezultat tega kar hoče pisatelj sam. Zato je tudi pisateljeva pripoved včasih neizrazita in temelji le na opisih zunanjih dogodkov brez posebne poglobitve. Zato je v teh zgodbah pisateljevo slikanje izrazito črnobelo, velikokrat tudi vse preveč šablonsko. In zato nas te zgodbe, čeprav jim verjamemo in čeprav v njih vidimo stisko in probleme delavskih ljudi predmestja, ne prepričajo, vsaj ne v tem smislu, da bi v nas zapustile globlji in pretresljiv vtis. Kot je pisatelj pri njih opisu ostal na zunanjem površju, tako tudi v bralčevo notranjost ne sežejo preglobоko.

Vendar pa so Zupančeve črtice kljub navedenim pomanjkljivostim le originalne in zanimive že zaradi snovi, ki jo obravnava. In tudi napisane so s toploto in srcem.

Pri knjigi pa je opozoriti na izvirne ilustracije Janeza Vidica, ki so domiselne in se skladno prilegajo tekstu. Vsekakor so njega enakovreden del in ga mestoma več kot dopolnjujejo.

Sl. Ru.

Pred kratkim je spet izšel

GALEB

To je že 7. številka letošnjega letnika Ali že imajo vaši otroci iz osnovne šole to številko?

KLJUNAČI IN LETALA V BORBI ZA ZRAČNI PROSTOR

Velike jate ptic povzročajo hude letalske nesreče

Doslej še niso iznašli primernega sredstva za borbo proti pticam, ki se srečajo z letali - Za zaščito letališč pred ptičjimi jatami je še vedno najbolj učinkovito star o poljsko ptičje strašilo

Čim gostejši je letalski promet, tem češče se dogaja, da letala zadenejo v ptice. Dokler naleti avion le na posamezno ptico, čeprav veliko, zanj po navadi ni to nevarno, pač pa je precej resno srečanje letala s celo jato ptic.

Vendar pa je nedolgo tega malo manjkalo, da se ni neko francosko letalo zrušilo na tla, ko je zadelo ob eno samo divjo gos.

Na redni letalski progi Toulouse - Montpellier je pilot Prommet letel v avionu «Dakota». Ko je bil 2500 m nad mestom Bedarieaux, mu je priletela nasproti divja gos. Zaletela se je v šipo v pilotski kabini, jo prebila in na vso moč zadela pilota v obraz. V hipu je bil ves krvav in komaj se mu je posrečilo spraviti letalo zopet v pravo smer. Prav malo je manjkalo, da ni strmoglavilo na zemljo.

Tudi v ameriškem letalskem prometu povzročajo oblastem karamboli s ptiči resne skrbi. V zadnjih desetih letih so zakrivili devet letalskih nesreč ptiči. Pri tem je nastala, seveda, večja ali manjša škoda. Razbite šipe, skrivljena krila, a tudi popolno uničenje letala.

Deveta žrtev ptic je bilo ameriško letalo «Wyconte», ki je 23. novembra 1962 strmoglavilo z višine 3.000 metrov in s 17 potniki. Nihče se ni rešil.

Najhujša letalska nesreča, ki so jo povzročile ptice, ko so se v paničnem strahu zaletavale v avion, je bila konec leta 1960, blizu Bostona. Veliko potniško letalo «Locket Electra» je zašlo med jato divjih gosi. Njih dolgi kljuni so kot naboji prebijali ne samo steklo marveč tudi trup letala, a gosi so se zabile tudi v motorje in so zamašile cevi, po katerih priteka gorivo v motorje. Vsi štirje motorji so prenehali delovati in letalo je strmoglavilo s 73 osebami na zemljo. Samo 11 jih je ostalo pri življenju.

Težko je preprečiti take nesreče ali pa se zavarovati pred njimi. To pa zlasti zaradi tega, ker jat galebov, gosi, vran in drugih podobnih ptičev ni moč tako lahko opaziti. Celo radar jih zaznava edinole v višinah med 1000 in 2000 metri. Poleg tega pa leti avion s tako veliko hitrostjo, ki ne dopušča ne umikanja ne manevriranja.

Vendar pa ni mogoče te «ptičje nevarnosti» kar tako pustiti v nemar. Saj, končno, so ogrožena človeška življenja in tudi imetje. Zaradi tega je ameriška zrakoplovna družba napravila nadroben načrt najrazličnejših znanstvenih raziskav, da bi našli način, ki bi zavaroval letala pred «ptičjo nadlogo» in preprečil škodo, ki jo povzročajo.

V poskusnem tunelu neke letalske družbe v Kaliforniji so napravili poskuse tako, da so spuščali v letalo v pogonu žive ptice, ki so zašle potem med propeler, v motor in celo v tank z bencinom. S takimi poskusi so hoteli videti, koliko zdržijo posamezni deli letala, kako dolgo še lahko deluje motor od trenutka, ko zadene v oviro kakršna so ptice, in vobče, kako dolgo more tako prizadeto letalo še leteti.

V eksperimentalnem središču v Atlantic Cityju poskušajo «ognjeno metlo», neke vrste daljnostrelnega orožja, ki «čisti» prostor pred letalom. Zdi se pa, da se ta «ognjena metla», vsaj po prvih poskusih sodeč, ni najbolje obnesla.

Obenem s temi poskusi pa si na raznih letališčih za sedaj pomagajo tako, da odstranjujejo in čistijo okoli letališč drevje in sploh vse rastline, ki kakorkoli nudijo pticam bodisi zavetje ali hrano.

Ker so do sedaj odpovedala pravzaprav še vsa najmodernejša tehnična sredstva, s katerimi so se skušali ubraniti ptičje nevarnosti, kot so radar, «ognjena metla» in podobna, so se v ta namen ponekod spet oprijeli starih, že od zdavnaj preizkušenih sredstev — ptičjih strašil. In v resnici je dokaj smešno videti okoli luksuznih in z vsemi najmodernejšimi aparati in napravami opremljenih aerodromov v Bostonu, Washingtonu, Pittsburghu in drugih velikih ameriških mestih pravcati «gozd» visokih drogov, na katerih vihrajo strašila v raztrganih suknjah, pokvečenih klobukih in z grozeče vzdignjeno gorjačo v rokah...

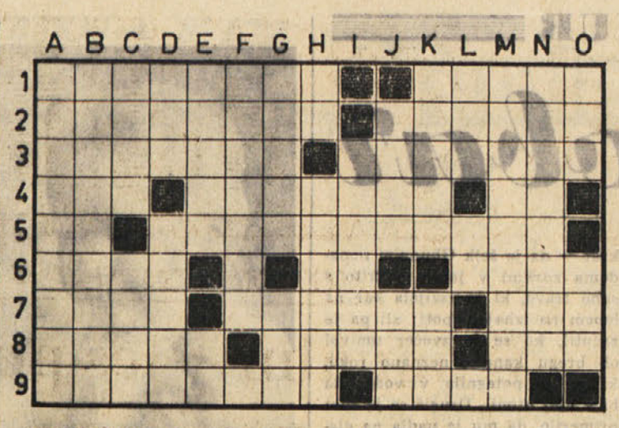

VODORAVNO: 1. velika azijska država — slabost, šibkost, 2. zahodnonemški kancler — preprosta stavba, koča, 3. vrsta filma, namenjenega predvsem otrokom — najtežja atletska disciplina, 4. novosadski šahovski mojster (Bora) — negativno naelektreni delci atoma — začetnici sodobnega slovenskega grafika, 5. gora v Švici — graditelj, izumitelj, 6. predsednik republike na Balkanu — enaka samoglasnika — znameniti rimski pesnik Avgustove dobe, 7. znameniti starogrški basnopisec — verski reformator iz 16. stoletja (Jean) — del umetniškega imena prve slovenske filmske igralke Ide Kravanje, 8. sovjetski šahovski velemojster (Paul) — milanska operna hiša — kositer, 9. britansko otočje v Indijskem oceanu — mejna reka med Nemčijo in Poljsko.

NAVPIČNO: A listkovni katalog, B bebavost, C inteligenčni poskus — pripadnik angleške konservativne stranke, D žensko ime — slovensko pristaniščе, E ime slovenskega pisatelja Kersnika — avtomobilska oznaka Sarajeva, F nit, G angleški romantični pesnik — nemški meščanski filozof (Georg), H sto kvadratnih metrov — praprebivalci Apeninskega polotoka, I osrednja reka v Srbiji, J indijanski čoln — glina, ilovica, K starorimska provinca ob Donavi — predlog, L žensko ime — kazalni zaimek, M mesto v Sremu, N staroslovanski rod, O kitajska dolžinska mera — del tedna.

REŠITEV PREJSNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. omelo — lok — atest, 2. 2. kopiranje — mular, 3. Rjazan — Etrurija, 4. asfalt — turizem, 5. strn — estet — i, 6. roj — pa — arija, 7. kadetnica — Araks, 8. oni — Lisinski — RI, 9. katran — talisman

NAVPIČNO: G. L(ily) N(ovy).

Pleša je danes za nekatere ljudi ponos in znak moške zrelosti

Srečna in ljubljena ženska ima bujne lase

Zanimivo je, da ne le ženske, pač pa da tudi moški želijo imeti lepe in bujne lase. Hkrati pa je tudi res, da plešavost ne predstavlja neko posebno motnjo za tistega, ki zna biti plešast, ki to svojo napako primerno in ustrezno prenaša. Včasih se zdi, da je stvar mode. V začetku tega stoletja bi si ne mogli zamisliti nekega osvajalca ženskih src, ki bi bil brez bujnih las. Vsak glavni junak na gledaliških odrih, ali v filmu, je moral imeti tedaj celo košaro las na glavi, dočim je bil vsak plešec na odru ali v filmu igralec smešnih vlog, po navadi je imel vlogo prevaranega moža.

Danes je vse drugače. Imamo celo vrsto velikih igralcev, ki jih je priroda oropala tega nekdanjega atributa lepote in moškosti. Najbolj drastičen primer je prav gotovo Yul Brynner, ki sicer dejansko ni plešast, ki se pa stalno brije po glavi in predstavlja v raznih filmih nekakšno slovansko značilnost, ki pa nima nobene zveze s Slovani. Tudi Bing Crosby krije pod svojim klobukom, ki ga sicer redko sname, precej «visoko» čelo ali točneje plešo. Marlon Brando, ki je pred nekaj leti veljal za simbol moškosti, ima težave s svojim «visokim čelom» in je pod stalnim nadzorstvom zdravnika specialista, ki mu je predpisal kaj čudno kuro: vsak dan mora vsaj po eno uro udarjati na boben, ker da vibracije vplivajo na rast las. Bolj sprejemljivo kuro je zdravnik predpisal znanemu pevcu in igralcu Franku Sinatri, ki ima prav tako «visoko čelo». Frank Sinatra stalno je ogromne količine najrazličnejše surove zelenjave in predvsem svežega korenja, ker mu je to predpisal zdravnik. Pravijo tudi, da je zelo zdrava — za lase seveda — pogosta jeza in Frank Sinatra je menda vedno pripravljen na prepir.

Londonski strokovnjak za nego las dr. Van Pelt prav tako govori, da so močne emocije koristne rasti las in da je prav pomanjkanje večjih razburjenj eden glavnih vzrokov plešavosti. Po njegovem ženske niso plešaste, ker laže jočejo in se laže nasmejejo. Ker pa ženske prevzemajo funkcije, ki so jih nekoč imeli moški, so v nevarnosti, da postanejo s časom plešaste, ker svojih emocij javno ne morejo več izražati.

Dejstvo, da postaja vedno več žensk plešastih, se pripisuje tudi nekim zdravilom na bazi hormonov, sodobnemu barvanju in stalnim pogostim menjavanjem pričesk.

Lakota prav tako vpliva na proces padanja las. Stroge shujševalne kure zapuščajo svoje sledove na lasišču. Kri slabo cirkulira in slabše hrani lasišče. Pojavlja se pomanjkanje beljakovin, vitaminov in ostalih hranljivih tvarin, kar nujno negativno vpliva na rast.

Ameriška estetičarka Ogiloy zatrjuje, da se da značaj neke osebe oceniti kar iz njenih las. Strokovnjakinja pravi, da more poznavalec videti žalostne, dramatične frizure, kot tudi frizure, ki se smejejo, nadalje lase, ki so simpatični in antipatični, in to ona ugotovi, ko pogleda človeka v glavo. Posebno pri ženskah dajejo lasje po njenem mnenju, znake razpoloženja. Ameriška estetičarka dobesedno pravi: «Videla sem spremembe na laseh, ki so časobno oživeli, ko je oseba, za katero gre, zvedela veselo vest. Ženska, ki ima lepe in bujne lase, je gotovo srečna in ljubljena ženska.»

Ameriška estetičarka daje glede nege las sledeče «dragocene» nasvete:

«Ce se znajdete v neprijetnem položaju, ali če ste nerazpoloženi, si ne delajte široke frizure. Lasje v tem primeru ne bodo držali, ker so polni električnega naboja. V nasprotnem primeru pa bodo vaši lasje odporni in vi boste z njimi delali kar boste hoteli».

Ameriška estetičarka pozna vse nevarnosti, ki groze ženskim lasem, vendar pa meni, da postane ženska le redkokdaj plešasta. Glede tega pravi: «Opravka sem imela s filmskimi zvezdami, ki so imele krasne lase, kot n. pr. z Avo Gardner, Rito Haywort, Lano Turner, Rondo Fleming in mnogimi drugimi. Imele so izredno lepe lase, ker uživajo veliko surovega sadja in zelenjave in pijejo veliko več svežega mleka kot Evropejke. Poleg tega je ameriška voda mnogo bolj mehka od evropske in zato manj kvari lase pri umivanju glave.»

V tem smislu ameriška estetičarka priporoča Evropejkam, naj dajo v vodo bikarbonat.

Nekateri zatrjujejo, da neke ženske smatrajo plešavost za znak moškosti. To je točno. Druge pa smatrajo, da je plešavost znak intelektualnosti ali pa odlika poslovnih ljudi, predvsem takih, ki so naglo uspeli. Vsaka ženska pa ima svojo koncepcijo o moškosti in mnoge smatrajo, da je plešasti moški toliko bolj moški, čim višji je njegov račun v banki....

Kot vse druge fizične spremembe ni niti plešavost resna stvar, če človek to spremembo ne vzame preveč resno. Danes obstaja tudi združenje «plešastih orlov», ki vsako leto zaseda v New Yorku in ki si je postavilo za geslo: «vsi plešasti moški so ponosni, da so plešasti». Združenje šteje okoli milijon članov in ob vsakem letnem kongresu sestavlja seznam svojih častnih članov, med katerimi so n. pr. Winston Churchill, Eisenhower, maršal Montgomery in celo papež Janez XXIII. Predsednik organizacije pa je neki umetnik, ki je odkril mazilo «Stay bald», ki pa ne služi morda ponovni rasti las, pač pa preprečuje morebitni «čudež», da bi se na plešasti glavi začela rasti «podrast». Vsi člani združenja se ob sprejemu obvežejejo, da bodo to mazilo uporabljali in zaradi tega služi tvrdka, ki ga izdeluje, ogromno denarja.

Yul Brynner je postal slaven s svojo plešo, čeprav dejansko ni plešast, ampak se stalno brije po glavi

Plešavost torej ni neko posebno zlo; še najmanj za producenta mazila «Stay bald», ki je znal primerno izkoristiti dobro premišljeno reklamo in človekovo slabost, da se kmalu prilagodi novim modam.

Mrve in drobiž

☆ DENAR je treba znati delati in zaslužiti. Kdor zna, pa pride do denarja kakorkoli, če treba tudi s kravjim mlekom. Seveda ne zabogati krava, ona še kar naprej v hlevu prebiva. Podjetna mlekarna je začela v New Yorku prodajati otrokom mleko v posebnih papirnatih zavojih. V notranjosti zavoja je smešna slikanica v nadaljevanjih. Otroci popijejo vse mleko in komaj čakajo naslednjega dne. Vsi zadovoljni: mlekarnarji, otroci in mame, ker otroci radi mleko pijejo.

★ ELEKTRONSKI možgani so pravzaprav, skoraj bi rekel, bolj pametni kot pravi možgani. V Moskvi imajo take elektronske možgane, ki se brigajo samo za vreme in vremensko napoved. Ti možgani dobivajo poročilo o vetrovih, temperaturi, vlagi, pritisku iz vsega sveta in do višine devet tisoč metrov. Možgani to premeljejo in lahko vsak hip dajo za 24 ur naprej vremensko napoved za katerikoli kraj na zemlji.

☆ TIHOTAPSTVO je isto kot kontraband. Afrikanci so komaj dosegli svojo politično svobodo, pa se že krepko uveljavljajo na področju kontrabanda ali tihotapstva. V Afriki so zelo velika nahajališča diamantov, od koder gre po uradni trgovski poti mnogo diamantov na svetovni trg v Bruselj. Ugotovili pa so, da jih ne pride na isti svetovni trg nič manj, če celo ne še več, po kontrabandarski poti.

★ JUŽNO sadje, limone in pomaranče ima vsak rad. Tudi prebivalci Sovjetske zveze. Sovjetska zveza gotovo ni najidealnejša dežela na svetu za rast takega južnega sadja. Znanstvenikom na kmetijski postaji za sadjarstvo v Sukumu se je posrečilo vzgojiti limonina in pomarančna drevesa, ki so se lahko prilagodila, da vzdrže celo led in pozebo.

☆ GIMNAZIJCI so šolarji, ki hodijo v srednjo šolo, ki se ji pravi gimnazija. V Kairu je več takih šol, ena gimnazija pa je nemška. Dva dijaka nemške gimnazije v Kairu sta se odpravila peš iz Kaira skozi puščavo na Rdeče morje. Poleg drugega sta vzela s seboj samo sedem litrov vode. Šla sta po poti Mojzesa. Čez nekaj dni so našli enega mrtvega drugega pa so le še rešili. Bil je čisto na koncu. Mladost je norost; čez potok skače, kjer je most.

★ MALO jela, malo dela. Da bo dosti dela je treba čimveč jela. Kitajska oblast je poslala znanstvenike, proučevat puščavo, če bi se dala izkoristiti za jela, če bi tam kaj zrastlo. Kitajski učenjaki so svoji oblasti poslali sporočilo, ki je važno za plešce vsega sveta. Tako so pisali: «Tu je samo puščava in ne raste nič, edina stvar, ki tu raste, so nohti in lasje.»

☆ ČASOPISJE je ena izmed svetovnih velesil. Časopisje vzgaja človeka, časopisje ustvarja javno mnenje. Nekateri časopisi zelo podrobno opisujejo kriminalne dogodke. Nekateri menijo, da tako časopisje mnogo doprinaša in daje pogum ljudem, da se lotijo stvari, ki se jih lotiti ne bi smeli. Ko zadnje čase ni bilo v New Yorku dalje časa časopisov je kriminalnost porastla za 6,5%. Dokaz, da nima kriminalnost svojih korenin tudi v časopisju, marveč da dnevno časopisje kriminalnost zavira.

★ KAČE prespijo zime kje v varnem zavetju, da ne pride hud mraz do njih, ker bi sicer zmrznile. Toplota njihove krvi se ravna po toploti okolice. V istrski vasi Nova vas so se odločili vaščani, da bodo kuhali apno. Spravili so se zidati apnenico. Ko so premikali in prerivali skale, so naleteli na več sto kač, ki so se tiščale skupaj in grele. Bilo je mnogo klopkov, sestavljenih iz deset ali dvajset in še več med seboj prepletenih modrasov, gožev, beloušk in podobne žlahte. Vaščani so mahali in mahali. Pobili so skoro vse kače.

☆ OČI so organ, s katerim gledamo. V bližini mesta Nižji Tagil v Sovjetski zvezi živi 22 let staro dekle, ki zaznava barvo in sence na papirju in tkaninah z sredincem in prstancem desne roke. Loči vsako barvo. Pove, kaj je narisano na znamki, na fotografiji. Bere knjigo s prsti. V mraku zaznava slabše; ponoči pa sploh ne, kot bi ji iz prstov izginila čudežna moč. Te sposobnosti v teh prstih desne roke nima od rojstva, marveč ji je prišla in ostala, ko je zadnje čase prebolela težko bolezen.

★ WOLKENSDORF je vasica na Nižjem Avstrijskem. Ker tudi tam ljudje umirajo, imajo tudi tam pokopališče z grobovi in grobnicami. 25-letni popotnik je v sili in muji odmaknil kamen na grobnici in smuknil spat v grobnico. Bilo je lepo mirno in še kar toplo. Da ga ne bi kdo motil je z nagrobnim kamnom zopet lepo zadelal odprtino grobnice. Od spodaj ni mogel več odmakniti tega kamna. 13 dni je prebil v tem zaporu. Končno so ga ljudje našli, pa je bil tako izčrpan, da ni bil več za ta svet.

☆ DANASNJE človeštvo toži, da je nastal nered z vremenom in z letnimi časi. Ni malo strokovnjakov in učenjakov, ki so mnenja, da res ni vse tako z letnimi časi in z vremenom, kot bi moralo biti. Pravijo, da so vzrok teh neredností in zmešnjav izstrelki v vsemirje. Ti so neki tako vznemirili s svojim gibanjem zgornje gmote ozračja in zanesli tja toliko raznih plinov, da tudi tam zgoraj ni več tako, kot je bilo svoje dni v lepih zlatih starih časih.

★ TOBAK je strup, kajenje samomorilstvo. Na Češkem vlada zelo velika propaganda proti kajenju. Tobak je državni monopol in kadilci mečejo v državno blagajno lepe denarce. Državna blagajna ima od kadilcev samo korist. Vprašali so tovariša finančnega ministra Češke, kako da močki k taki hudi propagandi proti tobaku. Odgovoril mu je, da je korist od tobaka samo navidezna. Tisto kar pride s tobakom noter, gre pa tudi zopet ven za bolnike, zdravila, zdravilišča, podpore, ki so potrebne za one, ki jih davi, ali jih je zadavil gospodar tobaka nikotin.

HOROSKOP

Veljaven od 12. do 18. maja

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Zvezde vam bodo še naklonjene in boste lahko uredili nekatere osebne zadeve. V družbi prijateljev in znancev se boste dobro počutili. Poklicno delo bo terjalo od vas več napora. Lepa priložnost za izlet. Srečni dan torek.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) V srčnih zadevah prijetna presenečenja, toda pustolovščine so nevarne. V poklicnem delu osebno zadoščenje. Obisk prijateljev vas bo zelo razveselil. Pismo in darilo. Prijetno vzdušje v družini. Če vozite avto, bodite previdni. Srečni dan nedelja.

DVOJČKA (od 21. 5. do 20. 6.) Srečali boste osebo, na katero ste bili nekdaj zelo dolgo navezani, a je niste že dolgo časa videli. Naporno poklicno delo, toda uspeh bo viden pozneje. Rešiti boste morali neko zapleteno osebno zadevo. Srečni dan sreda.

RAK (od 21. 6. do 22. 7.) Razmere se bodo polagoma zjasnile in boste dosegli osebno zadoščenje. Z drago osebo morate biti bolj uvidevni in ji morate posvečati večjo pozornost. V poklicnem delu nobene spremembe. Pazite na svoje zdravje. Srečni dan petek.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) V srčnih zadevah bodite previdni, ker bi sicer preveč tvegali in se znašli v neprijetnem položaju. Možnost spora s svojci. V poklicnem delu malenkostne spremembe. Nekdo bo rovaril proti vam, toda brez uspeha. Srečni dan torek.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Razvili se bodo zelo prijateljski stiki z osebo, ki ste jo pred kratkim spoznali in vam je zelo pri srcu. Nove naloge in uspehi v poklicnem delu. Možnost postranskega zaslužka. Lepa priložnost za izlet v prijetni družbi. Srečni dan nedelja.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Zvezde vam bodo spet naklonjene in vaš zasebni položaj se bo lepo uredil, vendar se boste morali malo bolj potruditi. Sebičnost je zelo škodljiva. V poklicnem delu še nekaj negotovosti. Vztrajajte. Srečni dan sreda.

ŠKORPIJON (od 24. 10. do 21. 11.) Preveč ste trmasti in zaradi tega ne bo še prišlo do pravega razumevanja z drago osebo, ki vas ima iskreno rada. V poklicnem delu morate biti bolj prizadevni, sicer vas bo šibala huda kritika. Pismo in obisk. Srečni dan torek.

STRELEC (od 22. 11. do 21. 12.) Še vedno ugodne razmere v srčnih zadevah. Poklicno delo bo zahtevalo večjo pozornost in nekoliko napora, vendar je uspeh zagotovljen. Pismo, ki vas bo zelo razveselilo. Pripravite si načrt za počitnice. Srečni dan nedelja.

KOZOROG (od 22. 12. do 20. 1.) Ne spuščajte se v ljubezenske dogodivščine, ki bi vam zdaj zelo škodovale. Vse svoje sile usmerite za dosego važnega cilja v poklicnem delu, kar je zdaj najbolj važno. Obeta se vam uspeh. Precej boste nervozni. Srečni dan sobota.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Draga oseba se bo jezila na vas, ker jo preveč zanemarjate. V poklicnem delu vam preti nevarnost, da se boste po krivdi drugih znašli v nerodnem položaju. Ne bodite površni. Potovanje. Važni poslovni razgovori. Pismo. Srečni dan petek.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Preveč ste zaprti sami vase in zanemarjate stare prijatelje. V poklicnem delu ne bo šlo vse tako, kot si želite, toda krivda je vaša. Privoščite si malo počitka in razvedrila. Dolga potovanja niso priporočljiva. Nevoščljivi jeziki vas bodo ogovarjali. Nepričakovano srečanje. Srečni dan ponedeljek.

iz naših krajev

TEDEN

Tudi minuli teden je še vedno potekal delno v povolilnem vzdušju. Na osrednjem deželnem volilnem uradu je bila v ponedeljek uradna proglasitev sedmih izvoljenih senatorjev v deželi, v četrtek pa je bila uradna proglasitev poslanca Belcija (KD), ki je bil izvoljen iz «kotla». Medtem je tudi Vidali (KPI) uradno optiral za senat, s čimer je Marija Berneticeva tudi formalno postala poslanka. Po drugi strani pa so volilni izidi še vedno predmet proučevanj raznih političnih strank. V tem tednu sta se namreč sestali tako KD kot KPI. Deželni odbor KPI je pri tem sklenil, da bodo komunistični parlamentarci takoj postavili v senatu in v zbornici zahtevo po takojšnji izvedbi posebnega statuta dežele Furlanija-Julijska krajina z razpisom volitev v deželni svet. O volilnih rezultatih je med drugim razpravljalo na svoji seji v četrtek tudi predsedstvo SKGZ.

V ostalem pa so tudi drugi izvoljeni upravni organi izšli iz državnozborske volilne letargije. Tako sta se sestala pokrajinski in občinski odbor, da med drugim pripravita dnevni red za skorajšnja redna zasedanja svetov, ki se bodo začela že v tem tednu. Pokrajinski svet bo že v torek začel razpravo o pokrajinskem proračunu, ki predvideva 3.550 milijonov lir izdatkov; 22. t.m. se bo sestal tudi miljski občinski svet, že v sredo pa se je sestal nabrežinski občinski svet, ki je prvenstveno razpravljal o stanovanjski krizi v občini.

Tudi na gospodarskem področju je prišlo do nekaterih važnih pobud in dogodkov. Predvsem so se v torek na Gospodarski zbornici v Ljubljani končali razgovori med slovenskimi gospodarstveniki in predstavniki trgovinskih zbornic iz Trsta, Vidma in Gorice glede udeležbe naše dežele na sejmu Alpe-Adria. Razgovori so bili uspešni, kar dokazuje tudi dejstvo, da je predvidenih v okviru tega sejma za 4 milijarde lir kupčij oz. za okrog 2 milijardi lir blagovnega uvoza v obeh smereh. Med razgovori so sestavili tudi kontingentni listi.

S področja gospodarske dejavnosti je treba omeniti še skoraj popoln prehod družbe «Aquila» v roke francoskega kapitala oz. družbe «Total», kakor se odslej imenujejo tudi vsi proizvodi «Aquile», ki pa bo kot rafinerija vendarle obdržala svoje prejšnje ime.

Zelo razgibano je bilo v tem tednu sindikalno življenje, saj so si stavke in stavkovna gibanja kar sledila. Komaj se je v ponedeljek zaključila dvodnevna stavka pristaniških delavcev z dokaj zadovoljivim sporazumom, se je že v četrtek zjutraj začela dvodnevna stavka delavcev petrolejske industrije, istočasno pa tudi stavka mezdnih delavcev bivše ZVU in delavcev v livarni Tovarne strojev Sv. Andreja. Končno se je včeraj začela tudi stavka delavcev cementne industrije «Italcementi», medtem ko je bila že napovedana ponovna dvodnevna stavka zavarovalnih nameščencev v zadnjem hipu odpovedana.

Tudi naše kulturno življenje je zabeležilo več pomembnih dogodkov. V torek zvečer je v prostorih kulturno-umetniškega krožka CCA predaval o sodobni slovenski književnosti prof. Josip Tavčar. Italijanski kulturni krogi so to predavanje sprejeli z živim zanimanjem, saj je za marsikaterega tržaškega italijanskega kulturnega delavca pomenilo pravo odkritje, kljub neposredni bližini naših dveh narodov. Sinoči je Slovensko gledališče uprizorilo Tavčarjevo novost «V Honolulu», v Slovenskem klubu pa je bilo dobro obiskano in zelo zanimivo predavanje prof. Penka o življenju delfinov. Za konec pa naj omenimo še, da se je mudila v Trstu znana avstrijska filmska igralka Maria Schell, ki bo v kratkem začela prav pri nas snemati kar tri filme.

Čeprav sta potekla že dva tedna, odkar so se zaključile parlamentarne volitve, so volitve še vedno predmet razgovorov in analiz. Posebno stranke jih temeljito proučujejo, da bi ugotovile napredovanje, odnosno nazadovanje ter vzroke, ki so vplivali na premik glasov. Na podlagi splošne ocene je mogoče ugotoviti, da se je levica spet okrepila, posebno zaradi porasta komunističnih glasov. Po slovenskih vaseh so se demokratične sile okrepile, posebno v Doberdobu in delno v Sovodnjah, niso se pa premaknile v Števerjanski občini, kjer je krščanska demokracija še bolj utrdila svoj položaj. Med slovenskimi volivci je pridobila glasove tudi socialdemokratska stranka, katere odgovornost do slovenske manjšine se je s tem nedvomno povečala, zlasti še z izvolitvijo njenega parlamentarnega zastopnika.

Sindikalno življenje, ki je zamrlo v dobi volilne kampanje, je oživelo z napovedjo ravnateljstva tekstilne tovarne v Podgori in Ronkah, da namerava odpustiti 65 delavcev, zaposlenih v nočnih izmenah, zaradi zastoja prodaje bombažnih tkanin. Med zastopniki ravnateljstva in sindikalnih organizacij je prišlo do sestankov ,naj se prekličejo odpusti in zboljšajo prejemki tekstilnih delavcev. Ker doslej ravnateljstvo ni ustreglo zahtevam teh delavcev (pristalo je le na zvišanje proizvodne nagrade delavcem v «Fiocco» od 30.000 na 45.000 lir), obstajajo možnosti za zaostritev sindikalne akcije.

Z dvodnevno stavko so rudarji rajbeljskega svinčenega rudnika protestirali proti predlogu finančnega ministra, da podaljša za najdaljnjih pet let koncesijo družbi «Pertusola» z inozemskim kapitalom za izkoriščanje naravnih bogastev v Rajblju. Na zborovanju, ki sta ga skupno priredili CGIL in CISL, so rudarji zahtevali, da se odvzame koncesija družbi «Pertusola», ker izkorišča rudno bogastvo nenačrtno in brez jamstev za varnost rudarjev, ter se podeli koncesija drugi družbi s soudeležbo pokrajine ali dežele.

En teden po grozni prometni nesreči, pri kateri so bili prizadeti štirje mladi fantje in od katerih sta dva izgubila življenje, vlada v Števerjanu še vedno globoka žalost, posebno med prizadetimi družinami. Takšne nesreče v Števerjanu namreč še ne pomnijo. Ponesrečenca Persoljo so pokopali na goriškem, Pinterja pa na števerjanskem pokopališču, oba so na njuni zadnji poti pospremili številni domačini. Medtem se je popravilo zdravstveno stanje preživelega Maraža, Maligoj pa je že v četrtek zvečer zapustil latisansko bolnišnico.

LEP SLOVANSKI OBIČAJ, KI SE JE OHRANIL SKOZI STOLETJA

Tradicionalni «Ples pod mlajem» v Dolini

Danes je lahka izbira, kam na izlet - Pester spored - Razstava domačih vin - Jutri bodo mlaj podrli

Letos so dolinski fantje imeli malo smole, ker jim je slabo vreme preprečilo, da bi imeli tradicionalni «Ples pod mlajem» prvo nedeljo v maju, kot običajno. No, pa bo danes prav gotovo lepše in še bolj prijetno.

Danes bo v Dolini pod lepim mlajem pravo veselje. Ob 15. uri bo koncert domače godbe na pihala, ob 18. pa se bo začel ples, ki bo trajal do polnoči. V ponedeljek ob 18. pa bodo mlaj podrli.

Za ljubitelje pristne domače kapljice pa je važno, da bo tudi danes in jutri še razstava domačih vin. V torek bodo vinogradnikom, katerih vina so bila najbolje ocenjena, podelili nagrade.

No, danes je lahka izbira, kam na izlet.

Se spominjate, kako grdo vreme smo imeli preteklo soboto — dež, burja in tudi mraz. No, prav tisti večer — bilo je okrog 22. ure, sem se vozil z avtom proti Dolini. Obljubil sem namreč dolinskim fantom, da jih obiščem na predvečer njihovega tradicionalnega praznika «Plesa pod mlajem», ki bi moral biti naslednji dan v Dolini.

V takem vremenu vožnja ni bila prijetna. Ko sem že zavil od Žavelj proti Dolini sem nenadoma ustavil avto. Pred seboj sem namreč videl nekaj temnega, velikega....

Danes imata odprto osmico:
Ivan Strajn: Dolina štev. 18
Mario Lovriha: Dolina štev. 133

Nič hudega. — Bila je češnja, ki so jo dolinski fantje malo prej, v dežju in burji «ukradli», za letošnji mlaj.

«Ples pod mlajem» je star slovanski običaj, ki se je ohranil pri nas samo v Boljuncu in Dolini in ima zato za naše kraje še večji pomen. Naj povemo, da postavljajo v Boljuncu samo mlaj ter imajo fantje «Fantovsko uro», plesa pod mlajem pa ni.

Za Dolinčane je še danes «Majenca» največja prireditev v letu. Glavno besedo pri organiziranju tega praznika imajo domači fantje, v manjši meri pa tudi dekleta.

Kot so nam nekateri starejši Dolinčani pripovedali, so še v zelo starih časih postavili mlaj na prvo nedeljo v maju. Tisti dan ni bilo plesa, pač pa naslednjo nedeljo, in sicer so ga združili s sejmom, ki je bil na ta dan v vasi.

Že konec marca so se začele v vasi priprave za ta praznik. Domači fantje so se sestali na «fantovsko uro», med katero so se zmenili o postavljanju mlaja in o plesu. Vsako leto so v fantovsko družbo sprejeli vse tiste mladeniče, ki so dosegli 16 let starosti. Plačati so morali «fantovsko» (cigaro in kozarček žganja, pozneje pa tudi za vino). Dokler fantje niso bili sprejeti v fantovsko družbo, je veljal ukaz, da se niso imeli prikazati v vasi po «Zdravi Mariji».

Fantovska družba je imela svoj odbor, v katerem so bili poleg odbornikov še fantovski župan, podžupan in blagajnik. Zadnja seja fantovske družbe je bila na prvi četrtek v maju. Tedaj so šli vsi fantje na «lov» na češnjo, ki je morala biti «ukradena». To češnjo so spravili v vas in jo skrili pri potoku pod mostom, v soboto zvečer pa so jo spravili v vas in se je začelo delo za okrasitev mlaja. Po okrasitvi in postavitvi mlaja so se fantje zbrali pod mlajem in zapeli pesem «Lepšega na svet ga ni, kakor ta ledih stan....» Tisti, ki je imel že svojo izvoljenko, je potem pred njen dom postavil še majhno češnjo, ki jo je tudi okrasil s pomarančami. Mlaj so postavili vedno na trgu pred cerkvijo in je stal tam vse do nedelje zvečer, ko so ga podrli.

Poleg plesa pod mlajem so imeli nekoč v Dolini še dva tradicionalna plesa, ki sta sedaj izginila, in sicer ples ob sv. Martinu in ples ob vaškem prazniku na dan sv. Urha. Na ta dan je bilo v vasi tudi opasilo, procesija okrog cerkve in sejem. Naslednjo nedeljo po opasilu je bila v vasi velika šagra s plesom. Vsi fantje, ki so dosegli 20 let starosti so bili oblečeni v narodno nošo ter so prikorakali v vas z godbo in slovensko zastavo. Ti so otvorili tudi ples, ki je bil vedno v treh presledkih — od 16.30 do 18.30, od 19. do 21.30 in zadnji od 22. ure do polnoči. Med prvim delom plesa so bila tudi dekleta v lepih narodnih nošah, za drugi in tretji del plesa pa so se preoblekle. Fantje so imeli kratke hlače, lep telovnik in slamnik, ki je bil okrašen s svilenimi trakovi. Te navade so se ohranile v Dolini skoraj do prve svetovne vojne, zdaj pa imajo le še «majnico».

Zdaj si fantje preskrbijo češnjo v soboto zvečer. Ko jo prinesejo v vas se zberejo «Na šanci», kjer prepevajo pesem «Na gorici, na placu tri rožce cveto...». Ta pesem je nekak znak, da je češnja v vasi. Začne se postavljanje mlaja. Med postavljanjem mlaja je v vasi vse živo. Nekateri postavljajo «kavalete», drugi krasijo, tretji obešajo raznobarvne zastavice. Ko dvignejo mlaj se oglasijo zvonovi, ki oznanijo, da je vse končano. Fantje zapojejo pod mlajem «Eno drevce mi je zraslo, drevce zeleno...», nato pa se spravijo k počitku.

Glavni praznik se začne v nedeljo popoldne. Vsi dvajsetletniki prikorakajo v vas v belih srajcah in s šopki cvetja na prsih ter s steklenico vina v rokah. Tedaj se prične prava zabava in ples pod mlajem, ki traja dva dni. V torek proti večeru se zberejo vsi domačini in tuji gostje, ki prisostvujejo podiranju mlaja. Najbolj veseli so otroci, ki so deležni pomaranč, limon in kolačev. S tem je lepega praznika konec; a mladi dolinski fantje začno že premišljati, kako bodo praznovali prihodnji «ples pod mlajem».

MARIO MAGAJNA

Na letošnji razstavi domačih vin v Dolini razstavljajo svoja vina: **Anton Tul, Mačkovlje 62 — Josip Kocjančič, Prebeneg 42 — Albin Žerjal, Prebeneg 40 — Oskar Svara, Ricmanje 52 — Josip Kuret, Ricmanje 16 — Andrej Hervat, Boršt 36 — Karmelo Maver, Boljunec 20 — Jakob Žerjal, Boljunec 266 — Josip Svetina, Dolina 216 — Ivan Žerjal, Dolina 11, — Josip Vodopivec, Dolina 128 in Josip Stergaj, Boljunec 142.**

Ponosno se dviga v nebo lepo okrašeni dolinski mlaj

V temi in nalivu nesejo fantje ukradeno češnjo

Na češnjevih vejah skoraj 400 kg pomaranč in limon

Krepko je treba prijeti, da se mlaj dvigne

Mlaj je postavljen. Vse je šlo v redu. Pomagali so si s škripcem

PROSEK

Zadnje slovo od Ivanke

Po hudi bolezni, ki ne pozna leka in mučnem trpljenju je umrla v starosti 48 let naša vaščanka Ivanka Rupel poročena Lisjak, ki je bila dobro znana tudi v Trstu, zlasti pa pri Sv. Jakobu, kjer je imela cvetličarno v Istrski ulici. Na zadnji poti smo jo spremili v četrtek popoldne v tako velikem številu in s tolikimi šopi cvetja in venci kot še malo katerega. Pokojna Ivanka je bila tako priljubljena ne samo v naši vasi in sosednih krajih, ampak tudi v mestu zaradi svoje marljivosti, požrtvovalnosti in narodne zavednosti. Domači pevci so za slavo od nekdanje članice pevskega društva zapeli žalostinke pred hišo žalosti, med cerkvenim obredom in pri odprtem grobu, žalne koračnice pa je igrala domača godba na pihala. Na celu žalnega sprevoda so šli šolski otroci s šopi cvetja, nato dekleta s cvetličnimi blazinami, nešteto krasnih vencev, godba in pevci. Pred krsto in ob krsti so drago pokojnico spremljale proseške žene v narodnih nošah, za krsto pa od žalosti potrt mož, sestra Savica, sorodniki in dolga, dolga vrsta prijateljev in znancev. Vsem je bilo hudo pri srcu ob grenkem slovesu od drage Ivanke.

Pokojna Ivanka, po domače «Maticeva», se je rodila iz prave zavedne proseške družine. Od svoje mladosti je bila zavedna Slovenka in je to tudi dokazala s svojim delovanjem. Kot mlado dekle je s svojo sestro prodajala cvetlice na Trgu Giuliani, po vojni pa je odprla svojo cvetličarno v Istrski ulici. Med vojno je, vsa predana visokim idealom, kot cela njena družina, delovala kot aktivistka OF. Trije bratje so bili v partizanih, sestra Savica v nemškem taborišču smrti, ona pa je neumorno delovala in pomagala, kjer je bilo treba. Po končani vojni se je vneto lotila delovanja v prosvetnem življenju, zlasti pri pevskem zboru «Ivan-Vojko». Bila je pravo kraško slovensko dekle, prava, zavedna slovenska žena, ki se je prekalila v težkih časih in skozi trpljenje. Svojih otrok ni imela, skrbela pa je kot mati za svojega nečaka Bruna že od otroških let, ko mu je umrla mati, njena sestra Tončka. Njeno dobro srce pa so poznali nešteti, katerim je vedno rada pomagala.

Mati ji je umrla že pred vojno, en brat je umrl zaradi posledic vojne, sestra Savica ima cvetličarno pri Sv. Jakobu, brat Ivan živi v Kopru, Milko se je izselil v Avstralijo, doma pa še živi oče Ivan — prava kraška korenina.

Dragi Ivanki, ki jo bomo ohranili v lepem spominu, naj bo lahka domača zemlja; možu, očetu, sestri, bratoma in ostalemu sorodstvu pa izrekamo globoko sožalje.

NABREŽINA

Pritožbe staršev zaradi šole

Naše ljudstvo se že od nekdaj zanima za šolo, saj se zaveda, koliko znanje v življenju odtehta. Osnovna šola polaga temu temelje. Danes je temu mnogo laže kot nekoč, ker so za to mnogo boljši pogoji. Število šolskih otrok je manjše, šolski prostori udobnejši itd. Zato bi moral biti uspeh čimvečji. A vendar se nekateri starši o tem pritožujejo. Vemo, da ne pade vedno krivda na šolo. A v tem primeru gre za določen razred, ki šteje malo učencev. Ti učenci se pritožujejo — in to starši tudi vidijo — da dobivajo težke in zapletene naloge, ne da bi se jim ustrezna učna snov razlagala. Če je tako, je to za tisto učno moč kaj slabo spričevalo in je pouk vreden najstrožje kritike. Šolski napredek slonj na pridnosti in izpolnjevanju dolžnosti učenca in učitelja.

Nabrežina - center spreminja svoje lice. Mnogo se je zgradilo, še več preuredilo. Pravkar preurejujejo staro poslopje Caharije. Nabrežinci so mu zaradi njegove prostornine že davno nataknili smiselni vzdevek Vatikan. Že stara gostilna «Pri Silvestru» (Caharija) se bo skoro preselila iz sedanjih prostorov v sodobno urejene prostore (v istem poslopju), kjer bo vhod s ceste v svislih, ki bodo ohranila svoje starinsko lice (stara vrata, okna); to bo le v okras in v poživilo okolja. Na trgu pa bo na kraju porušene Jazbečeve pekarne zrastla nova dvonadstropna hiša.

Vaščani se pritožujejo, da javno kopališče ne odgovarja svojemu namenu, češ da so kopalnice pretesne. Kopalci se morajo okopati zelo previdno, sicer si z razpršitvijo vode zmočijo obleko. Na to bi se bilo moralo pri načrtu računati.

Pred kopališčem je avtobusno postajališče. Promet narašča v vse smeri. Če bi bilo vreme vedno primerno, bi se ne ubadali s to zadevo. Potniki morajo čakati na vozila na prostem. Avtobusno podjetje «La Carsica» se za to ne zmeni, češ da ni vprašanje čakalnice njegova stvar. Radi bi vedeli, v čigavo pristojnost spada ta zadeva. Nekdo je menda za to odgovoren in se mora zanimati, da se potniki zaščitijo pred dežjem in deloma pred mrazom.

BAZOVICA

V torek smo spremili k zadnjemu počitku pok. Terezo Grgič vd. Racman Ražem «Frletovo», ki je umrla v starosti 82 let. Pokojnica je vse svoje življenje prebila v zelo kritičnih razmerah, svojo družino pa je vzgojila v pravem slovenskem duhu. Starejši sin Cvetko je doma in se ukvarja z malo kmetijo, druga dva pa živita v Jugoslaviji, Vinko v Ljubljani, Matiček pa v Mariboru.

Pokojna Terezka je bila zelo požrtvovalna žena in usmiljenega srca. Pomagala je vsem v naši vasi, posebno pa bolnikom. Vedno jih je obiskovala, tolažila in je bila pripravljena jim pomagati v najtežjih trenutkih. Pokojni Terezki se ni stožilo vstajati ponoči v grdem vremenu, tudi pozimi, v mrazu in snegu, ko so jo poklicali k umirajočemu bolniku. Koliko in koliko mrličev je ona marljivo odpravila in jih preoblekla za zadnjo pot. Za vse to so jj bili vaščani zelo hvaležni, kar je pričal tudi njen pogreb, ki se ga je udeležilo veliko število ljudi iz vseh krajev. Pevsko društvo ji je za zadnje slovo zapelo žalostinko tudi zaradi tega, ker je pokojnica mnogo let sodelovala kot pevka v prosvetnem društvu «Lipa».

Naj omenim še, da je pokojna Terezka zelo rada brala naš Primorski dnevnik, na katerega so Frletovi, kljub skromnim razmeram, naročeni. Za vse usluge, ki jih je napravila vaščanom, smo ji hvaležni in jo bomo ohranili v lepem spominu. Naj jj bo lahka domača zemlja. Svojcem pa naše iskreno sožalje.

I. C.

PADRIČE

Težave z živino zaradi prometa

Po pokrajinski cesti Bazovica-Opčine, ki teče skozi našo vas, je vedno večji promet, toda šoferji vozijo večinoma neprevidno s preveliko brzino. To je nevarno za pešce, posebno pa za živino. Zaradi tega imamo prav z živino vedno večje preglavice. Napajališče je ob cesti pri cerkvici, hlevi pa so skoraj vsi v vasi na drugi strani ceste. Vsakega kmeta skrbi, kako bo brez nevarnosti pripeljal svojo živino čez cesto k napajališču in nazaj domov. Zato smo že pred dvema letoma zaprosili pristojne oblasti, da bi napajališče napravili «Za kalom» v smeri proti «Gaju». Tako bi se izognili ceste in prometa ter bi živino lahko pustili na prostem nekaj več časa. To je za naše govedo, ki skoraj ne more več ven na pašo, nujno potrebno, saj ne more in ne sme biti noč in dan v hlevu.

Vprašanje paše je zares kritično. Pred leti smo gonili živino na pašo v «Hrib», zdaj pa se tam pasejo tanki, ki delajo samo škodo, živina pa ne more zraven ne samo zaradi tankov, ampak tudi zaradi cest. Le kdor ima pašnike v «Gaju», to je v smeri proti Gropadi, lahko še žene svojo živino tja na pašo.

Ta teden sta bila v naši vasi dva predstavnika občinske uprave, ki sta nam obljubila, da bo občina zgradila novo napajališče na kraju, kjer si ga želimo. Bomo videli, če se bo ta obljuba uresničila; potrebno pa bi bilo, da bi napravili dve napajališči. Omenimo naj še, da so nekateri šoferji-izletniki preveč brezobzirni. Družine in zaljubljeni pari se ne zmenijo za škodo, ki jo povzročajo.

MAVHINJE

Naša srenja ni vključena v turistično področje, a vse kaže, da se to praktično ne konča pri sosednih Vižovljah. Pri današnjih prometnih sredstvih in rastoči težnji za čim večjim miromom se zdi, da bo tujski promet zajel tudi našo vas. Če bi razpolagali z odvečnimi primernimi prostori, bi mogli že danes računati z oddajo za časa kopalne sezone. Za sedaj pa nam kradejo nekdanjo vaško nedeljsko spokojnost izletniki, ki jim strežeta dve gostilni. Naši živci so se že privadili brnenju in šviganju vozil.

Druga stvar pa je, če je tako tudi z živino. Če ni, se prav lahko zgodi, da bo lastnik plačal morebitno škodo, kajti lastnik motornega vozila ima navadno vse — pa četudi drvi — pravice, kmet — ki nima privezane živine — pa nobene. Nima je niti v primeru, ko mu izletniki povzročijo kakšno škodo. Za to so mnogi izletniki neobčutljivi, oziroma so preveč občutljivi, če jih zasačiš pri škodi. Je tudi pri nas kot drugod: večkrat nismo gospodarji svoje lastnine. To seveda ni za nikogar prijetna zadeva, pa čeprav bi šlo za malenkosti. Ker postaja to splošen pojav — saj slišimo enake pritožbe z vsega tržaškega ozemlja — bi se moralo o tem nekaj ukreniti.

Prispevki za razvoj kokošereje

S sredstvi, ki so jih dale na razpolago Tržaška hranilnica in posojilnica, pokrajinska uprava in trgovinska zbornica, je pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo razpisalo 2. natečaj za izboljšanje kokošereje. Za ta natečaj je na razpolago skupno 550 tisoč lir.

Rok za prijave zapade 31. maja, za izvršitev del pa 30. septembra. Kdor namerava zgraditi nov kokošnjak, ali izboljšati dosedanjega s prispevki tega natečaja, naj se za informacije obrne na kmetijsko nadzorništvo.

KMETJE, VRTNARJI
Za vsako vašo potrebo se obrnite na domačo tvrdko
FURLANI EDVARD
TRST, Ul. Milano 18
TELEF. 35-169

katera vam nudi po najnižjih cenah vsakovrstna semena najboljših inozemskih krajev in semena lastnega pridelka ter razne sadike žvepio, modro galico nacionalno in angleško umetna in organska gnojila ter vsakovrstno orodje in stroje vsake velikosti

Ekskluzivni zastopnik za Tržaško, Goriško in Beneško Slovenijo: svetovno znanih strojev za obdelovanje zemlje ter kosilnice «AGRIA»

Vreme včeraj: najvišja temperatura 23.5, najnižja 16, ob 19. uri 21.2; zračni tlak 1190 stanoviten, vlage 53 odst., nebo 8 desetin pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 17.8 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, NEDELJA, 12. maja
Pankracij
Sonce vzide ob 4.39 in zatone ob 19.24. Dolžina dneva 14.45. Luna vzide ob 22.59 in zatone ob 7.11
Jutri, PONEDELJEK, 13. maja
Servacij

PRIPRAVE ZA VOLITVE V DELAVSKIH ZADRUGAH

Sklep zadružne federacije o predložitvi demokratične liste

Program liste zahteva vrnitev zadrug v roke njenih članov in dosledno izpolnjevanje njih poslanstva

Včeraj dopoldne je bil na tržaškem sedežu «Federacije zadrug in posojilnic» sestanek predstavnikov, te zadružne organizacije iz vseh treh pokrajin dežele Furlanije-Julijske krajine, kjer imajo Delavske zadruge svoje poslovalnice. Na sestanku so bili prisotni štirje svetniki Delavskih zadrug, izvoljeni pred tremi leti na listi «Za obnovo in okrepitev Delavskih zadrug».

Na sestanku so sklenili, da bodo na tokratnih volitvah za izvolitev šestih upravnih svetnikov predložili široko demokratično kandidatno listo, ki ne bo imela strankarskega, temveč sindikalni značaj. Ugotovili so, da so upravni svetniki izvoljeni na zadnjih volitvah z veliko večino glasov zadrugarjev, bili dejansko v manjšini, ker se še vedno uporablja fašistični pravilnik in imajo v upravnem svetu večino od zgoraj imenovani upravni svetniki. Kljub temu pa je bilo delo upravnih svetnikov izvoljenih na listi «Za obnovo in okrepitev Delavskih zadrug» zelo koristno in pomembno in je privedlo do določenega izboljšanja pri upravljanju Delavskih zadrug in s tem tudi do konkretnih primerov, ko so Delavske zadruge izvršile svojo nalogo in blažile draginjo.

Istočasno so na sestanku tudi odobrili osnutek programa že omenjene široke demokratične kandidatne liste, ki jo bodo sestavili pod okriljem deželne «Federacije zadrug». Program je zelo obsežen in sestoji iz osmih poglavij. Bistvena in najvažnejša je zahteva, da postanejo Delavske zadruge «steklena hiša» in da bo v njih poslovanje imel lahko vpogled vsak zadrugar. Zato pa je treba, da se obnovi stari demokratični statut in da se na tak način Delavske zadruge vrnejo v roke članstvu. Le na tak način bodo Delavske zadruge lahko v celoti izvrševale svoje poslanstvo, ki je postalo v sedanjem razdobju še zlasti pomembno, saj vse prebivalstvo in še posebej delovne sloje teži stalno naraščanje cen, ki je v mnogih primerih rezultat špekulacij grosistov na škodo delovnih ljudi. Prav v teh primerih pa morajo Delavske zadruge krepko poseči na tržišče in to izključno v korist delovnih ljudi.

Volitve na univerzi v akademski svet

V nedeljo, ponedeljek in torek bodo na tržaški univerzi študenti volili svoj reprezentativni organ — akademski svet.

V nedeljo bodo volitve v študentovskih krožkih v Tržiču, Gorici, Vidmu in Čedadu, v ponedeljek in v torek pa v Trstu. V torek bodo volili tisti, ki so izgubili univerzitetno izkaznico, ampak bodo volili lahko z indeksom.

Že nekaj dni je celotno poslopje stare in nove univerze prizorišče volilne kampanje. Letos se poteguje za mesta v akademskem svetu sedem list in sicer «Intesa Cattolica» (demokristjani), ki imajo tudi največ izgledov, da dobijo relativno večino, Goliardia Nazionale Tradizionalista, ki jo sestavljajo predvsem skrajno desničarski elementi in ki se letos v predvolilni propagandi strupeno zaganja v Slovence, desno pobarvana je tudi lista «Indipendenti». Levo usmerjena je lista UGI, kjer kandidirata tudi dva zavedna slovenska akademika, Igor Kosmina, ki je bil v prejšnjem akademskem svetu predsednik tega sveta in Pavel Morpurgo. Letos so tudi republikansko usmerjeni študenti predstavili svojo listo AUI. Prisotna pa je tudi slovenska lista Adria, katero predstavljajo predvsem mladi študenti povečini iz Gorice.

Programi večine list so si edini v tem, da je treba spremeniti ustroj univerz in študija na njih, ter da je treba pritegniti tudi študentke k upravljanju univerze, in da je treba najti tesnejšo povezavo med univerzo in družbenim dogajanjem in življenjem.

ZELO RAZGIBANA SINDIKALNA FRONTA

Uspešen zaključek stavke v petrolejski industriji

Pogajanja se bodo ponovno nadaljevala v Rimu - Uspeli stavki pri «Italcementi» in v livarni Tovarne strojev

Včeraj z nočno izmeno se je uspešno zaključila vsedržavna tridnevna stavka delavcev v petrolejski industriji. Delavci so začeli stavkati pretekli četrtek.

V Trstu je stavka zajela delavce čistilnice petroleja «Aquila» in «BP», medtem ko niso stavkali delavci drugih petrolejskih družb, ki so se sporazumele s sindikalnimi organizacijami za ločene razgovore za obnovitev delovne pogodbe. Prav tako niso stavkali delavci petrolejskih podjetij ENI in Shell, ker sta ti ustanovi podpisali ločene delovne pogodbe.

Pogajanja med sindikalnimi predstavniki in petrolejskimi družbami, ki so pristale na ločene razgovore, so se začela v četrtek in se nadaljevala v petek, 16. in 17. t.m. se bodo pogajanja ponovno nadaljevala v Rimu.

Tudi včerajšnja vsedržavna 24-urna stavka delavcev v cementni industriji, ki so jo proglasile vse tri sindikalne organizacije zaradi razbitja pogajanj za obnovitev delovne pogodbe, je popolnoma uspela. V Trstu so stavkali delavci cementarne «Italcementi». Sindikalne organizacije so že napovedale novo 48-urno stavko teh delavcev za 16. in 17. t.m.

FIOM-CGIL in sindikat kovinarjev Delavske zbornice sta napovedala v preteklih dneh stavko delavcev livarne Tovarne strojev Sv. Andreja. Stavka se je začela v petek ob 12. uri in se bo zaključila v ponedeljek ob 6. uri. Sindikalne organizacije sporočajo, da stavka poteka zelo uspešno.

Včeraj pa je FIOM-CGIL izdala sporočilo, v katerem poziva delavce omenjenega oddelka Tovarne strojev naj odločno nadaljujejo s svojo borbo in jih obvešča, da je sporazumno z drugo sindikalno organizacijo proglasila novo stavko, ki se bo začela v ponedeljek ob 12. uri in ki bo trajala do 7.30 v torek. Hkrati pa FIOM sporoča, da se v livarni nadaljuje stavka nadurnega dela.

Učni načrt za enotno šolo

Iz Rima poročajo, da je v včerajšnji prilogi Uradnega lista objavljen dekret ministrstva za javno vzgojo o določitvi programov in urnika za enotno srednjo šolo, ki je bila ustanovljena z zakonom štev. 1859 od 31. dec. 1962.

Kakor smo že poročali, je bilo glede učnega načrta in urnika za novo enotno srednjo šolo precej ugibanj in nezadovoljstva, saj šolniki niso mogli več dolgo čakati, ker se pač morajo že pripravljati na prihodnje šolsko leto, tem bolj, ker nova šolska reforma prinaša nekatere novosti in spremembe.

Nas zdaj zanima, kdaj bo sestavljen in objavljen učni načrt za slovensko enotno srednjo šolo, kdo ga sestavlja in v kakšnem duhu. Mnenja smo, da bi se pristojni organi pri tem morali posvetovati s slovenskimi šolniki. Vsekakor pa se ne sme več dolgo čakati, saj se bližajo šolske počitnice in s tem novo šolsko leto, na katero se morajo tudi slovenski šolniki pripraviti, da bodo kos novim nalogam.

ŽALOSTNA ZGODBA BOLNEGA MLADENIČA

Nevarno vozarjenje po mestu z ukradenim avtomobilom

Agenti prometne policije so imeli predvčerajšnjim opravka z zelo žalostno zadevo. Na Trgu sv. Antona je agent mejne policije opazil avto Fiat 1100 - TS 51800, ki je vozil precej nenavadno, tako da so bili mimoidoči v nevarnosti. Ker se mu je to zdelo sumljivo, je ustavil avto in zahteval od šoferja, naj se legitimira. Za volanom je bil Giorgio Marassi, star 23 let iz Ul. Ireneo della Croce 5, ki pa ni mogel dokazati, da je on lastnik avta. Mejni stražnik je zato Marassija spremil na kvesturo kjer ga je izročil agentom prometne policije. Brez obotavljanja je Marassi izpovedal na kvesturi, da je avto ukradel popoldne na Trgu Panfili. Pred mesecem dni je namreč delal v neki mehanični delavnici, kjer je imel priložnost, da si je prilastil ključe avta 25-letnega uradnika Vezia Panzanija iz Ul. delle Milizie 9/1. Agenti so Marassija priprli, vendar so ga prej preiskali in so ugotovili, da ima Marassi praske po desni roki ter da je precej živčen.

Ko so ga priprli je bilo nekaj časa vse tiho, potem pa je začel brcati in tolči po pogradu. Zaskrbljeni agenti so takoj poklicali avto RK, ki je nesrečnika odpeljal v bolnišnico, kamor je prišel v nezavestnem stanju. Zdravniki so mu ugotovili še mišično trzanje po spodnjih udih in praske na desni roki. Zato so ga sprejeli na drugi zdravniški oddelek s pridržano prognozo.

Včeraj pa se je na kvesturi zglasila Marassijeva mati in prosila, naj bi sina sprejeli v zdravilišče za duševno bolne.

Ukradeni avto so policijske oblasti vrnile lastniku, ko je prišel prijavit tatvino.

Sporočilo liste «Adria»

Odbor Slovenske akademske liste Adria sporoča naslednje:

Tudi letos se Slovenska akademska lista Adria predstavlja pri volitvah v akademski svet tržaške univerze. Letos so se listi pridružile sveže sile, da z novim zagonom poživijo boj naše manjšine za obstanek. Naš program je jasen in kratek: hočemo zagotoviti slovenskim akademikom tiste narodne pravice, ki jim gredo. Želimo izboljšati študijske ustanove, poživiti zastarel akademski študij, potegovati se za ustanovitev stolice za slovenski jezik.

Važnost liste «Adria» potrjuje tudi dejstvo, da so se v soboto zjutraj zgodili hudi incidenti, ki so jih povzročili desničarsko-fašistični krogi proti slovenskemu letaku liste Adria. Z veseljem ugotavljamo, da so nam v tem neenakem boju priskočili na pomoč drugače misleči akademiki in s tem izpričali našo narodno enotnost.

Predsednika «Total» prispela v Trst

Včeraj so prispeli v Trst predsednik francoske družbe Total De **Metz, predsednik italijanske družbe Total Albonati in generalni ravnatelj družbe in tržaške čistilnice De Pastrovich. V zvezi z izpremembo imena prodajne mreže Aquile v Total in v zvezi s prevzemom čistilnice Aquila v neposredno upravo, so včeraj priredili v hotelu Excelsior sprejem za predstavnike oblasti.**

Padec z motorja

Z motorjem sta se včeraj peljala po Ul. Valdirivo proti Korzu Cavour 21-letni barist Emilio Bembič iz Križa št. 57: in 17-letni Giorgio Turale barist iz Ul. Corelli 6, ki je vozil motor. Nenadoma sta se iz neznanih razlogov prevrnila in se poškodovala. Z avtom RK so ju prepeljali v bolnišnico, kjer so Bembiča pridržali na opazovanju zaradi ran na glavi, obrazu, rokah in levem kolenu. Turaleju pa so nudili prvo pomoč zaradi prask in udarcev na desni podlakti. Bembič se bo moral zdraviti teden dni.

SINOČI V DVORANI NA STADIONU «PRVI MAJ»

Tavčarjeva novost «V Honolulu» je doživela uspeh pri gledalcih

Vsi izvajalci in avtor so bili deležni obilnega in zasluženega priznanja ter cvetja

Sinoči je bila na stadionu «Prvi maj» v izvedbi Slovenskega gledališča krstna predstava Tavčarjeve igre v treh dejanjih «V Honolulu». Navadili smo se že, da nam naš tržaški dramaturg profesor Josip Tavčar vsako leto postreže z novim delom in čeprav tudi v glavnih obrisih že vnaprej vemo iz kakšnega okolja zajema Tavčar snovi za svoja gledališka dela, jih vedno znova pričakujemo z največjo radovednostjo in nestrpnostjo. Da je temu res tako, je pokazal tudi sinočnji obisk, saj je bila dvorana na stadionu domala polna hvaležnih gledalcev, ki so tudi mimo osebnega gledanja na vsebino dela kot takega, hoteli s svojo prisotnostjo pozdraviti slovensko gledališko novost, ki je še toliko bolj pomembna, ker je zrastla na naših tržaških tleh, ker jo je napisal tržaški Slovenec in ker kot taka pomeni nov doprinos tržaških Slovencev v izvirni slovenski gledališki repertoar.

Tavčar je tudi z igro «V Honolulu» posegel v današnje življenje, le da se je morda nekoliko odmaknil od realnih tal oz. je realnosti dal precej karikirano obleko, da bi s pretiravanjem določenega, v življenju povsem mogočega pojava, dosegel svoj namen: dopovedati gledalcu, da je človek v svojem bistvu sanjač, ki bi se za vsako ceno hotel izviti iz ne vedno lepe resničnosti, iz življenjske enolične dolgočasnosti, pa mu to ne uspe in ne more uspeti, ker je slabič, ker ga je za slabiča ustvarilo sodobno življenje, katerega neločljivi sestavni del je on sam, pa čeprav morda proti svoji volji in svojim intimnim hotenjem. Skratka — življenje je vrtinec, je stalno vrteče se kolo s svojimi rdečimi in zelenimi lučkami, človek pa je v tem vrtincu prah, ki ga tokovi premetavajo kakor se jim zdi.

To misel je Tavčarju uspelo povedati z jasnim gledališkim jezikom in s preprosto ter spretno grajeno fabulo, ki je v res posrečenem scenskem okolju (Jože Cesar), v zadetih tonskih efektih (Edvard Martinuzzi), v okusnih kostumih (Alenka Bartl) in v dinamični režiji Adrijana Rustje zaživela na moč plastično.

Seveda pa je mimo vseh teh bolj ali manj nujnih sestavin uspeha vsakega gledališkega dela treba dati vse priznanje našim gledališkim umetnikom, ki so se znali tako prepričljivo vživeti v ne vedno lahke in psihološko prej komplicirane kot enostavne osebe ter najti Tavčarjevemu gledališkemu jeziku tudi primerno odrsko realizacijo tako, da je bilo vseskozi ohranjeno ravnotežje med realnostjo in karikaturo.

Zasluge za to si v bolj ali manj enaki meri delijo Jožko Lukeš kot trgovec Gregor, Mira Sardočeva kot njegova žena Zora, Miranda Caharija kot njuna hči Marina, Rado Nakrst kot Gregorjev prijatelj Maks, Silvij Kobal (ki je v naglici moral vskočiti namesto obolelega Staneta Starešiniča) kot Marinin zaročenec Bogdan in Zlata Rodoškova kot služkinja v liku, kateremu je avtor dal hote ali pa nehote v vsem klobčiču patološko obremenjenih oseb kontrastni poudarek kolikor toliko zdrave življenjskosti.

Prepričani smo, da bo Tavčarjevo delo doživelo tudi pri nadaljnjih uprizoritvah našega gledališča uspeh in da uspeh ne bo izostal tudi na odrih drugih slovenskih gledališč, ki so Tavčarjeva dela že začela vse pogosteje vključevati v svoje repertoarje.

j. k.

Izvolitev notranje komisije pri ILMU

V soboto, 11. maja je 57 delavcev, zaposlenih v metalmehaničnem podjetju ILMU v Gorici volilo novo notranjo komisijo. Svoje kandidate sta predložili FIM-CISL in FIOM-CGIL. 50 volivcev je oddalo 50 veljavnih glasov (lansko leto 46).

CISL je prejela 28 glasov (lansko leto 26), FIOM pa 22 (20). V notranji komisiji sta Riccardo Fabbro (CISL) z 21 preferencami in Giovanni Blason (CGIL) s 14 preferencami.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA
bo imela svoj
REDNI OBČNI ZBOR
dne 19. t.m. ob 9. uri v prosvetni dvorani v Gorici — Corso Verdi 13

Avtobus za delegate prosvetnih društev odpelje ob 7. uri izpred sodnije, Foro Ulpiano. Odhod iz Ključa ob 7.15, iz Bazovice (pri Preslu) ob 7.25, iz Padrič (pri kalu) ob 7.35, z Opčin (pred kino dvorano) ob 7.50, s Proseka (Društvena gostilna) ob 8.00, iz Križa (avtobusna postaja) ob 8.10, iz Nabrežine (avtobusna postaja) ob 8.20.

DELAVSKE ZADRUGE TRSTA, ISTRE IN FURLANIJE

Sklicanje skupščine za izvolitev članskih predstavnikov v upravni svet in v razsodišče

Predsednik Delavskih zadrug Trsta, Istre in Furlanije sklicuje, na osnovi sklepa upravnega sveta od 5. marca 1963, skupščino za izvolitev članskih predstavnikov v upravni svet in v razsodišče po sledečem načinu:

1. Skupščina bo potekala tako, da bodo člani volili po pošti, na osnovi sprejetega pravilnika, ki bo objavljen v uradnem vestniku.
2. Upravni svet je imenoval za predsednika volilnega odbora notarja iz tržaškega okrožja dr. Glauca Modugna.
3. Volilne liste bodo morale biti vložene pri notarju-predsedniku med 9. uro 22. maja in 19. uro 27. maja 1963.
4. Volilni odbor bo poslal članom glasovnico, ki jo bodo lahko vrnili po pošti kadarkoli. Določeno pa je, da bo morala biti glasovnica predložena tržaškemu poštnemu uradu najkasneje do 10. ure 1. julija 1963.
5. Ob 10. uri 1. julija se bo začelo štetje glasov.

Trst, 30. aprila 1963.

PREDSEDNIK
(prof. Giuseppe Dulci)

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Trije so pretepali šoferja četrti pa mu je odpeljal taksi

Nekaj kozarcev vina preveč in razposajena druščina sta včeraj pripeljala 31-letnega Aurelia Schafferja iz Ul. del Bosco pred kazenske sodnike. Tistega jutra (bilo je ob 2,30 nekega dne lanskega julija) si Schaffer ni mogel niti predstavljati, da bo čez deset mesecev prišel na zatožno klop pred kazensko sodišče, kjer se bo moral zagovarjati zaradi tatvine. Še včeraj je obtoženec ponovno pribil pred sodniki, da ni nameraval ukrasti avtomobila, temveč ga samo odpeljati izpred bara «Alla Marinella» v Barkovljah, ga obrniti ter se spet vrniti pred gostišče Dogodki pa so se odvijali po svoji poti in nazadnje je Schaffer končal v koronejskih zaporih, kjer je prebil nekaj dni.

Tiste noči se je v baru «Alla Marinella» zbrala skupina razposajenih mladeničev, ki so nekoliko popivali, a še več rogovilili. Iz neznanih razlogov pa je nenadoma prišlo pred gostiščem do hudega prepira. Trije mladeniči, in sicer 19-letni Livio Sgobba, 25-letni Luciano Marcucci in 28-letni Aldo Grimalda, so se spravili na taksista Eligia Meolo ter mu prizadejali nekaj telesnih poškodb. Taksist se je rešil v notranjost lokala, od koder je telefonsko zaprosil policijske organe naj mu pomagajo. Medtem pa je Schaffer izkoristil priliko ter se usedel v Meolov avto in se odpeljal proti Miramarskemu križišču. Prevozil pa je komaj kakih 300 m, ko so ga ustavili agenti prometne policije. Schaffer je namreč pozabil prižgati luči na avtu.

Zakaj je pravzaprav prišlo do prepira med Meolo in ostalimi mladeniči. Schaffer je pozneje izjavil, da je Meola odklonil da ga prepelje v mesto s taksijem, ker je bil mladenič pijan. Nastal je prepir v katerega so se zapletli omenjeni mladeniči.

Policija je najprej prijela, kot smo že dejali, Schafferja, toda kmalu nato je izsledila tudi ostale v bližini kopališča pri Čedazu. Vse so odpeljali v splošno bolnišnico, kjer so zdravniki ugotovili, da so bili pijani. Poleg tega so skoraj vsi dobili iz enega ali drugega razloga razne poškodbe (v glavnem gre za podplutbe) zaradi katerih so se morali zdraviti od dva do tri dni.

Spočetka se je zdelo, da bo mladim razgrajačem trda predla. Karabinjerji so namreč povezali tatvino avtomobila s pretepom ter so zato prijavili sodišču Schafferja zaradi tatvine v izredno obteževalnih okoliščinah. Zdelo se je namreč, vsaj od začetka, da so mladeniči napadli taksista, zato da bi neki njihov pajdaš utegnil odpeljati avto. To tolmačenje dogodka pa ni odgovarjalo resnici. Že javno tožilstvo je ugotovilo, da je šlo v tem primeru samo za ponočno rogoviljenje ter je zato zahtevalo naj preiskovalni sodnik oprosti zadnje tri obtožence vsake krivde zaradi amnestije. V njihovem primeru je šlo namreč samo za pijanost, medtem ko sodnijski organi niso mogli uvesti kazenskega postopka zaradi telesnih poškodb, ker se Meola ni pritožil.

Tako je ostal na cedilu samo Schaffer, ki se je moral zagovarjati zaradi tatvine. Včeraj so ga kazenski sodniki (predsednik Boschini, tožilec Corsi, zapisnikar Strippoli, obramba Padovani) spoznali za krivega ter ga obsodili na 8 mesecev zapora ter na 30.000 lir globe. Poleg tega so sodniki ugotovili, da se Schafferja ni smelo kazensko preganjati zaradi pijanosti, ker je glede tega že preiskovalni sodnik ukinil kazenski postopek zaradi amnestije. Pri vsem tem je Schaffer imel veliko srečo, saj mu ne bo treba odsedeti niti enega dneva zaporne kazni, ker so mu jo pomilostili.

Vreče kave na delavca v lesnem pristanišču

Pri raztovarjanju kave z neke ladje, ki je zasidrana v lesnem pristanišču, se je včeraj ponesrečil 48-letni delavec Ubald Kriščak iz Ul. Soncini 36. Ko je stal na pomolu in spremljal tovor dvanajstih vreč kave obešenih na žerjavu, se je nenadoma utrgala jeklena vrv in vreče so padle nanj. Tovariši so ga potegnili izpod raztresene kave in nato poklicali rešilni avto RK. Ponesrečenega Kriščaka so nemudoma odpeljali v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na ortopedski oddelek. Zdravniki so mu ugotovili verjetni zlom desne stegnenice in medenice, rane in udarce po rokah, obrazu in glavi. Pridržali so ga s prognozo 50 dneh.

Obvestilo izletnikom v Dalmacijo in Grčijo

Vse udeležence našega izleta v Dalmacijo in Grčijo prosimo, da se zglasijo med 16. in 18. majem v našem uredništvu (soba št. 16), kjer bodo dobili programe ter vozne listke oziroma bone. Tu se lahko tudi prijavijo za avtobusni izlet iz Šibenika na znamenite slapove Krke.

Kdor še ni poravnal svojih obveznosti, prosimo, da to stori takoj.

Končno opozarjamo še izletnike, ki potujejo s svojimi potnimi listi, da morajo imeti dva veljavna vizuma za Jugoslavijo.

Podpisana Ema Križmančič se prisrčno zahvaljuje za vso pomoč, ki so ji jo Bazovci nudili v času bolezni sina Igorja. Posebna zahvala učiteljstvu, katehetu in učencem za vse kar so dobrega storili za hudo bolnega Igorja.

EMA KRIŽMANČIČ
Bazovica, 12.5.1963.

POTOVALNI URAD «AURORA»

priredi v nedeljo, 26. maja enodnevni izlet v **POSTOJNO**, združen z ogledom Postojnske jame, Predjamskega gradu in nacionalnega parka Rakov Škocjan. Kosilo v Postojni, picknik ali večerja v Rakovi kotlini.

Slovensko gledališče v Trstu

DANES 12. maja 1963 ob 18. uri v dvorani na stadionu «Prvi maj», Vrdelska cesta št. 7

JOSIP TAVČAR

V HONOLULU

Igra v treh dejanjih

Osebe: Gregor, trgovec - Jožko Lukeš, Zora, njegova žena - Mira Sardočeva, Marina, njuna hči - Miranda Caharija, Bogdan, Marinin zaročenec - Silvij Kobal, Maks, Gregorjev prijatelj, trgovec - Rado Nakrst, Marija, služkinja - Zlata Rodoškova.
Scena: Jože Cesar
Kostumi: Alenka Bartl
Tonski efekti: Edvard Martinuzzi
Režija: Adrijan Rustja

Prepovedano mladini pod 18. letom!

Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom predstave pri blagajni dvorane.

V torek, 14. t. m. ob 20.30 v kino dvorani v Škednju,

v sredo, 15. t. m. ob 20.30 na Opčinah

JOSIP TAVČAR

V HONOLULU

Kino

Nazionale 14.30 «Mademoiselle strip-tease» Technicolor. Prepovedano mladini.
Arcobaleno 14.30 «La tela del ragno» Technicolor.
Fenice 14.30 «L'ape regina» Ugo Tognazzi, Marina Vlady. Prepovedano mladini
Excelsior 14.00 17.45 21.45 «Il Gattopardo» Technicolor. Burt Lancaster, Claudia Cardinale.
Grattacielo 15.00 «Il generale non si arrende» Eastmancolor. Peter Sellers.
Supercinema 14.30 «Tarzan in India» Cinemascope-technicolor.
Alabarda 15.00 «Sexy» Technicolor - Prepovedano mladini.
Filodrammatico 14.00 «Il duca nero» Technicolor. Cameron Mitchel, Grazia Maria Spina.
Aurora 15.00 «La donna nel mondo» Prepovedano mladini.
Cristallo 14.30 «La congiura dei dieci» Technicolor.
Capitol 15.00 «Amante di guerra» Robert Wagner.
Garibaldi 15.00 «La viaccia» Jean Paul Belmondo, Claudia Cardinale. Prepovedano mladini.
Massimo 14.00 «L'amazzagiganti» - Technicolor. Kerwin Mathews.
Impero 14.30 «Biancaneve e i 7 nani»
Moderno 13.30 «La dolce ala della giovinezza» Technicolor. Paul Newman, Geraldine Page. Prepovedano mladini.
Astoria 14.00 Dva izredna filma - «I 3 moschettieri» in «La segretaria quasi privata» v technicolorju.
Astra 15.00 «I tromboni di Fra Diavolo».
Vittorio Veneto 14.30 «20 chili di guai e una tonnellata di gioia» - Technicolor Tony Curtis.
Abbazia 14.30 «Il falso traditore» - Technicolor. William Holden, Lilli Palmer.
Marconi 14.00 «La grande ruota» - Maria Shell, O. W. Ficher.
Ideale 14.00 «Il sorpasso» Vittorio Gassman Prepovedano mladini.
Skedenj 14.00 «L'uomo che uccise Liberty Valance» Technicolor. John Wayne, James Stewart.

Gledališča

GLEDALISCE VERDI

Jutri 13. t.m. klavirski recital pianista Friedricha Wuehrerja, ki bo izvajal štiri Beethovnove sonate in sicer op. 31, op. 110, op. 111 in op. 57.

Prodaja vstopnic pri blagajni gledališča.

SLOVENSKI KLUB v Ul. Geppa 9 vabi na svoj 25. torkov večer, dne 14. maja ob 20.15 na katerem bo govoril **dr. Zvone Kržišnik**, ravnatelj Moderne galerije v Ljubljani. Tema predavanja: **«O likovnih vtisih s potovanj».**

V TRŽAŠKI KNJIGARNI **razstavlja akademski slikar dr. Robert HLAVATY** zanimive akvarele. Ogled je brezplačen.

Šolske prireditve

Osnovna šola v Sempolaju priredi danes ob 16. uri zaključno šolsko prireditev. Na sporedu je mladinska igra v petih slikah Kristine Brenkove «Mačeha in pastorka». Vljudno vabljeni.

SPOROČILO

Družba «FILMSERVIS» podjetje za tehnično izdelavo in obdelavo filmov za tu — in inozemstvo, Ljubljana, Zrinjskega št. 9, po objektivnem pregledu dejstev objavljenih v časopisu «DELO» v svoji izdaji z dne 24. februarja 1963, na 8. strani, polstolpci 6/7/8, katere so povzeli italijanski listi in, ki se nanašajo na družbo INTERMERCATOR, Trst, Ul. Cicerone, 8

IZJAVLJA

da je zgoraj omenjeni članek «DELA» povzročil netočno sliko finančnih odnosov med družbo Intermercator in Filmservis v raznih italijanskih in drugih časopisih.

Odgovarja pa resnici, da FILMSERVIS ostaja v rednih trgovskih odnosih z družbo INTERMERCATOR, ki je bila in je tudi za nadalje edina zastopnica Filmservisa na italijanskem trgu.

«FILMSERVIS»
Ljubljana, Zrinjskega, 9
podpisan *Danilo Bračič*

Darovi in prispevki

V počastitev spomina Judite Pečar in Dore Čok darujeta Tone in Ivanka Pečar 1000 lir za Dijaško Matico.

V spomin Ane Lukežič vd. Santin darujeta družini Germani in Tul 1000 lir za Dijaško Matico.

SOŽALJE

Prosvetno društvo v Škednju izreka svoje sožalje družini Santin ob izgubi drage mame Ane.

ZAHVALA

Toplo se zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali ob dolgi bolezni naše drage mame in stare mame

Terezije Grgič vd. Racman Ražem

Posebna zahvala č. g. župniku, pevskemu zboru, darovalcem cvetja ter vsem, ki so se udeležili pogreba.

Družini RACMAN in RAŽEM

Bazovica, Ljubljana, Maribor, 12.V.1963.

ZAHVALA

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki so nam stali ob strani ob izgubi našega dragega

Ivana Čuka (Zuccoli)

Posebna zahvala g. župniku, dr. Milanu Starcu, godbi, pevskemu zboru, darovalcem cvetja, sosedom ter vsem, ki so počastili spomin pokojnika in ga spremili na zadnjo pot.

Družine
ČUK (ZUCCOLI), ZUCCHETTA, RUPEL in CIACCHI

Prosek, 12.V.1963.

ZAHVALA

Toplo se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali ob izgubi naše predrage

IVANKE LISJAK

Posebna zahvala dr. Milanu Starcu, bolničarki Ivi, ljubeznivim sosedom za nesebično pomoč, darovalcem cvetja ter vsem, ki so na kateri koli način počastili spomin pokojnice in jo spremili na zadnjo pot.

Mož Bruno, nečak Dario z ženo Silvijo, družine Zlobec, Lisjak, Pahor in Rupel

Trst, Prosek, 12. maja 1963.

DANES, 12. MAJA od 18. do 24. ure

PLES
pod mlajem v Dolini

Odprta bo tudi razstava vin

JUTRI sledi podiranje mlaja

Avtobusna zveza s Trstom do 24. ure

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 11. maja 1963 se je v Trstu rodilo 9 otrok, umrlo pa je 9 oseb.

UMRLI SO: 66-letna Berta Peressi, 68-letni Antonio Girlinger, 58-letna Maria Milost por. Strain, 79-letna Giuseppina Zitter vd. Bobig, 49-letni Vittorio Calligaris, 75-letna Erina Martinucci por. Gregoris, 80-letna Elvira Giret vd. Modestini, 77-letna Anna Lukezic vd. Santin, 46-letna Angela Stradella vd. Stinco.

OKLICI: Letterio Milinarich in Denise Tarchini, čevljar Antonio Renato in gospodinja Donata Urso, prefekturni svetnik Claudio Gelati in študentka Anna Piccioli, luški kapitan Rocco Federico in učiteljica Rosa Bianca Giglia, delavec Giuseppe Torresan in gospodinja Liliana Bernardis, brigadir finance Luigi Liberati in gospodinja Ersilia Palazzi, šofer Gianni Imbesi in šivilja Egle Sartore, uradnik Edoardo Cetin in uradnica Odinea Fon, industrijski izvedenec Elpidio Puppatti in učiteljica Nives Zucchetta, elektromehanik Ottavio Cattarin in gospodinja Rosa Valente, kemični izvedenec Antonio Moschetti in učiteljica Ersilia D'Amico, delavec Sergio Grezar in gospodinja Eliana Kobau, električar Silvano Toffoletti in bolničarka Marcella Rumen, šofer Giorgio Medizza in delavka Armanda Petretti, trg. pomočnik Luciano Skrbec in gospodinja Clara Giurgevich, industrijski izvedenec Adriano Benvenuti in gospodinja Licia Maria Salmi, delavec Libero Visentin in gospodinja Franca Crevatin, motorist Mario-Zarco Nacinovi in frizerka Marina Marin, delavec Domenico Mosenghini in gospodinja Maria Grazia De Arcangeli, delavec Remigio Grillini in gospodinja Rosa Popovic, glasbenik Roberto Repini in študentka Maria Serena Velicogna, delavec Giorgio Brecciaroli in delavka Maria Toncic, pismonoša Floriano Duva in gospodinja Lucia Zorato, karabinjer Francesco Senatore in gospodinja Nives Sigmund, uradnik Giovanni Bressan in uradnica Anna Maria Buzan, hidravlik Alvario Smilovich in gospodinja Ines Dussi, slaščičar Fulvio Modercic in delavka Livia Franza, telegrafist Angelo Martelanz in študentka Eva Znidersic, delavec Neri Delise in gospodinja Lucia Nibrand, mehanik Attilio Furlan in gospodinja Marisa Tulliani, elektrotehnik Remigio Linda in gospodinja Lidia Orsini, mizar Antonio Parovel in šivilja Ines Sfecci, mehanik Alberto Zidaric in trg. pomočnica Elena Oberdan, uradnik Carlo Morisani in šivilja Concetta Anghelone, uradnik Carlo Oeser in uradnica Licia Bullo, Antonio De Giovanni in Albina Giancane, radiotehnik Rodolfo Gustini in računovodkinja Maria Luisa Premeri, študent Mehmet Celal Kavur in študentka Maria Colucci, trgovec Antonio Lisco in gospodinja Marinella Adamolli, uradnik Giorgio Furlan in uradnica Maddalena Covach, glasbenik Giuseppe Jaeger in gospodinja Claudia Negri, mizar Lino Aprile in šivilja Silvana Nesich, uradnik Franco Lamonarca in uradnica Libera Squerm, delavec Duilio Storelli in trg. pomočnica Maria Miklavc, delavec Santo Silvano Benci in pletilja Liliana Linardi, delavec Francesco Jerman in delavka Margherita Maranzina, šofer Walter Hirt in gospodinja Margherita Fornasir, barist Francesco Licar in uradnica Monika Nemetz, monter Giorgio Vouk in frizerka Frieda Losch, zidar Alois Geitner in Renata Ciani, uradnik Graziano Cortesi in šivilja Bruna Luca, trg. pomočnik Antonio Crisma in trg. pomočnica Maria Soppani, zemljemerec Dino Zaccardi in računovodja Graziella Preda, uradnik Giorgio Grassili in študentka Bianca Rosa, uradnik Guido Accerboni in gospodinja Maria Decataldo, uradnik Carlo Belloh in uradnica Maria Maruncich, poštni agent Guido Borghesi in delavka Nives Marconi, uradnik Giancarlo Nursi in uradnica Luciana Cernivani, železničar Almerigo Fragiacomo in delavka Giuseppina Marsini, mesar Vinicio Ienco in uradnica Maria Zancola, učitelj Silvano Benvenuti in učiteljica Gigliola Tognan, električar Angelo Semeraro in gospodinja Liliana Versi, zastopnik Mario Paino in gospodinja Enza Marcon, delavec Nicola Fato in delavka Marcella Gerzelj, železničar Romano Battisti in uradnica Celestina Tomassini, delavec Mario Giorgiutti in delavka Marisa Hocevar, uradnik Giorgio Fabiano in uradnica Maria Teresa Spangaro, marmist Gino Bortot in gospodinja Agnese Gentilin, risar Eugenio Toto in vzgojiteljica Camelia Morales, trgovec Alessandro Prosen in gospodinja Paola Porri, delavec Olivio Riccobon in gospodinja Amalia Klobas.

LEKARNE ODPRTE DANES

Biasoletto, Ul. Roma 16; Davanzo, Ul. Bernini 4; Godina Enea, Ul. Ginnastica 6; Al Lloyd, Ul. Orologio 6; Alla Madonna del Mare, Trg Piave 2; Millo, Ul. Buonarroti 11; Sponza, Ul. Montorsino 9 (Rojan).

NOCNA SLUŽBA LEKARN

Cipolla, Ul. Belpoggio 4; Godina Enea, Ul. Ginnastica 6; Alla Maddalena, Ul. dell'Istria 43; Pizzul-Cignola, Korzo Italia 14; Croce Azzurra Ul. Commerciale 26.

LOTERIJA

BARI	56	72	62	84	51
CAGLIARI	80	10	73	58	65
FLORENCA	9	87	14	42	24
GENOVA	2	3	26	20	67
MILAN	74	77	45	23	33
NEAPELJ	45	28	10	21	75
PALERMO	5	7	66	76	73
RIM	80	75	13	31	90
TURIN	48	19	36	34	6
BENETKE	54	66	8	12	24

ENALOTTO

X 2 1 1 2 X 1 2 X X 1 2

KVOTE: 12 točk — 1.551.000 lir; 11 točk — 132.200 lir; 10 točk — 13.900 lir.

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes 12. t. m. z začetkom ob 16. uri film:

DON CAMILLO MONSIGNORE MA NON TROPPO

(Don Camillo, monsignor pa ne preveč)

Igrajo: FERNANDEL, GINO CERVI in GINA ROVERE

Kino na Opčinah

predvaja danes 12. t. m. z začetkom ob 15. uri film:

IL FALSO TRADITORE

(Lažni izdajalec)

Veličastna ljubezenska zgodba z najbolj neverjetno vohunsko afero v ozadju.

Igrajo: WILLIAM HOLDEN, LILLI PALMER, HUG GRIFFITH

V ponedeljek, 13. t. m. ob 18. uri ponovitev filma: IL FALSO TRADITORE

KINO PROSEK-KONTOVEL

Predvaja danes 12. t. m. ob 16. uri barvni film:

COLAZIONE DA TIFFANY

(Obed pri Tiffany)

Igrajo: AUDREY HEPBURN in GEORGE PEPPARD

Mladini pod 16. letom vstop prepovedan

KINO «BELVEDERE» NA OPČINAH

Danes ob 15. uri zabavni film v technicolorju:

SISSI AD ISCHIA

(Sissi v Ischiji)

Igra ROMY SCHNEIDER

Dr. VRTOVEC JOŽE (jr.)

specialist za ustne in zobne bolezni
asistent na zobodravniški univerzitetni kliniki v PADOVI
Trst, Ul. Mercadante 1/I vogal Ul. Carducci - Ul. Milano
Telefon 68-349

TRŽAŠKA KNJIGARNA

Trst - Ul. sv. Frančiška 20
Telefon 61-792

NOVO:

Josip Vidmar: *Polemike* L 1.400

France Bevk: *Izbrani spisi X. del* L 1.800

Razna obvestila

Slovensko planinsko društvo v Trstu priredi dne 17. t.m. ob 20.30 v Gregorčičevi dvorani predavanje z barvnimi diapozitivi in z glasbeno spremljavo «Človek in gore». Predaval bo novinar Marjan Krišelj iz Ljubljane.

Izleti

SPDT priredi dne 19. t.m. izlet z avtobusom na Nanos in dne 2. VI. v Zatolmin z obiskom Dantejeve jame, tolminskih korit ter z vzponom na Mrzli vrh. Vpisovanje v Ul. Geppa 9-II.

* * *

19. maja priredi Sportni krožek iz Zgonika enodnevni izlet k jezeru Verzenis. Vpisovanje vsak dan od 20. do 21. ure na sedežu krožka.

Mali oglasi

PRI VASIH NAKUPIH obiščite trgovino «MAGLIABELLA» na Korzu Garibaldi, 11 (Barriera) nekaj korakov od avtobusne postaje. Pri nas dobite veliko izbiro vseh vrst PLETENIN nogavic in perila za ženske, moške in otroke po najnižjih cenah v Trstu. Postreženi boste v vašem jeziku. Pri nakupu dobite primerno darilo.

PLASTIKA ZA POKRIVANJE PODOV višina 2 metra po 500 lir kv. meter; termoplastični podi ploščice «Silions», plastične preproge, zagotovljena namestitev, brezplačni predračuni. Zani. majte se pri «ITALPLAST» Trst Trg Ospedale 6, tel 95-919

ZAMENJAM TRISOBNO stanovanje na Reki z enakim ali večjim v Kopru ali v bližini. Informacije na tel. 23845 na Reki, ali Trst 40462.

POZOR! UGODNA PRILOŽNOST! — Odstopimo veliko zalogo enolitrskih steklenic modrega črnila «Universal» za nalivna peresa — na tisoče žepnih denarnic različnih barv in vrst — na tisoče nalivnih peres — vse v vrednosti približno 900.000 lir za 150.000 lir ali zamenjamo z drugim blagom. Pišite na naslov: Tipografia-Cartoleria BERNARDI, Trst, via Mazzini 44.

KIOSK — PROSTOR v veži prodam. Opremljen za izdelavo zaponk, gumbov, vezenin in popravila nogavic. Uporabi se lahko tudi za druge stroke. Telefon 30781.

UNIVERZITETNI STUDENT daje lekcije dijakom industrijskih in nižjih srednjih šol. Naslov na upravi lista.

ISCEMO 14—15-letnega vajenca ali vajenko za trgovino jestvin v centru mesta. Naslov na upravi lista.

STAREJŠA oseba v pokoju išče ljubeznivo 50—60-letno gospo — z namenom poroke. — Javiti se pri vratarju, Ul. Cicerone 8, Trst.

ISCEMO 14—16-letnega vajenca ali vajenko za trgovino jestvin. Trg S. Francesco 8.

AUTOFORNITURE CARLO LUPO
Trst, Ulica S. Francesco 18
Rezervni deli za avto Fiat menjalniki, amortizatorji bati, ležaji, tesnitveni obroči preobleke in preproge za avto

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 12. t. m. z začetkom ob 14. uri in zadnja ob 22. uri Cinemascope barvni film:

L'UOMO CHE UCCISE LIBERTY VALANGE

(Človek, ki je ubil Liberty Valancea)

Igrajo: JOHN WAYNE in JAMES STEWART

V ponedeljek, 13. t. m. ob 16. uri ponovitev filma: L'UOMO CHE UCCISE LIBERTY VALANCE

RADIO VELEVIZIJA

NEDELJA, 12. MAJA 1963

Radio Trst A

9,00: Kmetijska oddaja; 9,30: Veseli motivi slovenske folklore; 11,15: Oddaja za najmlajše: «Triki», mladinska radijska igra; 12,00: Cerkveni zbor iz Mačkovelj; 12,30: Glasba po željah; 13,00: Kdo, kdaj, zakaj...: Odmevi tedna v naši deželi; 13,30: Nadaljevanje glasbe po željah; 14,45: Tipični kvintet «Zadovoljni Kranjci»; 15,10: Portret v miniaturi: Pierre Umiliani; 15,30: Popoldanski koncert. Vodi Claudio Abbado. Sodeluje pianist Joaquin Achucarro. Igra orkester tržaške filharmonije; 17,00: Za smeh in dobro voljo; 17,30: Plesna čajanka; 18,30: Obisk v naši diskoteki: «Ermanno Amoria»; 19,30: Glasba s filmskih trakov; 20,00: Sport; 20,30: Solisti z orkestri; 21,00: Iz slovenske folklore: «Mi pa ostanemo, kakor smo bili»; 21,30: Sodobna simfonična glasba; 22,00: Nedelja v športu; 22,10: Večerni ples; 23,00: Polifonska vokalna glasba.

Trst

9,30: Kmetijska oddaja; 12,00: Ploščе; 12,15: Danes na športnih igriščih; 14,00: «El campanon».

Koper

6,00: Prenos RL; 7,15: Jutranja glasba; 8,00: Prenos RL; 8,40: Domače melodije; 9,00: Reportaža; 9,15: Zabavni zvoki; 9,45: Moški zbor iz Podnanosa; 10,00: Prenos RL; 10,30: Operne arije; 11,00: S. R. Hrvatska; 11,15: Poje Dragan Tonković; 11,30: Parada orkestrov; 12,10 in 12,50: Glasba po željah; 12,37: Zunanjepolitični pregled; 13,30: Sosedni kraji in ljudje; 14,00: Glasba po željah; 15,15: Domače pesmi in melodije; 16,00: Prenos RL; 19,00: Sportna nedelja; 19,30: Prenos RL; 22,15: Plesna glasba; 23,00: Prenos RL.

Nacionalni program

6,30: Vreme na ital. morju; 8,20: Ital. pesmi in plesi; 8,30: Kmetijska oddaja; 9,10: Nabožna glasba; 11,00: Za sam orkester; 11,25: Rodiljeski krožek; 13,25: Pesmi za Evropo; 14,00: Mozartova Simfonija imenov «Praška»; 14,30: V nedeljo skupaj; 16,00: Nogometna tekma Italija-Brazilija; 18,00: Simfonični koncert; 19,15: Sportni dnevnik; 20,25: W. W. Collins: «La pietra della luna»; 21,00: Radijska kriminalka; 22,00: Luči in sence; 22,15: Kodalyjeve skladbe.

II. program

7,45: Jutranja glasba; 9,00: Oddaja za ženske; 10,00: Glasbeni leteči krožnik; 10,35: Pomlad je...; 11,35: Pevci na odru; 12,10: Plošče tedna; 13,40: Revijski program; 14,30: Dogodki doma in po svetu; 15,00: Pisan program; 15,45: Glasbena prizma; 16,15: Oddaja za avtomobiliste; 17,00: Glasba in šport; 18,35: Vaši izbranci; 19,50: Srečanje med notami; 20,30: Sama glasba; 21,00: Nedelja v športu; 21,35: Evropa poje.

III. program

17,05: O. Ottieri: «I venditori di Milano»; 19,00: Casella na programu; 19,15: Bolgarsko slovstvo; 19,30: Vsakovečerni koncert; 20,30: Revija revij; 20,40: Na programu Richard Strauss; 21,20: Sanguinetti-Berio: «Passaggio»; Pourcell: «Dido in Enej».

Slovenija

6,30: Napotki za turiste; 8,00: Mladinska radijska igra; 8,30: Mladi izvajalci; 8,45: Kitarist John Williams; 9,00: Ob žici okupirane Ljubljane; 9,15: Z opernega in koncertnega odra; 10,00: Se pomnite, tovariši; 10,30: Zabavna glasba; 11,30: Nedeljska reportaža; 11,50: Tisoč pisanih taktov; 12,10: Naši poslušalci čestitajo; 13,15: Obvestila; 13,30: Za našo vas; 14,00: Konspominih sodobnikov; 22,15: Skupni program JRT — studio Beograd; 23,05: Glasbena medigra; 23,12: Skupni program JRT — studio Ljubljana.

Ital. televizija

10,15: Kmetijska oddaja; 16,00: Nogometna tekma; 18,00: Program za najmlajše; 19,00: Dnevnik; 19,15: Vabilo na obed; 19,45: Pol ure z «Brothers» 20,15: Sport; 20,30: TV dnevnik; 21,05: Registriran športni dogodek; 22,40: Potovanja v Afganistan; 23,10: Sportna nedelja in Dnevnik.

DRUGI KANAL

18,00: Caterina Valente; 19,10: Ko se Sena sreča s Parizem; 19,55: «Rotocalchi in poltrona»; 21,05: TV dnevnik; 21,15: «Peppino Girella»; 22,15: Srečanje s «Brothers Four».

Ponedeljek, 13. maja 1963.

8,30, 12,15 in 15,00: Šola; 18,00: Program za najmlajše; 19,00: Dnevnik; 19,15: Glasbeni karnet; 20,00: Šport; 20,30: Dnevnik; 21,05: Televizijski tednik; 22,05: Komika; 22,35: Koncert komorne glasbe; 23,10: Dnevnik.

DRUGI KANAL

21,05: Dnevnik; 21,15: Murray in Boretz: «Servizio completo»; 24,00: Sportne vesti.

Jug. televizija

9,00: Ponod ob žici okupirane Ljubljane; 10,00: Kmetijska oddaja; 10,30: «Denis gre v kino»; 15,00: Prenos športnega dogodka; 17,00: Prenos športnega dogodka; 18,00: Poročila; 18,05: «Operacija Amsterdam» — igrani film; 20,00: TV dnevnik; 20,45: «Tripleresna deteljica» — zabavno glasbena oddaja; 21,45: Koncert kitarista Jovana Jovičevića; 22,15: Poročila.

Ponedeljek, 13. maja 1963.

18,30: Poročila; 18,35: «Beg iz ječe» — zgodba iz serije Super-avto; 19,00: Dokumentarni film; 19,15: Volilni sistem in organizacija oblasti; 19,30: TV obzornik; 20,00: TV dnevnik; 20,30: Tedenski športni pregled; 20,45: Fernando de Rojas: «CELESTINA» — za TV prirejena igra; 22,30: Ekran na ekran — filmska oddaja; 23,45: Poročila in šahovski komentar.

Hitra popravila in prodaja TV aparatov pralnih strojev elektrogospodinjskih predmetov

Radio TREVISAN

Trst, Via S. Nicolo 21, tel 24-018
Popravila: Via Delle Milizie 3, telefon štev. 76-276

Goriško-beneški dnevnik

KORISTNO DELO PODPORNEGA DRUŠTVA

Z zbranimi sredstvi so pomagali revežem in šolski mladini

Človekoljubno delo društva je treba še razširiti in okrepiti

V prostorih Slovenske prosvetne zveze v Gorici je bil preteklo nedeljo dopoldne redni letni občni zbor Podpornega društva za Goriško.

Po uvodnih formalnostih in čitanju zapisnika z lanskega občnega zbora, je predsednica gospa Bogatajeva podala poročilo o delovanju društva v lanskem letu. Iz njega je razvidno, da ima društvo 315 članov, od tega 139 v Gorici, druge pa po slovenskih vaseh in občinah z izjemo dobrdobske občine. Med člani jih je 44 podpornih in 271 navadnih.

Iz nabranih prispevkov in darov je bilo med letom podeljenih 117.000 lir podpor, od teh 64.000 lir slovenskim šolam in šolski mladini, 53.000 lir pa raznim revežem v mestu in na podeželju, ki živijo v skrajni bedi.

Poročilo se zaključuje z ugotovitvijo, da je delovanje društva sicer skromno, vendar pa je njegovo delo koristno, človekoljubno in rodoljubno.

Občni zbor je vzel vsa poročila o lanskem delu na znanje s priznanjem in pohvalo odbornikom, kar velja še v posebni meri za tajnika Skrka. Precej debate je bilo pri vprašanju izvolitve novega odbora, ker so nekateri dosedanji odborniki izrazili željo, da bi jih nadomestili z drugimi. To velja zlasti za tajnika Skrka in za predsednico Bogatajevo, ki sta navajala razne razloge za utemeljitev svoje namere. Končno pa so bile odpravljene tudi te težkoče in prisotni člani so lahko skoro v celoti potrdili dosedanji odbor društva tudi za to leto. Na novo je prišel v odbor le Borut Leban iz Gorice namesto Mare Cigoj in v nadzorni odbor Vilma Bregant namesto Brune Bric.

Ker je bilo na zborovanju govora tudi o eventualnem razpustu društva, je v debati o tem vprašanju spregovoril član nadzornega odbora dr. Peter Sancin, ki je med drugim poudaril, da bi bilo res škoda in nespametno sprejeti tak ukrep, ker društvo deluje uspešno ter ima nad 300 članov, ki redno plačujejo članarino. Res, da večina članov ne prihaja na občni zbor svojega društva, vendar pa to ni bistveno. Z nabranimi sredstvi pa društvo učinkovito pomaga siromašnim ljudem in naši šolski mladini.

Z govornikovimi izjavami so se strinjali tudi drugi prisotni, ker bi prekinitev delovanja društva ne prinesla nobene koristi, ampak kvečjemu le škodo. Pač pa bi bilo priporočljivo, da bi v njegovem okviru sodelovali še drugi ljudje in pristopili novi člani, s čimer bi se njegovo koristno delo še bolj okrepilo in razširilo.

Sklepi pokrajinskega upravnega odbora

Pokrajinski upravni odbor pri goriški prefekturi je na svoji zadnji seji dne 10. t.m. odobril med drugim naslednje sklepe:

Gorica: Izboljšanja za občinske uslužbence; družinska doklada za akademike, ki niso več mladoletni.

Sovodnje: Sprememba organskega pravilnika.

Starancan: Prispevek za AVIS v Tržiču; izreden prispevek šolski blagajni tehničnega liceja v Tržiču.

Krmin: Izplačilo začasnega poviška uslužbencem pri občinskem vodovodu.

Prostovoljna vplačila za pokojnino pri INPS

Januarja letos je stopil v veljavo ministrski odlok, s katerim so uvedli nove znamke, s katerimi se plačujejo prostovoljni prispevki za dosego pokojnine pri INPS. Te nove znamke morajo prizadeti nalepiti samo na nove knjižice, ki si jih lahko priskrbijo na uradu INPS v Gorici. Stare znamke, ki so bile doslej v veljavi, se lahko kupujejo in uporabljajo samo do 28. junija t.l.

Kdor ima knjižico za plačevanje prostovoljnih prispevkov, ki je bila izdana pred prvim aprilom letos, mora isto zamenjati pri uradu INPS po naslednjem vrstnem redu:

Z imeni od črke A do E najkasneje do 30. aprila letos; od črke F do P najkasneje do 31. maja in od črke Q do Z najkasneje do 30. junija letos. Ti predpisi veljajo za kategorijo uradnikov in nekmečkih delavcev.

KERŽE

TRST - Tel. 55-019

Trg S. Giovanni št. 1

- PORCELAN
- KRISTAL
- PRIBOR
- ALPAKA NAVADNI in KLASIČNI
- HLADILNIKI
- ELEKTRIČNI GOSPODINJSKI STROJI
- STEDILNIKI
- VSE ZA DOM

Trg na debelo bodo končno pokrili

Občinski delavci so začeli včeraj razbijati in razkopavati star cementni tlak na sredi tržnice na debelo za sadje in zelenjavo v Ul. Boccaccio v Gorici. Prihodnji teden bodo postavili cementne stebre za streho, s katero bodo končno zaščitili kupce in prodajalce, ki so morali doslej opravljati svoje kupčije na odprtem, kar je bilo zelo nerodno zlasti ob slabem vremenu.

To pa je samo prva faza del na tem prostoru. Pozneje bodo asfaltirali tudi ves ostali del trga, da se ne bo kopal v blatu ob deževnem in v prahu ob suhem vremenu, zlasti kadar vozijo tod težki kamioni.

IZ PODGORE

Asfaltiranje ulic in otvoritev mostička

Te dni so prišli občinski delavci tudi v Podgoro in začeli z deli za asfaltiranje Ul. Pozzo, na katero so vaščani že toliko časa čakali ter je lansko leto šla delegacija prebivalcev te ulice tudi do župana s to zahtevo. Gre seveda za navadno asfaltiranje, ki naj bi odpravilo prah in blato, vendar že to pomeni znatno izboljšanje dosedanjega stanja. Prav bi bilo seveda, če bi ob tej priliki položili po sredini ceste tudi cevi za bodočo kanalizacijo, ker so sedanji stranski odtočni kanali zelo provizorični in pride pri njih ob vsakem težjem vozilu, ki gre preveč ob strani ceste, do okvare, ker se pod težo podaja kritje, ki je prešibko. Upamo, da bodo nadaljevali asfaltiranje tudi po drugih ulicah, zlasti v sosedni Ul. Attimis, katera je tudi zelo potrebna.

Vaščani so končno z zadovoljstvom pričakali tudi odprtje obnovljenega mostička za pešce in kolesarje med Podgoro in Stražicami. Sedaj se vrši primet po njem le čez dan, ker niso še postavili razsvetljave. Potrebno bi bilo, da bi tudi to čimprej uredili, saj se je promet preko mostička vedno vršil ob vsaki uri.

KRATKE VESTI Z VRHA

Telefonska povezava še vedno ni dosežena

Šolska streha pušča, šipe pa so razbite

Na Vrhu so z velikim zanimanjem sprejeli vest, ki jo je sovodenjsko županstvo sporočilo našemu listu, da sprejema prošnje tistih vaščanov, ki stanujejo v neprimernih ali pretesnih stanovanjih, da bi dobili novo stanovanje v ljudskih hišah, ki jih je obljubila zgraditi ustanova IACP.

Prav tako vlada v tej vasi še vedno veliko zanimanje za telefon, za katerega so bili napravljeni v Gorici že vsi potrebni koraki. Stvar se je zataknila v Rimu, kjer imajo na tisoče prošenj za nove telefonske napeljave. Občani pričakujejo od prefekture, da bo podrezala v Rimu in se vzpostavi telefonska zveza z njihovo oddaljeno vasjo. Če tudi to ne bo pomagalo, tedaj ne preostane vaščanom drugega, kot da pričakujejo rešitev prošnje od nove deželne vlade, ki bo verjetno izvoljena konec tega leta.

Solska streha še vedno pušča in bi jo kazalo čimprej popraviti, obenem pa namestiti nove šipe na okna v prvem nadstropju, ki so jih razbili še pred zimo vojaki, ki so stanovali v šoli.

Vodovod je že napeljan skozi vas, le do hiš ga še niso potegnili. V tem letu bo tudi to delo opravljeno in Vrh ne bo več trpel zaradi pomanjkanja vode, kot se je to dogajalo toliko let.

ŽUPANSTVA SPREJEMAJO PROŠNJE

Za gradnjo ljudskih stanovanj v Števerjanu, Sovodnjah in Doberdobu

Na županstvih naj se zglasijo vsi tisti, ki stanujejo v barakah in neprimernih stanovanjih

Županstvo iz Števerjana vabi vse tiste občane, ki živijo v pretesnih ali neprikladnih stanovanjih ali so celo brez njega, naj se zglasijo čimprej v županskih uradih ter prijavijo svoj položaj. Take prijave so potrebne za sestavo točnega seznama vseh stanovanjskih potreb v tej občini.

Občinski predstavniki so namreč že pred časom poslali upravi ljudskih hiš v Gorici (IACP) predlog, naj bi v njihovi občini zgradila nekaj stanovanj za najpotrebnejše družine. Te dni je županstvo prejelo od omenjene ustanove potrebne obrazce za sprejemanje prošenj prizadetih prosilcev za stanovanja, ki naj bi jih začela IACP graditi prihodnje leto.

Enake formularje so poslali tudi sovodenjski in doberdobski občini. Ker obstajajo realne možnosti, da bodo zgradili nekaj takih stanovanj tudi po slovenskih občinah, bi bilo prav, da se prijavijo na svojem županstvu vsi tisti, ki živijo po barakah ali drugih neprimernih in nehigienskih stanovanjih ter imajo kot taki vso pravico do novega stanovanja v ljudskih hišah.

Furlanovi nagrada za dobroto

Nagrado Guglielma Orzana, ki se po izrecni pokojnikovi želji podeljuje vsako leto tisti osebi, ki je z dejanji pokazala svojo dobrotljivost, so letos podelili ob soglasnosti občinskega odbora Caterini Furlan, bivajoči v Ul. Corsica 16. Furlanova dela v lekarni «Pontoni e Bassi» ter na svoje stroške kupuje zdravila in obleke potrebnim občanom in jih obiskuje, če so v bolnišnicah. Zadnja leta potroši dobršen del svojih prejemkov v dobrodelne namene.

Novi bencinski boni

Trgovinska zbornica sporoča, da bodo 31. maja zapadli 5-litrski boni oranžne in 10-litrski boni rumene barve. Namesto njih so v obtoku 5-litrski boni olivne ter 10-litrski boni sive barve.

SPD v Tolmin in v Istro

Slovensko planinsko društvo v Gorici organizira za praznik v četrtek 23. maja popoldanski avtobusni izlet po Soški dolini do Mosta na Soči in do Tolmina, kjer si bodo izletniki ogledali nadvse zanimiva tolminska korita. Vpisovanje v kavarni Bratuž v Gorici, do 15. maja. Vožnja za člane po 500 in za nečlane po 600 lir. Avtobus odhaja iz Podgore ob 13. in iz Gorice izpred kavarne Bratuž ob 13.15.

Na praznik v soboto 29. junija pa priredi SPD celodnevni avtobusni izlet s kolektivnim potnim listom po Istri. Izletniki se bodo peljali skozi Trst in mejni prehod pri Skofijah skozi Buje, Pulj, Labinj in Moščenice do Opatije. Povratek preko mejnega prehoda Pesek pri Trstu. Vpisovanje za ta izlet se vrši na sedežu Slovenske prosvetne zveze v Gorici, Ulica Ascoli 1/I., do 20. maja. Cena za vožnjo in skupni potni list je 2500 lir. Pri vpisu naj vsak prinese s seboj veljavno osebno izkaznico. Tam bo dobil tudi vsa podrobnejša pojasnila.

Požar v Ul. Don Bosco

Včeraj ob 18. uri so poklicali goriške gasilce v Ul. Don Bosco 96, kjer je izbruhnil požar v lopi, ki je last Bruna Pitassija. Iskre iz dimnika bližnje hiše so vžgale tramovje ostrešja in ogenj je zajel tudi bičevje v lopi, ki je služilo za izdelovanje stolov. Po dobri pol uri so gasilci pogasili ogenj, ki je povzročil okrog 30.000 lir škode.

DANES OGNJENI KRST DOMA

Najboljše želje za dober začetek

Domovci igrajo danes v Ul. Rabatta

Kot je bilo pred dnevi javljeno v «Primorskem dnevniku», bo danes v dopoldanskih urah tekmovanje v odbojki v okviru promocijskega turnirja na igrišču «Audax» v Ul. Rabatta. Za ekipo Dom je to tekmovanje izredne važnosti, saj se bo prvič pomerila z njej ustreznimi nasprotniki. Ekipa je sestavljena iz zelo mladih moči. Izjemo bi tvorilo nekaj igralcev, ki posečajo višje razrede slovenskih srednjih šol, in fantov iz Štandreža. Perspektive za bodočnost so torej, precej razveseljive, če se bodo prav te mlade moči prelevile v požrtvovalne igralce. Tu je treba omeniti še Štandrežce. Čeprav je v njihovi vasi že tradicija za šport, se je v tem letu povečala športna dejavnost; posebno se je razvila odbojka. Kot prva goriška slovenska vas bo imela lastno odbojkarsko igrišče katero so si fantje sami uredili. Pravilno bi bilo, da mi se po njih vzgledovala tudi ostala mladina v goriških okoliških vaseh. Za zadnji trening so Domovci igrali prijateljski tekmi z ekipo «Audax» in «AGI» iz Gorice. Pokazali so precej uspešno in lepo igro. Posamezni elementi se kar zadovoljivo igrajo v napadu. Edino v obrambi in v skupni igri še kažejo pomanjkljivosti. To pa zato, ker niso vsi še dovolj vigrani in ker se še niso dovolj privadili skupni igri. To bodo gotovo nadoknadili z izkušenostjo, kar je samo zadeva časa.

Igralcem želimo naj skušajo pridobiti ugled slovenskemu športnemu združenju Dom z uspešnim nastopom na propagandnem turnirju. Za tekme pridejo v poštev naslednji igralci: Marijan Lavrenčič, Silvij Gergolet, Vojko Cotič, Branko Drufovka, Tonče Volčič, Danilo Silič, Aleš Hoban in Ivan Figelj.

Se enkrat pozivamo Štandrežce in gojence Dijaškega doma, kateri se ogrevajo za odbojko, naj pridejo v čim večjem številu na turnir, ki se bo začel ob 9. uri zjutraj s tekmo Dom - Audax.

I. F.

AKTIVNOST MLADIH ODBORNIKOV P. D. «VRBA»

Burki, petje in glasba na prireditvi v Sovodnjah

Program današnjega večera bodo izvedli mladi člani treh prosvetnih društev

Sovodenjsko prosvetno društvo je po obnovitvi svojega odbora v tej zimi začelo z načrtnim delom. Poseglo je najprej na športno področje ter priredilo namiznoteniški turnir. Istočasno se je pod vodstvom Kuzminovega očeta pripravljala skupina devetih požrtvovalnih mladenk in mladeničev, ki so doživeli svoj ognjeni krst na odrskih deskah že ob praznovanju Miklavža, da bi se predstavila z dvema veselima enodejankama. Igralci so pridno prihajali na vaje in drevi s pričetkom točno ob 19.30 jih bomo lahko videli, ko bodo nastopili v Botri Nergi in Luknji v namiznem prtu.

Program nocojšnje prireditve pa bo obsegal tudi vokalne in instrumentalne točke. Nastopil bo namreč otroški zbor iz Standreža, ki je od zadnjega nastopa v Sovodnjah pripravil program novih pesmi, ter trio iz Števerjana, ki bo tudi Sovodenjcem pokazal, kaj se je naučil v kratki dobi svojega šolanja.

Iz vsega tega, kar smo izvedeli v Sovodnjah, je mogoče zaključiti, da se obeta kar prijeten večer, ki se bo, kakor so nam povedali podjetni in pridni mladi odborniki, zaključil s presto zabavo v vaški prosvetni dvoranici. Na to interno društveno proslavo vabijo odborniki vse svoje člane.

22. maja bo v Števerjanu sestanek vzajemne bolniške blagajne kmetov, na katerem bodo pregledali in odobrili obračun ustanove za preteklo leto. Sestanek bo v občinski zgradbi.

Pogreb gostilničarja z Jazbin

Včeraj so na Jazbinah pokopali 86-letnega Luko Mraka, ki je v četrtek umrl v bolnišnici zaradi hudih posledic padca na domačem dvorišču. Mrak si je februarja zlomil nogo in so ga takoj odpeljali v bolnišnico, kjer so zadnje dni nastopile komplikacije, ki so povzročile smrt. Na zadnji poti ga je pospremilo veliko domačinov in prebivalcev iz Števerjana. Pokojnik je imel na Jazbinah edino gostilno, ki jo vodi njegov sin Rudolf.

Nezgoda v Podgori in v Foglianu

Včeraj nekaj po 13. uri so odpeljali v goriško civilno bolnišnico z avtom Zelenega križa Romana Marini iz Podgore Ul. Cotonificio št. 17. Zdravniki so mu ugotovili rano na levem komolcu, ki si jo je napravil doma s kosom stekla. Nudili so mu prvo pomoč. Okreval bo v osmih dneh.

Ob 17.30 pa so pripeljali v bolnišnico 74-letnega Angela Gerona iz Fogliana, ki si je pri padcu doma po stopnicah verjetno zlomil levo ramo. Pridržali so ga na zdravljenju za 30 dni.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE v mesecih marec—april 1963 v doberdobski občini

V mesecih marec in april so bila v doberdobski občini štiri rojstva in ena smrt.

Rodili so se na Poljanah Walter Devetta, v Gorici pa Katarina Sobani, Marino Ferfolja in Igor Juren.

V Tržiču je umrl Andrej Gergolet.

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Od 5. do 11. maja se je v goriški občini rodilo 21 otrok, umrlo je 16 oseb, porok je bilo 12 in oklicev 11.

ROJSTVA: Lucia Tomsic, Rosanna Zoff, Graziella Morandin, Marco Moise, Barbara Ciampa, Giancarlo Tuan, Tiziana Visintin, Marinella Olivo, Rossano Bon, Massimo Marcni, Igor Devetak, Flavia Nocciolino, Claudio Culot, Giuseppe Miani, Alessandro Alt, Ornella Cian, Stefano Gallina, Umberto Sachetti, Rosario Cimi, Elena Silli.

SMRTI: dva dni stara Lucia Tomsic, gospodinja 72-letna Maria Zei, vd. Gugliatti, upokojenec 85-letni Luigi Pecorari, upokojenec 66-letni Antonio Della Camera, 66-letni Giuseppe Kerpan, upokojenec 80-letni Pietro Furlani, gospodinja 80-letna Agnese Ogris, dva dni star Giuseppe Miani, gospodinja 62-letna Leopolda Ipavec, por. Cvetreznik, gospodinja 43-letna Iolanda Peressin, por. Matelli, gospodinja 80-letna Giovanna Prismar, vd. Trevisani, dva in pol meseca stara Manuela Greatti, 30-letni Vittorio Coana, gospodinja 66-letna Rozalija Brajnik, por. Levetak, kmetovalec 86-letni Luka Mrak.

POROKE: vzgojitelj Ferruccio Tofful in gospodinja Lea Apollonio, šofer Giovanni Temon in tekstilka Marija Colja, pismonoša Antonio Kravos in trgovska pomočnica Marina Cumar, zidar Gianfranco Pussig in tekstilka Renza Gratton, podnarednik letalstva Roberto De Simone in uradnica Silvana Calligaris, specializirani delavec Marco Marcuzzi in bolničarka Ciriana Panini, uradnik Narciso Cociancig in uradnica Silvana Trobitz, industrijski tehnik Orazio Veronese in delavka Mariagrazia Micheluzzi, agent javne varnosti Francesco Esposito in gospodinja Sabina Brizzi, električar Giuseppe Grusovin in tekstilka Maria Sirch, traktorist Roberto Bubacco in delavka Norma Ciani, trgovec Noris Cucit in Pia de Fornasari.

OKLICI: mehanik Virginio Pinausig in gospodinja Marina Medeot, delavec Gastone Quaio in trgovska pomočnica Rina Bovo, mehanik Enzo Bressan in tekstilka Silvana Mukli, bančni sluga Luigi Del Papa in gospodinja Itala Salomoni, preddelavec v tekstilni tovarni Ariano Bregant in tekstilka Clementina Saurin, kapetan ital. vojske Raffaello Mugnoz in visokošolka Elena Giorni, dninar Aldo Propetto in tekstilka Santina Gonella, geometer Livio Silvestri in učiteljica Livia Cocco, geometer Daniele Iug in uradnica Maria Cledini, hidravlik Remigio Sirok in uradnica Silvia Clede, učitelj Guido Tofful in učiteljica Mariagrazia Ricci.

Kino

v Gorici

VERDI. 15.00: «L'uncino», K. Douglas in R. Walker. Ameriški črnobeli film. Zadnja predstava ob 22.

CORSO. 14.30: «Ponte di comando», Alec Guiness. Angleški barvni film. Zadnja predstava ob 22.

VITTORIA. 15.00: «Il duca nero», C. Mitchell in G. M. Spina. Italijanski barvni panoramski film. Zadnja predstava ob 21.30.

CENTRALE. 15.15: «I racconti del terrore», V. Brice in P. Lorre. Ameriški barvni film. Mladini pod 18. letom vstop prepovedan. Zadnja predstava ob 21.30.

v Tržiču

NAZIONALE. 14.00: «La leggenda di Robin Hood», Errol Flynn in Olivia de Havilland. Barvni film.

EXCELSIOR. 14.00: «L'ape regina», Ugo Tognazzi in Marina Vlady.

AZZURRO. 14.00: «L'eroe di Sparta», Richard Egan in Jeane Baker. Barvni film v cinemascopu.

PRINCIPE. 14.00: «La ragazza più bella del mondo», Doris Day, Stephen Boit in Jimmy Durante. Barvni film v cinemascopu.

v Ronkah

RIO. «Il sorpasso», Vittorio Gassman in Catherine Spaak.

EXCELSIOR. «Il re dei des».

Kino v Novi Gorici

«SOCA» Nova Gorica. 12. maja: ameriški barvni film «Enooki Jack».

14. in 15. maja: italijanski film «Vse v rok službe».

«SVOBODA» Sempeter. 12. maja: mehiški barvni film «Jaz pustolovec».

14. in 15. maja: italijanski barvni film «Ljubim, ljubiš».

«SOLKAN» Nova Gorica. 12. maja: jugoslovanski film «Bog se je rodil v koruzi».

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna D'UDINE, Ul. Rabatta 18, tel. 21-24.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 25,4 stopinje ob 11.50, najnižjo 8,8 stopinje ob 5.10. Povprečne dnevne vlage je bilo 62 odstotkov.

šport šport šport

Predzadnji dan regate za pokal Nordio

Cosentino ohranil vodilno mesto

«Cha Cha» močno zaostala - Marušić s Podgorko na četrtem mestu lestvice

Fafangel in Kosmina sta včeraj v četrtem dnevu regate doživela neuspeh in sta izginila s prvih mest splošne lestvice. Že njun start je bil slab in tudi vožnja jima ni nudila zadoščenja prejšnjih dni. Koprčana nikakor nista mogla najti prave vetrovne struje in sta vidno zaostajala ter med zadnjimi prijadrala do cilja.

Več uspeha pa sta dosegla Marušić in Marašović s Podgorko, katero sta pripeljala sedmo na cilj. Sicer ob uri, ko pišemo, še ni uradnega vrstnega reda na cilju, a po neuradnih podatkih bi ta uvrstitev pripomogla dalmatinskima jadralcema na četrto mesto v splošni lestvici.

Tudi včeraj je zatišje prisililo prireditelje regate za jadrnice razrede «Stars» za pokal Tito Nordio, da so za nekaj ur odložili start. Komaj se je pojavil veter, so jadralci odpluli proti prvi boi in že tedaj so se vrste tako razredčile, da je bila premoč italijanskih posadk jasna.

Tudi Marusić se je držal v prednjih položajih, a žal je jadral na zunanji strani proge, kjer je veter, ki je ob startu pihal z močjo 2, tokrat pihal komaj zaznavno. Na tem delu je Marusić nekoliko zaostal in se je moral zadovoljiti s sedmim mestom, ki mu je vseeno pripomoglo, v primerjavi s predvčerajšnjim položajem v lestvici, za mesto višje.

Vrstni red na cilju je naslednji:

1. Posillipo IV. (Cosentino-Florenzano) - Italija
2. Bellatrix XII. (Splieth-Meyer) - Nemčija
3. Caprice II. (Rolandi - Marino) - Italija
4. Goggolori (Schmid -Schmid) - Nemčija
5. Gambler (Stanner - Linse) - Nemčija
6. Susan III. (Laubmann - Steinlechner) - Nemčija
7. Podgorka (Marušić-Marašović) - Jugoslavija

Marušić po prihodu v pristan

Šestorki Bora proti AGI in Gasilcem

DANES ZJUTRAJ NA STADIONU «PRVI MAJ»

S tekmo Bor—AGI bo letošnje prvenstvo C lige doseglo višek. Od tega srečanja je namreč odvisno, če bo naslov ostal v Trstu ali se bo preselil v Gorico. Oba tekmeca imata isto število točk in ker sta obe ekipi zabeležili po en poraz (AGI prav na domačih tleh z Borom), bo današnja zmaga odločilna. Naravno je, da so borovci favoriti, pa čeprav ne smemo današnjih nasprotnikov podcenjevati.

Pred nastopom prvega moštva se bo občinstvu predstavila B ekipa Bora, ki nastopa v promocijskem prvenstvu. Mladi igralci se bodo spoprijeli z gasilsko šestorko, ki ima najmlajše odbojkarje turnirja in zato brez vsakršne izkušnje.

Tudi v Gorici bodo igralci novoustanovljenega kluba Dom startali na promocijskem prvenstvu. Cejeva ekipa bo imela danes ognjeni krst s favoriti za končno zmago.

Tekme bodo potekale po naslednjem razporedu:

PROMOCIJSKO PRVENSTVO

V Gorici ob 9. na igrišču Audaxa: *Audax — Dom.*

V Trstu ob 9. na stadionu «Prvi maj»: *Bor B — Gasilci.*

PRVENSTVO C LIGE

Ob 10. na stadionu «Prvi maj»: *Bor — AGI (Gorica).*

Cej — trener ekipe Dom.

DANES OB 16. NA OBČINSKEM STADIONU

Tudi v tekmi s Triestino Padova neranljiva?

Trevisan in Orlando na zvezah, Mezzi v vratih

Triestina še ni na robu prepada, a bi se lahko čez noč znašla. Če se hoče izogniti tej zelo nevarni možnosti, bi morala Triestina v tekmah, ki še preostajajo do zaključka prvenstva, spraviti v svojo zelo revno bisago vsaj kako točko. Danes bo priložnost, ker prihaja v goste Padova, ki nima preveč učinkovite napadalne petorke. Zato pa je odlična in skoraj neranljiva v obrambi, saj v zadnjih treh tekmah ni niti enkrat klonila.

Kako prebiti zid Padove in si zagotoviti obe točki? Ta problem prepustimo Colaussiju, vendar je treba pripomniti, da bodo gostje prav gotovo nastavili gostiteljem past, v katero ne bo težko pasti. Gostje vedo, da bodo Tržačani skušali na vse mogoče načine priti do gola. Zato jih bodo prisilili, da bodo množično navalili na vrata, s čimer pa bodo dali možnost Koelblu in Zerliniju, da s hitrimi prodori vneseta zmedo in po možnosti tudi ranita obrambo moštva v rdečih dresih.

Triestina torej ne bo smela množično v napad. Oblegati bo sicer morala vrata gostov, a krilska in obrambna vrsta bosta morali strogo držati se svojih mest in igralci ne bodo smeli pustiti nasprotnikom preveč prostosti.

V vrstah Triestine bo precej sprememb. Predvsem bo v vratih ponovno nastopil Mezzi, ki po našem mnenju zasluži več zaupanja kot že priletni Toros. V obrambi in v krilski vrsti bodo nastopili že preizkušeni člani prvega moštva od Frigerija, Vitalija, Dalia, Merkuze in Sadarja, medtem ko napadalna petorka še ni dokončno sestavljena. Secchi je še vedno v postelji, zaradi česar nastaja problem kdo ga bo zamenjal. Tudi Porro bo odsoten in ker ni druge rešitve, je trener sklenil izročiti majice obeh zvez Trevisanu in Orlandu. Oba sta v dobri formi in če se bosta tudi znašla v dobrem dnevu, ne bo odsotnost Secchija pustila nobenih posledic. Za krili pa ima trener na razpolago kar tri igralce: Santellija, Risosa in Mantovanija. Če se bo Colaussi poslužil vseh treh, s Santellijem na sredi in z Risos in Mantovanijem na skrajnih mejah napadalne vrste, tedaj bo moral Vit ostati izven igrišča.

V BOLJUNCU OB 15.30

Suhi in debeli *akademiki med seboj* v nogometu

Danes ob 15.30 bo v organizaciji SAK Jadran na igrišču v Boljuncu nogometna tekma med debelimi in suhimi akademiki. Vabljeni vsi prijatelji in ljubitelji «žogobrca».

NOGOMET DANES

MEDNARODNA TEKMA V MILANU

ITALIJA - BRAZILIJA

B LIGA

BARI-CAGLIARI
Fiorenzo Samani
CATANZARO-BRESCIA
De Marchi
LAZIO-MESSINA
Grignani
LUCCHESE-FOGGIA
Acernese
PARMA-S. MONZA
Francesco De Robbio
SAMBENEDETTESE-VERONA
D'Agostini
TRIESTINA-PADOVA
Sebastio
UDINESE-ALESSANDRIA
Marchese

MAHMUD TAJMUR *Vaški grobar*

Nadaljevanje s 3. strani)

šali potegniti ven, so začuli vreščeč glas: «Pustite me, jaz bom odnesel svojega tovariša, svojega prijatelja! Jaz sam bom bral koran ob njegovem truplu; sam ga bom umil in pokopal! Bog se te usmili, šejk Ghunaim!»

Vsi so se okrenili in videli Ammarja, ki je pritekel blizu in se z obema rokama trkal po prsih. Razmaknili so se, da je lahko stopil bliže in prepustili mrliča njegovi skrbi. Ammar se je pobrigal zanj kakor je vedel in znal: šejka je položil na mrtvaški oder, mu bral izreke iz korana, ki jih je prej šejk sam prebiral umirajočim in mrtvim. Nato ga je umil, ga zavil v mrtvaški prt, ga odnesel na pokopališče in ga zagrebel. Trdno je povezniil na grob kamnito ploščo. Ko se je množica razpršila in se vrnila domov, se je Ammar olajšano pretegnil in se zadovoljen sam s seboj pošteno oddahnil.

Vaščani niso imeli nobenega primernega naslednika za pokojnega šejka, razen njegovega prijatelja Ammarja, pa so šejkov posel prepustili kar njemu. Lotil se ga je z veseljem. Nehal se je ukvarjati s poljem in živino in je skrbel samo še za pokopavanje mrličev. Grobove pa je vedno za njimi skrbno zasipal. Čudno veselje ga je prevzelo vsakokrat, ko je začul, da kdo umira, ali da je že izdihnil. Po životu ga je spreletaval čuden nasladen srh, ko je obračal v rokah trupla svojih žrtev. Imel je občutek, kakor da dodaja svojemu lastnemu življenju tisto življenje, ki bi ga morali ti nesrečniki še sami preživljati.

Ammar, ali šejk Ammar, kakor se je zval odslej, se je hudo spremenil, odkar je opravljal svoj novi posel. V telo je omršavel, oči so se mu pogreznile, čelo izstopilo. Nič več ni čuti iz njegovih ust smeha in šal. Dolgi obraz mu je postal turoben, da prevzame človeka, ki ga vidi, strah. Ljudi se izogiblje, ljubša mu je samota. Z dolgimi koraki gre preko mostu nad kanalom, visoko zravnan se drži in človek misli, da vidi pred sabo duha, moro, ki ga tlači v sanjah. Opira se na palico, ki jo je podedoval od šejka Ghunaima, kakor je podedoval za njim tudi vse ostalo. Ko ga ljudje od daleč vidijo, mrmrajo: «Glejte ga, angela smrti! To je tisti, ki vpihuje življenje ljudem!»

TURIZEM

BLED vabi

Hoteli ob jezeru, obnovljeni blejski grad z restavracijo, festivali, dnevna glasba in ples, pravljične izletniške točke in druga razvedrila ter čolnarjenje po jezeru

HOTEL «JELOVICA» - BLED - TEL. 316

GRAND HOTEL TOPLICE
BLED Telef. 222, 223, 224
odprto celo leto, lastno kopališče s čolni, termalno kopališče. Pred in po sezoni znižane cene

☆ PARK HOTEL GORICA
NOVA GORICA, nudi udobne sobe po zmernih cenah. Prvorazredna kuhinja - Ples v četrtek, Ples vsak dan razen ponedeljka.

PARK HOTEL - BLED
Telef. 284, 338 - 200 ležišč, restavracija, kavarna, nočni bar, plesna dvorana «Kazino» - Penzion za mladinske grupe a 1610 dinarjev skozi celo sezono.

Hotel BELLEVUE
LJUBLJANA
priporoča cenjenim gostom domačo in mednarodno kuhinjo — Terasa — Vrt

Hotel «KRIM» - Bled
Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi — Izbor pristnih vin — Udobno opremljene sobe.

GRAND HOTEL UNION
LJUBLJANA, Miklošičeva št. 1 Tel. 20-750, 21-742
Nudi vse gostinske usluge po zmernih cenah ter se priporoča za cenjeni obisk

HOTEL „SLON"
LJUBLJANA Titova 10, tel. 20644, 20645 (Jugoslavija)
Opozarjamo spoštovano javnost na naše usluge, ki jih nudimo v kletni restavraciji, kjer si lahko postrežete s hladnimi in toplimi malicami, kosilom in večerjo iz domačih specialitet po zelo pristopnih cenah.
Hotel Vam nudi 177 modernih ležišč. V moderno urejeni hotelski restavraciji Vam nudimo vse domače in tuje specialitete. Dnevno večerni koncert v kavarni. V nočnem BARU se lahko vsak večer zabavate ob prijetnih zvokih in mednarodnem artističnem programu.
Sprejemamo rezervacije za manjše in večje družbe. Telefon 20-641-44.

HOTEL PALACE ZAGREB

SPLOŠNA PLOVBA PIRAN
vzdržuje z modernimi tovorno potniškimi ladjami
redno progo Jadran-Južna Amerika — via Zahodna Afrika (Rijeka Split, Napoli, Genova, Marseille, Casablanca, Dakar, Conakry, Takoradi, Tema, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires)
redno linijo okoli sveta (iz Jadrana v Indijo, Indonezijo, Japonsko, ZDA — Zahodna obala sredozemske luke)
TER NUDI
ladijske prevoze po vsem svetu z modernimi tovornimi ladjami od 8000 do 18.000 ton nosilnosti.
Za vse informacije se obrnite na upravo podjetja «Splošna plovba» Piran, Župančičeva ulica 24, in na naše agente po vsem svetu.
Telegrami: Plovba Piran Telexi: 035—22, 035—23
Telefoni: 72-170 do 72-177

HOTEL PALACE PORTOROŽ

priporoča svojim gostom termalne morske kopeli v novih termah

Hotel TRIGLAV Koper
Telef. 16 - Prvorazredna restavracija, udobne sobe, terasa, zimski vrt, nočni bar s programom. - Priporočamo svoje cenjene brate Giusterno z olimpijskim bazenom in restavracijo «Riblja na», s specialitetami, postrvi in rečnimi raki

HOTEL «ADRIA» ANKARAN
Telefon 741-12
nudi gostom v sodobno preurejenih prostorih prvovrstno hrano in izbrane pijače — Spoštovanim gostom priporočamo tudi restavracijo «LAZARET»

OBIŠČITE NAJLEPŠE PODZEMSKO ČUDO NA SVETU
POSTOJNSKO JAMO
Obiski vsak dan ob 8.30, 10.30, 16. in 18. uri.
Izredni obiski po dogovoru z upravo

«AVTOPROMET» - Gorica
nudi potnikom in turistom prijeten in hiter prevoz z avtobusi od vznožja Triglava do Jadrana ter vrši tudi vse vrste tovornih služnosti.

«TAP» TURISTIČNA AGENCIJA PRIMORSKE
poslovnega združenja gostinskih in turističnih podjetij okraja Koper, priporoča svoje agencije in menjalnice v Kopru, Sežani, Kozini, Škofijah, Hrvatinih, Izoli, Portorožu, Piranu in hoteli na Primorskem

HOTEL «VIPAVA» V VIPAVI SE PRIPOROČA

R.E.D.A.T.A. Trst, Ul. F. Severo št. 5 b — Tel. 31893
nudi priznane akumulatorje (baterije) **S.A.F.A.**
in vse elektroavto predmete in nadomestne dele
Novi lastnik LISJAK (LISIANI) se vljudno priporoča

MANUFAKTURNA TRGOVINA
FRANC UDOVIČ Direktor MARIO
Trst, Ul. Mazzini 46 - Tel. 94-550
Velika izbira vsakovrstnega blaga za moške in ženske, pletenin, nogavice, dežni plašči, dežniki, odeje, bunde, hlače itd. po NAJNIŽJIH CENAH.

Pri **MADALOSSO** v Trstu, Ul Torrebianca 26 vogal XXX Ottobre
dobite vsakovrstno POHIŠTVO otroške VOZIČKE
žimnice — originalne PERMAFLEX — Cene ugodne

Hotel Central Portorož
tel. 6138,
s svojo edinstveno lego ob morju nudi prijetno letovanje. Prvorazredna kuhinja, istrske specialitete Dnevno godba in ples

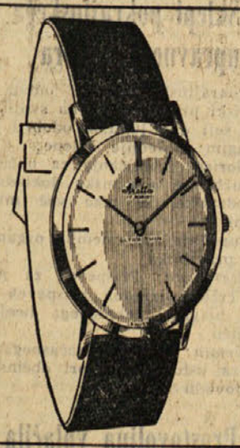

☆
ARETTA
med elegantnimi urami švicarske marke je najceneiša
☆
ARETTA
ULTRA THIN

EN DAN IVANA DENISOVIČA

24.

a. solženicin

«Najprej, sezuj si desni škorenj! Ti pa levega!»

Zapornik si sezuje sukneni škorenj in ga drži v roki, po skakuje na eni nogi, pa iztresa prazen škorenj in obujek — takole, nikjer ni noža.

In Šuhov je slišal — ne ve, če drži ali ne — da so ljudje iz strojne prinesli v taborišče dva stebra za odbojko in da so bili prav v njih skriti noži. V vsakem stebru po deset dolgih nožev. Zdaj jih včasih najdejo kje v taborišču.

Tako so med tekom prišli mimo novega kluba, stanovanjskega bloka in mizarske delavnice pa — dospeli do ovinka blizu taborišne stražarnice.

«U — uh!» je glasno vzkliknila kolona.

Razpotje jim je pomenilo cilj! Ljudje iz strojne tovarne — bili so stopetdeset metrov proti desni — so zaostali.

Zdaj pa počasi. Vsi v koloni se veselijo Zajčje veselje: tako je, žabe se nas bojijo.

In slednjič — taborišče. Takšno je, kot smo ga zjutraj zapustili. Noč, svetloba nad prostranim zbirnim prostorom, nad ograjo, posebno dosti svetilk pa je pred stražarnico — zdi se, da ves prostor za pregled obliva sončna svetloba.

Vendar niso prišli do stražarnice, ko je zadonelo:

«Stoj!» — Zaklical je pomočnik poveljnika spremstva. Svojo brzostrelko je izročil vojakom (ukazano jim je, da se nam ne smejo približevati z brzostrelkami). — «Vsi na desnem krilu z drvmi — vrzite drva na desno stran!»

Odkrito so jih nosili in vse je videl. Zletela je prva butara, potem druga, tretja. Nekateri hočejo skriti drva znotraj kolone, sosedje pa jim pravijo:

«Zaradi tebe bodo pobrali še drugim! Kar vrzi!»

Kdo je glavni zapornikov sovražnik? Drugi zapornik. Kaj bi bilo, če se zaporniki ne bi sporazumeli — eh!...

«Naprej ma-ars!» je zaklical pomočnik poveljnika spremstva.

In odpravili so se proti stražarnici.

K stražarnici se zliva pet poti. Po njih so se pred dobro uro prerivali ljudje z vseh gradbišč. Ko bi vse te poti spremenili v ulice, bi tam, kjer sta zdaj zbirno mesto in stražarnica, v bodočem mestu nastal glavni trg. In tako kot se zdaj z vseh strani gnetejo z gradbišč, se bodo takrat zbirali na trgu manifestanti.

Nadzorniki so se že greli v stražarnici. Zdaj prihajajo iz nje in zastavljajo pot.

«Odp-ni-te jopiče! Odpnite bombažne obleke!»

Zdaj razprostirajo roke. Pripravljajo se, da bodo med pregledom objemali ljudi. In jih trepljali po bokih. Nasploh je vse tako kot davi.

Zdaj se ni hudo razpenjati, saj gremo domov.

Tako pravijo vsi — «domov».

O drugem domu človek ves dan niti ne razmišlja, saj ni časa.

Čelo kolone so že pregledovali, ko je Šuhov stopil k Cezarju in dejal:

«Cezar Marković, s pregleda bom stekel naravnost v vrsto za paket.»

Cezar je pokazal Šuhovu črne, goste brke, ki so bili zdaj spodaj beli:

«Čemu bi stal. Ivan Denisič? Moda pa paketa sploh ni.»

«Četudi ga ne bo, nič mi ne bo hudega. Deset minut bom počakal in če ne pridete, bomo odšel v barako.»

(Šuhov misli pri sebi: če ne bo Cezarja, lahko pride kdo drugi pa mu bom prodal svoj prostor v vrsti.)

Videti je, da si je Cezar zaželel paket:

«Dobro, Ivan Denisič, stopi v vrsto. Vendar čakaj le deset minut, nič dalje.»

In zdaj se približa pregled. Šuhov danes nima kaj skriti pred onim, ki preiskuje, in tako jih brez skrbi čaka. Počasi je razgrnil jopič in odvezal vrvico pa pokazal bombažno obleko.

In čeprav se ni zavedal, da utegne nositi kaj prepovedanega, mu je osemletna zaporniška previdnost prešla že v kri. Roko je del v hlačni žep, prišit spodaj — preveriti je hotel, če je res prazen, kakor bi sicer moral biti.

Toda tam je bil košček žage, del njenega rezila! Žagica, ki jo je danes tako domače pobral sredi gradbišča in je sploh ni nameraval odnesti v taborišče.

Ni je nameraval prinesti, toda zdaj, ko je bila že tukaj, mu jo je bilo žal zavreči. Lahko bi jo predelal v majhen nož — navaden ali čevljarski nožič.

Če bi jo nameraval odnesti v taborišče bi pomislil tudi, kam jo bo skril. Zdaj pa sta bili pred njim le še dve vrsti in prvi peterostop se je že izdvojil in stopil k pregledu.

Zdaj se je veljalo naglo odločiti, hitreje od vetra ali — naj jo, skrit za poslednjim peterostopom, neopazno vrže v sneg (tam jo bodo kasneje našli, vendar ne bodo vedeli, čigava je), ali — naj jo odnese v taborišče!

Za to žagico bi mu utegnili naprtiti deset dni samice, če bi smatrali, da gre za nož.

Toda nož je pomenil zaslužek, pomenil kruh!

Zato mu je bilo žagico žal zavreči.

In Šuhov jo je vtaknil v podloženo rokavico.

Vtem so ukazali naslednjemu peterostopu, naj pristopi k pregledu.

In tako so na svetlobi ostali le poslednji trije: Senjka, Šuhov in fant iz dvaintridesete brigade, ki je stekel poiskat Moldavana.

Trije so bili, pred njimi pa pet nadzornikov in tako se je človek lahko poslužil drobne zvijače — h kateri dvojici na desni bo stopil Šuhov ni izbral mladega rdečeličneža, temveč starejšega moža sivih brk. Starejši nadzornik je bil kajpada izkušen in bi našel, kar bi hotel, toda star je, in najbrž ga je ta služba že močno utrudila pa se je naveličal.

Medtem je Šuhov snel obe rokavici, eno z žagico in tudi prazno, ter ju prijel z eno roko (prazno rokavico je držal na zunanji strani), z isto roko pa prijel še vrvico-pas, bombažni jopič je povsem razgrnil, ustrežljivo dvignil sprednje konce zgornjega in spodnjega jopiča (med pregledi ni bil še nikdar tako ustrežljiv, toda zdaj je hotel pokazati, da je razgaljen — tako, poglejte me!) — in na povelje je stopil k sivemu mrkaču.

Nadzornik sivih brk je plosknil Šuhova po bokih in hrbtu, tlesknil z zunanje strani po žepu — nikjer ničesar, otipal s prsti pol jopiča in bombažne suknje, prav tako nič, in že ob koncu, kar mimogrede otipal iztegnjeno rokavico, ki jo je Šuhov držal v roki — vendar prazno.

Nadzornik je stisnil rokavico. Šuhovo pa se je v drobu vse skrčilo. Kaj, če vnovič stisne še drugo rokavico — čaka me deset dni samice in tristo gramov dnevno pa topla hrana le vsak tretji dan. Takoj je pomislil, kako bo tam oslabel, kako bo lačen kako bo le stežka spet povrnil žilavost —, ki pomeni ne lačno ne sito stanje, v kakršnem je zdaj.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6 - II. TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA GORICA: Ulica S Pellico 1-II. Tel 33-82 — UPRAVA: TRST — UL SV FRANČIŠKA st. 20 Tel St 37-338 — NAROČNINA: mesečna 650 lir — Vnaprej: četrtletna 1800 lir, polletna 3500 lir, celoletna 6400 lir — FLRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT DZS, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3 - I, telef. 21-928, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14 603-86 — OGLASI: Cene oglasov. Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 100, finančno-upravni 150, osmrtnice 120 lir. — Mali oglas 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi. — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst